לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

יום ב', י"ז בחשון תשמ"ח, 9 בנובמבר 1987 / שנת מ"ח מס' 13490 / המחיר 1.10 ש"ח כולל מע"מ

שחל: דו"ח לנדוי החסוי מאשר שבגין גילה רגישות לפעילות שירותי הביטחון

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של "על המשמר"

שר האנרגיה והתשתית, משה שחל, התקשר שלשום עם ראש הממשלה לשעבר, מנחם בגין, באמצעות מזכירו יחיאל קדישאי, והביע דברי שבח על הרגישות שגילה בגין, בהיותו ראש הממשלה, בקשר לפעולות שרותי הביטחון, במיוחד בנושאים הקשורים בהיבטים הומאניים.

שחל מצא לנכון להתקשר עם בגין לאחר שקרא את החלק החסוי של דו"ח ועדת לנדוי.

על הדיון בממשלה בנוגע לדו"ח לנדוי — ראה עמוד 2.

ארגון אבו־נידאל טוען לחטיפת יאכטה ובה שמונה ישראלים

כולם בעלי אזרחות כפולה ■ פצועים בספינה ■ אין מידע נוסף ומנסים לבדוק

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי, ארנון יפה, כתבנו בפאריס וכתבי סוכנויות הידיעות בביירות

ארגון המחבלים בראשותו של אבו־נידאל, הודיע אתמול בצהריים בביירות, כי אחת מיחידותיו הימיות תפסה ספינת בקרבת החוף של רצועת עזה ובה שמונה אנשים בעלי דרכונים ישראליים.

נכון לשעת מסירת הידיעה לא נימצא אישור רשמי לכך מגורם כלשהו.

ואליד האליד, אחד מראשי הארגון שהודיע במסיבת עיתונאים בביירות על מעשה החטיפה אמר, כי לשמונת האסירים שלום וכי הם יוצגו בפני נציגים של הצלב האדום. הוא מסר, כי השמונה נילקחו בשבי וביניהם שני ילדים.

לדברי נציג הארגון של אבו־נידאל הניפה הספינה (יאכטה) את דגלי ישראל ובלגיה והיא רשומה בנמל קאן שבצרפת. הוא הוסיף, כי הספינה ושמונת בני הערובה נלקחו לאחד מבסיסי הארגון, ככל הניראה בלבנון.

ואליד חאלד אמר עוד, כי לחמישה מהשבויים אזרחות כפולה של ישראל ובלגיה. לאחר אזרחות כפולה של ישראל ושצרפת ושניים הם ילדים דוברי עברית.

אתמול במשך שעות הערב והלילה ניסו בישראל, בצרפת ובבלגיה לאתר במירשם התושבים את זהותם של הערובה, על־פי השמות שמסר ארגון אבו ניראל, ואלה הם: פרנאנד האוטקינס בן 40, עמנואל האוטקינס (42), לורן עמנואל האוטיקנס (17) גברת גודליב קטס, כולם בעלי דרכונים בלגיים, וכן הגברת ג'אקליין ואלנט (30) בעלת דרכון צרפתי.

(המשך בעמוד 2)

מתיחות גדולה בגבול הצפון; חייל צה"ל נהרג ממטען צד

מאת אבי בניהו ויהודה צור, כתבי "על המשמר"

מתיחות גדולה שוררת בגבול הצפון, לאחר שאירגון החיזבאללה הגביר את פעילותו נגד איזור הבטחון ביממות האחרונות. גורמים צבאיים בכירים נוטים לייחס זאת לוועידת הפיסגה הערבית ברבת־עמון.

חייל צה"ל, רב"ט חיים כנפו מתל־אביב, נהרג אתמול בבוקר. שעה שהרכב שבו נהג עלה על מוקש באיזור הבופור, בדרום־לבנון.

(המשך בעמוד 2)

צור ונחמקין יתפטרו ב־19 לחודש אם לא יושג הסדר להתיישבות

מאת חיים מרגלית ויוסף גלילי, כתבי "על המשמר"

במרכז התק"ם ומזכירות המושבים הוחלט אתמול, כי שר החקלאות, אריק נחמקין, ושר העליה והקליטה, יעקב צור, יתפטרו מהממשלה ב־19 לחודש, אם עד אז לא יהיה הסדר בהתיישבות, היינו מתן ערבות ממשלתיות לפריסת החובות במשקי העימות.

במרכז התק"ם ומזכירות המושבים שרר זעם רב על כך שבישיבת הממשלה שהתקיימה אתמול אף לא דנו בכל הנושאים הקשורים להתיישבות. הובהר, שללא ערבות ממשלתית או ערבות משנה לבנקים לא יוכל לזוז שום דבר. כן נמסר, שפריסת החובות היא רק צעד חלקי.

(המשך בעמוד 4)

מלחמת המפרץ מאפילה בפיסגה על בעיית הסכסוך עם ישראל

חוסיין נמנע מהזכרת המלים "פלשתינים" או "פלשתין" ואת הבעיה הגדיר כבעיית הערבים כולם ● מזכ"ל הליגה הערבית דורש גידוש איראן מהאו"ם ● מובארק מושיט יד ידידותית לאסד ● מדינות המפרץ ידרשו החזרת מצרים לליגה והזמנתה לפיסגה ● לוב מאיימת בברית צבאית עם איראן

נשיא עיראק, סדאם חוסיין (מימין) ונשיא סוריה, חאפז אסד (משמאל) בוועידת הפיסגה הערבית שנפתחה אתמול ברבת־עמון. חוצץ ביניהם נשיא סומאליה, מוחמד סיאד באריה. (צילום אי.פי.)

מאת סנחם ענברי, כתב "על המשמר", וכתבי סוכנויות הידיעות

ועידת הפיסגה הערבית נפתחה אתמול, ברבת־עמון, כשעיניהם של מנהיגי ערב נשואות יותר מזרחה — אל חזית המלחמה בין עיראק לאיראן, מאשר מערבה — אל הסכסוך עם ישראל.

פתח את הדיונים חוסיין מלך ירדן, המארח, ואת עיקר דבריו יחד למלחמת המפרץ. הוא אמר, כי אין זו עוד מלחמה שעיראק נושאת בה לבדה, מבחינת שכעת תוקפת איראן גם את סעודיה וכוויית. לדבריו, זו הפכה למלחמתם של הערבים כולם, ועל העולם הערבי לחדש את הסולידריות שלו, נוכח הסכנה.

(המשך בעמוד 4)

פירושו של דבר — אבי בניהו

סברה כי החטופים יהודים ולא ישראלים

לאחר תקופת התארגנות בשנה האחרונה בבקעת הלבנון ברחבי אירופה, הודיע אתמול ארגונו של אבו־נידאל על חטיפתה של הספינה "סילקו" ועל לקיחתם בשבי של שמונת נוסעיה, כולם בכל הנראה יהודים.

על־פי הודעת הארגון, נחטפה הספינה מול חופי עזה אולם להערכת משקיפים בוצעה הפעולה מחוץ לחופי ישראל באזור קפריסין ואפילו רחוק יותר לכיוון צרפת. להערכת המשקיפים, מופנית פעולת החטיפה בעיקר כלפי ועידת הפיסגה הערבית המתכנסת בעמאן וכדי למקד את תשומת הלב הבינ־לאומית לחזית הסירוב. ככל הנראה נלקחו הספינה ויושביה לנמל צידון ומשם הועברו לאחד מבסיסי הארגון.

במערכת הביטחון ובצה"ל נתקבלה הודעת אבו־נידאל בתדהמה. נימסר, כי הספינה לא שידרה, אתמול קשה היה לקבל מידע מפורט ורבו ההערכות על הדרישות הצפויות של ארגון אבו־נידאל, שכנראה עוד היום יציב תביעות ואולטימטום.

בישראל, בבלגיה ובצרפת, ניסו אמש לדלות פרטים נוספים על זהותם ומצבם של החטופים. גורם בטחוני בכיר מסר אמש כי "באירופה ממש קשה לפעול בימי ראשון, שם הכל סגור וככל הנראה יתפנו לעסוק בנושא ברצינות רק היום".

בשנתיים האחרונות, מאז חטיפתה של האוניה אקילה־לאורו, הרבה מפקד חיל־הים, האלוף אברהם בן־שושן, להתריע בפומבי על הכושר הימי שמרכזים ארגוני החבלה במגמה לבצע פעולות טרור, חדירות לישראל חטיפות בים. ה"מאיים" של ארגוני המחבלים מתאמנים בעיקר בארצות מזרח אירופה ובמדינות סוריה ולוב.

במערכת הביטחון עלתה סברה, כי החטופים הם יהודים ולא ישראלים.

אמש, עד שעת לילה מאוחרת, רבו ההערכות וחלקי הידיעות על כוונות החוטפים. ודרישותיהם. היום ככל הניראה יתרבו הפרטים והתמונה תהיה ברורה הרבה יותר.

פלג אבו־נידאל — רקע

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

ארגון המחבלים של אבו־נידאל, שכוחותיו בים ביצעו את חטיפת היאכטה, מונה מאות מחבלים. הארגון התפלג מהפת"ח ב־1947 ואינו כלול באש"ף. בראש הארגון עומד צברי אל־בנא (אבו־נידאל), מזכ"ל הארגון ומייסדו.

צברי אל־בנא שימש בעבר כנציג הפת"ח בעיראק. בראשית דרכו ועד לשנת 1979, פעל בחסות עיראק ובמסגרתה ביצע פיגועים נגד יעדים ערביים ופלשתינים (בפרט נציגי אש"ף), שהוגדרו על־ידיו כמתונים, במזרח־התיכון ובחו"ל.

(המשך בעמוד 3)

הטרנספר בשקט, בשקט

השר אריאל שרון הוא כידוע אדם עדין, הסולד מברוטליות דוגמת הרב כהנא, מנהיג "כך", או מפטפטים גלויים של השר יוסקה שפירא בדבר "טרנספר בתשלום". שרון הוא איש האחריות הלאומית, ואם יש לו ביקורת והסתייגות מן הדיבורים על הטרנספר של הערבים, הרי זו מתמקדת במלה "דיבורים". שכן, טרנספר "עשינו כבר בעבר, אבל אז היתה אחריות לאומית והבנה לאינטרסים לאומיים. לא היתה שום כפייה, אבל אז ידעו לשמור על הדברים בסוד". במילים אחרות, על־פי שרון, אפשר להכריז על מבצע סודי של הוצאת הערבים ביהודה ושומרון מתחומי ארץ־ישראל מבלי שידובר על־כך. שרון לא מפרט, אך נראה, כי המשלוחים הללו יוערכו בלילות והעיתונות תשתוק, אם מתוך "אחריות לאומית" ואם על־פי צווי הצנזורה. שרון לא מסביר כיצד "יוטסו" הערבים המועמדים לטרנספר השקט הזה, אך אפשר לסמוך עליו, כי יימצאו דרכים מעוילות ואולי גם אמצעים כספיים שיאפשרו לכל היוצא את הארץ לקבל עם כניסתו למכוניות המשא צ'ק שמן.

אכן צריך לשים לב לעובדה, כי בממשלה הנוכחית יושבים שני שרים, אשר התבטאו גלויות בזכות הטרנספר הגזעני ומי יודע כמה עוד חושבים כמותם בליבם פנימה, אך פיהם וליבם אינם שווים. זוהי תופעה חמורה של חדירת הכהניזם לתוך הממשלה עצמה.

אבל השר שרון אינו מסתפק ב"טרנספר בשקט", הוא דואג גם ל"חסות משולשת לטרור האש"פיסטי, חסות תקשורתית, חברתית ופוליטית". אכן שרון מוצא את האויב גם בתוך ישראל, שכן לפי דעתו, "חלק בלתי מבוטל של החברה בארץ פותח שער לאויב הרצחני הזה מבפנים". שרון הולך בעקבות הסנאטור מקארתי הנודע לשימצה. הוא מוצא, כי האויב חודר גם "לחלק המרכזי של מפלגת העבודה וגם לתנועת החרות". עתה לא נותר אלא להקים "ועדה ממלכתית לחקירת פעולות אנטי־ישראליות" בראשותו של שרון, אשר הסתייע, כמובן, בחוקרים של שירותי הביטחון, האמונים על קבלת הודאות באשמה מצד הנחקרים. הארץ כולה תטוהר מאוהבי ערבים, מלוחמים למען זכויות האזרח, מאמנים וסופרים, אשר בדרך הטבע סוטים מדרכם של הפטריוטים, שלא לדבר על מפלגות השמאל – שכל המקיים עימן קשר כלשהו חשוד באופן אוטומטי – ורבים ממפלגת העבודה. גם לאנשי "חרות" מסוימים, תהיה סיבה טובה לדאוג לאליבי פטריוטי כשר למהדרין, שכן ועדת מקארתי־שרון תעשה סדר גם ב"חירות".

אכן השר ארליך המנוח צדק בזמנו באזהרתו מפני שרון, ובחששו, שהוא, ארליך עצמו, עלול להימצא מאחורי הסורג, אם שרון יעלה לשלטון.

ציורמצב

שטיפת־מוח / פרסום דולצין

חוצפה ציונית

לכאורה מדובר בספר, כלומר רשימה זו צריכה להופיע במסגרת ביקורת ספרים. חיצונית זה נראה ממש כמו ספר. יש לו כריכה קשה ומשובחת בצבע צהבהב־כוי, הוא מכיל 494 עמודים ועשרות תמונות על נייר לבן ומשובח (נטול עץ). הספר, סליחה על הביטוי, הופיע בהוצאת "הספריה הציונית שעל יד ההסתדרות הציונית העולמית".

אין ספק, מדובר בספר ששמו, אגב, "בשירות האומה, חצי יובל שנים לפועלו הציוני של אריה ליב דולצין 1956 — 1982". ליצור הכבד הזה (כדאי להרחיק אותו מקירבתם של ילדים, אם הוא חלילה יפול למישהו על הרגל זה עלול להיגמר בשבר) יש אפילו עורך ושמו משה קלכהיים, שהאדיר את אריה דולצין באמצעות העתקת עשרות קטעים מן העיתונות הישראלית, בה הוזכר שמו או נרמז על תוארו של גיבור סיפרנו. את הכריכה הקשה מעטרת ומייפה תמונת הגבות המפורסמות על רקע כחול. בפנים עשרות תמונות של דולצין עם: קנדי תאצ'ר, לוינסקי, בגין וה"לביא" ז"ל. אין תמונה של דולצין עם אלי אוחנה. לא קראתי את הספר. אמרתי לעורך שיש גבול לכל דבר. לא מומלץ לקריאה לאף אחד. לחוקרי השב"כ אני מציע שבמסגרת החוק (ראה דו"ח לנדוי) יכריחו את המחבלים לקרוא את הספר. אני מקווה שזה ייכלל במה שמוגדר כהפעלת לחץ סביר. לא יודע מה יגידו ב"אמנסטי" על כך, לא הייתי מופתע אם הם יחליטו שבעצם מדובר בעינויים אכזריים.

וכמה שאלות ידידותיות לקינוח: כמה עלתה הוצאת הספר? מי ישלם את המחיר? כמה מהדורות תודפסנה מהרב־מכר הזה? מי יקנה אותו? מדוע שיצחק שמיר לא יוציא ספר כזה על חשבון משרד ראש־הממשלה ושלמה להט על חשבון העירייה וישראל קיסר על חשבון ההסתדרות? תחת איזו כותרת ישבו הספר הזה בספריות העירוניות? לשאלה האחרונה יש לנו הצעה, בחינם: "חוצפה ציונית".

והנה רעיון לשם אחר לספר כאשר תצא מהדורה חדשה: "כיצד עבדתי על כולם ועשיתי חיים משוגעים בחו"ל, בסוויטות מהודרות, על חשבונכם".

לוי מורב

רקע כחול לתמונה וכריכה קשה

מפלגת הפועלים המאוחדת /המרכז

ישיבת מרכז המפלגה
תתקיים היום, יום ראשון 8.11.87, בשעה 16.00 בבית הקיבוץ הארצי
על סדר־היום:
דיון מדיני
תפקיד מחנה השלום נוכח שיתוקה המדיני של הממשלה
פותח: ח"כ יאיר צבן

ישיבת מזכירות המפלגה
תתקיים ביום ראשון 15.11.87 בשעה 16.00 בבית המרכז, בתל־אביב
על סדר־היום:
עמדות מפ"ם והצעותיה — לקראת כינוס הקונגרס הציוני
הפותחים: חייקה בורנשטיין ואריה יפה

על המשמר

מסך אחרון / ארגוב

נבל הפרח

זוהר ארגוב מת בתא־המעצר בתחנת המשטרה בראשון לציון, חמישים מטר מביתי, הוא קרע שמיכה, גלגל חבל, תלה את עצמו. חמישים מטר מביתי. זה היה מוקדם בבוקר. מאוחר מדי בשביל עיתוני־הצהריים. מאוחר מדי בשבילו. בדרך לסופרמרקט אני מעיף מבט בתחנת המשטרה ברחוב ז'בוטינסקי. יש משהו מפחיד מעורר יראת־כבוד, במקום שמת בו אדם. צלם עיתונות אחד מסתובב ליד החנייה. מה עוד אפשר לצלם עכשיו? אולי את ה"צבע", מה שנקרא. תצלם לי פנים בוכיות, אמר לו, אולי, העורך שלו. אבל,

מאי 1986. ארגוב במסדרון בימ"ש השלום בת"א

באור השמש המאירה על יום חורף קריר, לא נעצר איש כדי למחות דמעה, ליד תחנת המשטרה.

זוהר ארגוב מת. יהיו שיאמרו כי זוהר הרג את עצמו זמן רב קודם לכן, כאשר ניסה בפעם הראשונה את ההרואין. "המוות הלבן", כך קרא לו. הוא הופיע בטלוויזיה, קבל עם ועדה, וסיפר שנגמל. כל־כך רצינו להאמין לו. ספק אם יכול היה להינתק מן ההרואין.

זוהר ארגוב, לרבים ממעריציו, היה גמור. שלד מהלך. הקול הגדול שלו, זה שהביא לו הצלחה אדירה בשירים כמו "הפרח בגני", היה עדיין נשקו החזק ביותר. אבל מול אויב אכזרי ומתוחכם כמו הסם ההוא, צריך היה, כנראה, נשק משוכלל יותר. לא היה לו.

הוא נכנס ויצא מבית־המשפט. שוחרר בערבות נעצר, שוחרר, נעצר — סיפור שחוזר על עצמו במין מונוטוניות מעייפת. בסופו של דבר, נמאס כבר לקרוא את שמו בכרוניקת הפלילים היומית. הייתה תחושה שהאיש שורף עצמו, שאינו יודע לצאת החוצה מתוך המעגל הנורא אליו נקלע וממנו, כמה שאנחנו רוצים להאמין בכך, שאף להשתחרר. הנר הלך ודעך.

לפני זמן קצר, קראנו ב"ידיעות אחרונות" שיצא לדוכנים שעות מעטות לאחר מותו, הגיע למועדון־לילה יפואי, תפס מיקרופון והראה לכולם שעוד יש בו חיים. ימים אחדים לאחר מכן, בחר זוהר ארגוב לשים קץ לחייו. הפרח הזה נבל. פרחים אחרים ניתן עוד להציל עכשיו, מייד.

עומר ניר

מדף /ביוגרפיה

שרידי עידן היופי

גרשם שלום ולטר בנימין, סיפורה של ידידות; עם עובד/ספרית אופקים 1987 239 עמודים.

גרשום שלום: חוקר הקבלה הדגול, מספר סיפור זכרונות בעל קסם רב, אודות ידידותו עם מבקר האמנות היהודי־גרמני הנחשב היום לאחד החשובים במאה הזאת, ולטר בנימין. הספר נראה כאילו נכתב בעולם שחלף ונמוג. הנוף — ברלין של ראשית המאה, שרידי "עידן היופי", שבו הדברים החשובים באמת מצויים כמה מאות מעל הקרקע: פילוסופיה, שירה, אמנות.

שלום ובנימין נפגשים כמעט במקרה, ונוצר ביניהם אותו זיק העושה ידידויות גדולות. הם חיים בקרבה רבה, מתווכחים על ציונות, סוציאליזם, אמנות ופוליטיקה, ובצד זה מכירים הכרות אינטימית איש את חיי המשפחה והאהבה של חברו. כאשר עולה שלום ארצה, הופך סיפור הידידות הקרובה לתיאור התכתבות רצופה, ומאבד משהו מחום והפלסטיות שלו.

יהדות גרמניה נתנה ליישוב בארץ ממד של תרבות וחשיבה יותר אולי מכל קהילה אחרת. בספר הזה אתה יכול לחוש את מחוז ההולדת והצמיחה של יהדות זו, את הקצב המתון והנבון של שפתה, דרך שניים מן האישים המרכזיים שלה. שלום עלה ארצה, בנימין נשאר בגרמניה, פנה למרכסיזם בשלב מסוים, והתאבד בתחנת גבול צרפתית בימי מלחמת־העולם השנייה.

שניהם ענקי רוח, מן הסוג שקיומו אפשר רק להתגעגע אליו.

רוביק רוזנטל

רעל / קִינָה לַדּוֹלָר

יוֹתֵר טוֹב מִכְּלוּם

תִּרְאֶה מָה נִהְיָה מִמְּךָ דּוֹלָר,
רָזֶה וְצָנוּם וְכָחוּשׁ,
לְלֹא הַבָּרָק וְהַזֹּהַר,
הַיּוֹם אַתָּה לֹא שָׁוֶה גְּרוּשׁ.

אֵיךְ הָיִיתָ גָּדוֹל בְּיָמֶיךָ,
מַטְבֵּעַ שַׁלִּיט וְנִכְסָף,
וְהַיּוֹם, שְׁטָר מִסְכֵּן, עַל פָּנֶיךָ,
אֲפִלּוּ הַשֶּׁקֶל תּוֹסֵף.

כְּשֶׁהָיִיתָ גָּדוֹל, בְּיָמֶיךָ,
הִגַּעְתָּ לִמְחִיר הַתִּקְרָה,
אַךְ הַיּוֹם, הַבַּלָּטָה עָלֶיךָ,
מִמְּךָ כְּבָר יוֹתֵר יְקָרָה.

אַף־עַל־פִּי שֶׁהָפַכְתָּ לְקֶלֶס,
אוֹתְךָ לֹא נִטּוֹשׁ, אָח עָלוּם,
כִּי אֲפִלּוּ תִּצְמַת עַד לְאֶפֶס,
אַתָּה עֲדַיִן יוֹתֵר טוֹב מִכְּלוּם.

קובי לוריא

תמונת־מצב / תלמי יוסף

ארבעים דונם ווילה

בפרסומים שהופצו לפני שנים ספורות בקרב יהודי ארה"ב ודרום אפריקה — הציגו את תלמי יוסף בפיתחת שלום, כאילו היה כפר נופש ותענוגות. העולים באו, ראו שכדי לשבת תחת גפנך צריך קודם לשתול, לעדור ולדשן את הגפן — נשברו ועזבו. אילנה זכירה, ילידת לוס אנג'לס, אומרת שמסע התעמולה הבלתי־מציאותי הזה היה שטות גמורה. היא חיה כאן בבית מקסים עם בן זוגה, נסים, וילדיהם ויחד הם מגדלים בהצלחה כרם, גיבסניות, פילפל, עגבניות וקישואים.

25 משפחות יש במושב ורבות מהן באות והולכות. הגרעין היציב הוא זעום. נסים זכירה מסביר שהחוב של המושב שריר וקיים, ולצורך כיסויו מחכים ליישום החלטות ועדת רביד, אבל בכל זאת נפתח דף חדש: כל חבר פתח לו חשבון בנק עצמאי. מקודם יכולת ליהנות מהחיים גם אם לא עבדת, אם אם היית חקלאי כושל. עכשיו הסתיים הפרק הזה, והחלה הברירה הטבעית. הכושלים עזבו, הטובים נשארו.

בתלמי־יוסף רוצים אנשים חדשים וטובים. הם לא חייבים להיות

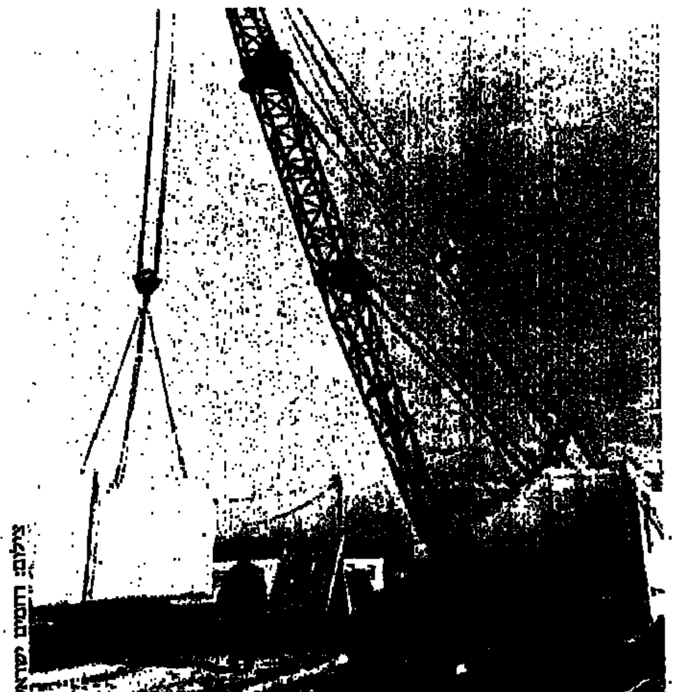

מרץ 1982. פירוק בתי תלמי־יוסף לקראת העברתם ליישוב הנוכחי — תוצאת הסכם השלום עם מצרים.

עם דיפלומה בחקלאות, אבל צריכים להיות רציניים. ויש למושב מה להציע: בלי שום השקעה ראשונית, יקבלו החברים החדשים וילה גדולה, ארבעים דונם קרקע, וסיוע מהסוכנות לרכישת ציוד בסיסי. כמובן שהם יצטרכו לממן עצמם, עד שיוכלו לקטוף את פרי עמלם, אבל גם כך התנאים הם מפליגים. עד עכשיו זכו להם רק עולים חדשים, או, לחילופין, מתנחלים. עכשיו כל זה בהישג־ידם של אנשים מן היישוב, ובתלמי־יוסף אומרים — שרק יגיעו.

שלי יחימוביץ

עורך "עמוד־אחורי": אפי לנדאו

המשכים

טוען לחטיפת יאכטה

(סוף מעמוד ראשון)

אמש התברר כי במירשם התושבים בישראל לא מופיעים שמות אלה.
הדובר מארגון אבו־נידאל הוסיף, כי מדובר ביאכטה „סילקו" הרשומה בנמל קאן בצרפת. לדבריו, „אחרי התנגשות השתלט הכוח על הספינה והובילה לאחר מבסיסינו". הוא הוסיף כי הפעולה תלמד לקח את „המלך חוסיין — הציוני".

סוכנות אי.פי. מסרה מפי דוברי הארגון, כי אם ישראל תנסה לגמול על החטיה על־ידי תקיפות במחנות הפליטים בלבנון, „תישקף סכנה לחייהם של החטופים".
כתב רדיו צרפת בביירות מסר אמש, כי בספינה החטופה ישנם מספר פצועים. לפי דברי הכתב, פעולת החטיפה בוצעה באלימות והתוקפים הפעילו נשק.
ממשרד החוץ בפאריס נמסר, כי הספינה „סילקו" אכן קיימת והפליגה מנמל קאן לפני שלושה חודשים. דובר משרד החוץ בצרפת מסר, כי אף לא אחד מבני משפחתה של הצרפתיה ג'קלין ולאט התקשר להודיע על העלמותה.
דוברות הצלב האדום הבין־לאומי בג'נבה אמר אמש כי אין לה מידע נוסף על מה שהתפרסם בסוכנויות החדשות בקשר לחטיפת הספינה. תגובה דומה נימסרה גם ממשרדי הצלב האדום מביירות.
ראש הממשלה, יצחק שמיר, ממלא מקומו, שמעון פרס, וכן שרי ממשלה, התעדכנו אמש בפרטים המעטים והלא רשמיים שהגיעו לישראל. משרד החוץ הישראלי מנסה לברור את העניין מכל צדדיו והוא בקשר הדוק, בין היתר, עם השלטונות הבלגיים, הצלב האדום וכדומה. מדובר צה"ל נמסר אמש, כי אין כל אישור רשמי לחטיפה וכי בישראל מנסים עדיין לברר את שמות החטופים ואת ארצות מוצאם.
ארגון אבו־נידאל מסר אתמול, כי המבצע מהווה „שי לעם הפלשתיני בכל מקום שהוא נלחם", ו„סטירת לחי למלך הציוני ברבת־עמון". וכן מכה חמורה ל„מנהיגים בעלי הנטיות הציוניות" הנוטלים חלק בוועידת הפיסגה הערבית המיוחדת שנפתחה אתמול ברבת־עמון.
לבסוף הזהיר הדובר את מנהיגי מדינות ערב מפני קבלת החלטה כלשהי, שתיפגע את כבודו של המלך חוסיין לפתוח במו"מ נפרד עם ישראל, לגבי הגדה המערבית.

מתיחות גדולה בגבול

(סוף מעמוד ראשון)

החייל נהרג ככל־הנראה מהדף שיצרה התפוצצות המוקש.
היממה האחרונה מתאפיינת בהפגזות מתואמות על מוצבי צד"ל בגיזרה המרכזית והמערבית. הפגזות אלה נימשכו שעות ארוכות ומופעלות בהן מרגמות וקטיושות בקטרים שונים. ביממה האחרונה נורו לעבר גבול הצפון שלושה מטחים של קטיושה, אולם רק טילים בודדים נפלו בשטח ישראל ולא גרמו נפגעים או נזקים.
כוחות צה"ל וצד"ל השיבו אש ארטילריה לעבר מקורות הירי ותלופי האש נמשכו רוב שעות הלילה.

ניסיון לתקיפת מוצב

בסריקות שנערכו בשעות הבוקר באיזור התקריות התברר, שלפחות מול מוצב צד"ל ברכס עלי טהר התגלו סימנים המעידים על ניסיון רגלי לתקוף מוצב של צד"ל. הניסיון נבלם בעוד מועד ותודות לתגובת האש של צה"ל וצד"ל.
עם אור ראשון שרר שקט בגיזרה, אולם סמוך לשעה 1.30 אחר־הצהריים ירו מחבלים עשרות פגזי מרגמה 120 מ"מ לעבר מוצב צד"ל באיזור עשיה. שוב השיבו אנשי צד"ל וארטילריה של צה"ל אש לעבר מקורות הירי.

עמדת יוניפי"ל נפגעה

מקורות ביוניפי"ל מסרו, שלפחות אחד הפגזים שירו כוחות צד"ל, נפל ליד עמדת יוניפי"ל. איש לא נפגע.

טילי קטיושה בגליל

טילי קטיושה בקוטר 122 מ"מ נורו לעבר איזורים שונים בגליל. לא היו נפגעים, אולם בכמה מקומות נגרמו נזקים לחקלאים.
סמוך לשעה 7 בבוקר נשמעו באיזור מטעי־בננות ואבוקדו, המשותפים לכמה ישובים בגליל, שתי התפוצציות עזות. במקום הנפילה נוצרה שלולית ענקית של מים, כי הטיל התפוצץ בדיוק מעל צינור מים. למרבה המזל, לא היו עובדים במקום."

לינה בחדרי ביטחון

בישובים רבים שבהם נשמעו היטב ההתפוצציות, ברצועת־הבטחון, העדיפו ללון בלילה בחדרי־בטחון, ובמקום מסוים אף במיקלטים ליד הבתים.

אבו־נידאל — רקע

למן שנת 1979, קיים הארגון תשתית מבצעית בסוריה וביצע פיגועים למען סוריה, בין השאר, ביעדים יהודיים, ישראליים וכאלה הקשורים בישראל. כך, למשל, היו אנשי אבו־נידאל מעורבים ברצח היהודים בבית־הכנסת באיסטנבול, בשנה שעברה.
בשנה האחרונה, בעקבות לחצים סובייטיים על האסד, צומצמה פעילותו של אבו־נידאל בסוריה. במקביל, גברה נוכחותו בלבנון וחלה התקרבות בינו לבין ארגון הפת"ח של ערפאת. שני ארגונים אלה, שהיחסים ביניהם היו מעורערים עד כדי רציחות הדדיות, פועלים כיום

עיקר פעילותו של אבו־נידאל התמקדה עד לתקופה האחרונה בחו"ל, וכמה מפיגועיו בוצעו בישראל. לרשות הארגון תשתית צבאית מצומצמת יחסית ותשתית חשאית בלבנון, שחלקה נוטל חלק בביצוע פיגועים נגד ישראל.

„המשמר" עתון יומי
חמו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רובין רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3—4—43360
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין מגדל העיר 102—121. טל' 3—233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה 33154 רח' סבור 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

הממשלה אימצה דו"ח ועדת לנדוי — על כל המלצותיו

שחל ושרון מתחו ביקורת על אי־התייחסות הדו"ח לשאלת האחריות המיניסטריאלית

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

השרים משה שחל ואריאל שרון מתחו אתמול, בישיבת הממשלה, ביקורת על דו"ח לנדוי, משום שלא התייחס לשאלת האחריות המיניסטריאלית.
שחל אמר, כי לא יעלה על הדעת, שוועדות חקירה קודמות — ועדת כהן, ועדת בייסקי וגם ועדת אגרנט — הבחינו בין האחריות האישית של שר לבין אחריותו המיניסטריאלית, על מעשה או מחדל של מי מהנתונים למרותו, ואילו ראשי הממשלה בתקופה שנבדקה על־ידי ועדת לנדוי לא ישאו בשום אחריות.

5 ראשי ממשלה

„ועדת לנדוי קבעה, שאין אחריות אישית, אולם היא נמנעה מלהביע דעה בשאלת האחריות המיניסטריאלית. ועדות כהן ובייסקי קבעו, שיש אחריות מיניסטריאלית, וגם במקרה זה יש," אמר שחל. הוא הוסיף, כי קשה לו להשלים עם העובדה, שבמשך 16 שנה, בתקופתם של חמישה ראשי ממשלה, מהם ארבעה שעודם בחיים, היתה מקובלת בשב"כ נורמה של מתן עדות־שקר בבתי־המשפט, ואילו ראשי הממשלה — ששחל מקבל את קביעת הוועדה כי הם לא ידעו על כך — יהיו פטורים מאחריות מיניסטריאלית, שכבר נקבעה על־ידי שתי ועדות חקירה קודמות.

איך אפשר לחלק?

אריאל שרון אמר, כי אינו מבין איך אפשר לחלק אחריות מיניסטריאלית. ועדות בייסקי וכהן, אמר, דיברו על אחריות מיניסטריאלית, אבל בוועדת החקירה על השב"כ אין אחריות מיניסטריאלית. „אני אומר זאת כלפי חברי וגם כלפי חברי מפלגות אחרות," אמר.
מ"מ ראש הממשלה, שמעון פרס, קרא לעברו: ב„וועדת כהן היה גם עניין פוליטי ואי־אפשר להשוות".
שרון הגיב: „ועדת כהן מצאה אותי אחראי לדברים שלא ידעתי על קיומם. אני מתכוון לשוב ולעשות כל מאמץ, בדרך דמוקרטית, כדי להביא לביטול מסקנות ועדת כהן."
אל שחל קרא פרס, כי לא צריכה להיות אחריות מיניסטריאלית בנושא עדויות־השקר של חוקרי השב"כ, מאחר שאם בית־המשפט לא הצליח להגיע לחקר האמת, אי־אפשר לצפות מראש הממשלה שיגיע לאמת.

לשון ההחלטה

הממשלה דנה אתמול במשך שלוש שעות בהמלצות ועדת לנדוי על שיטות החקירה של השב"כ והחליטה לאמץ את כל המלצותיו, ברוב של 19 ובהימנעות שניים. השרים שנמנעו הם משה שחל ויצחק נבון, שהצעותיהם, שבאו להוסיף על החלטת הממשלה שהתקבלה, נידחו ברוב קולות.
וזה לשון החלטת הממשלה: „הממשלה דנה, במסגרת ועדת השרים לענייני בטחון, בדו"ח ועדת החקירה בעניין שיטות החקירה של השב"כ בנושא פח"ע, והחליטה כדלקמן:
„א. לאמץ את דו"ח ועדת החקירה, שהוגש לממשלה ב־30.10.87, על כל המלצותיו ולשוב להודות לוועדה על עבודתה היסודית ותרומתה החשובה. ב. להטיל על כל רשויות המדינה הנוגעות בעניין לפעול בהתאם להמלצות אלה. ג. לכונן ועדת שרים מצומצמת (הנזכרת בדו"ח ועדת החקירה), בהרכב ראש הממשלה, מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, שר הבטחון ושר המשפטים, שתדון בנושאים מיוחדים הקשורים לשב"כ, לרבות שיטות החקירה בנושאי פח"ע, שראש הממשלה יביא לפניה."

הצעת שחל

שחל ונבון הטעימו, כי גם הם מעריכים את עבודת הוועדה והמלצותיה מקובלות עליהם. שחל הציע, כי הממשלה תיגש לחקיקה מיידית, שתקבע באורח חד־משמעי את הנסיבות (הפעלת לחץ פיסי מוגבל), שבהן יהיו חוקרי השב"כ מוגנים על־ידי החוק. שחל אמר, כי על־פי פרשנות הוועדה, לא ברור למי ניתנת הרשות והצידוק להשתמש באמצעי־לחץ בחקירת פיגועים. הוועדה נותנת את ספקות הפירוש האחרונה לבית־הדין הגבוה לצדק, והדבר עלול לסבך בעתיד אנשי שב"כ, אמר. לכן, עדיף לדעתו חקיקה מיד.
שחל הציע, שהממשלה תחליט להטיל על שר המשפטים להגיש לה מייד ולאלתר הצעת־חוק, שתחזור לפעולות פח"ע, סמכויות החוקר, חובת הנחקר וקבילותן בבית המשפט של אמירות שנמסרו במהלך החקירה הבטחונית. רוב השרים הביעו התנגדות להצעה, בטענה, שבחוק יהיה צורך לפרט מה מותר ומה אסור בחקירה והדבר אינו רצוי, הן מבחינת הפומביות והן מבחינת החשש של חוקרי השב"כ, כי יהיו חשופים לתביעות משפטיות. שחל אמר, כי החוק שהוא מציע לא יצטרך לפרט דרכים של הפעלת לחץ בעת חקירה, אלא יאסור שימוש בכוח „מעבר לסביר". אולם הצעתו נפלה בהצבעה. תמך בהצעת שחל רק אריק נחמקין.

הצעת נבון

יצחק נבון הציע, כי לוועדת השרים המצומצמת, שתקום לפי המלצות דו"ח לנדוי, יצורפו גם שר המשטרה והיועץ המשפטי לממשלה. כן הציע, שוועדה זו תחליט — על פי החלק החסוי של הדו"ח — אם לקבוע כללים עקרוניים או להיכנס לפירוט לגבי ההיתר להפעלת לחץ פיסי מוגבל. הממשלה דחתה גם את הצעותיו.

ההמלצות יוישמו

מזכיר הממשלה, אליקים רובינשטיין, הדגיש אתמול, בתידרוך לכתבים המדיניים, כי הממשלה אימצה את דו"ח ועדת לנדוי על כל המלצותיו. כלומר, כל ההמלצות שבדו"ח יוישמו.
עוד מסר, כי במערכת הבטחון כבר הוחל הדיון בפרטי היישום של הדו"ח הנוגעים בה.

השר שפירא: עם השומר הצעיר יש לי יותר משותף מאשר עם שרון

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

השר יוסף שפירא הביע אתמול, בשיחה ל„על המשמר", תרעומת קשה על האופן שבו פורשו דבריו בקשר למתן תשלום לערבים כדי לעודד את הגירתם. הוא אמר, כי ציין את הסכום אלף דולר כלאחר יד, בתשובה לשאלה מתגרה שהופנתה אליו בסניף המפד"ל באשקלון „וכמה תתן לו?" (לערבי שיהיה מוכן להגר).
שפירא הוסיף, כי דיבר על ערבים תושבי יו"ש בלבד וכי אמר, שאם יש אנשים שאינם רוצים לחיות תחת שלטון ישראל והם מהגרים, „אולי יש לנו חובה מוסרית לעזור להם". הוא הזכיר גם אפשרות שישראל תסדר ויזות לערבים הרוצים להגר. שפירא הדגיש, כי זרק את המספר בלי שתכנן זאת וכי לא בדק את הרעיון הלכה למעשה. „אני מתכוון לזה?" שאל רטורית. „דנתי בזה? חשבתי מאיפה יקחו כסף?"
שפירא קבל על כי יש התעלמות מתפיסתו הכללית, הגורסת, כי בדרכים ובטיפול הנאותים אפשר להגדיל את העלייה לישראל באורח ניכר. הוא אמר, בהתייחסו לביקורת שנמתחה עליו ב„על המשמר" בעקבות הצעתו לעודד הגירת ערבים, כי „עם השומר הצעיר יש לי הרבה יותר משותף מאשר עם אריק שרון. למה לא מנסים לגלות את זה?"

הדיפלומט הסעודי דחה את בואו לישראל

מאת פנחס ענברי, כתב „על המשמר"

בין ישראל לבין גורמים ערביים התנהלו באחרונה מגעים לאפשר את ביקורו של ראש מועצת הקונגרס האיסלאמי, עומר עבדאללה נאסיף שהוא גם דיפלומט סעודי בכיר.
הקונגרס האיסלאמי הוא האירגון המלכד בתוכו את כל מדינות האיסלאם ולפני כשנה קיים ועידת־פיסגה מוסלמית בכווית שבה השתתפה גם מצרים. לכתבנו נודע, כי הדיפלומט הסעודי החליט בסופו של דבר שלא לבוא במועד הזה, אבל ייתכן שיבוא במועד אחר.
על־פי התוכנית, הוא היה אמור להיוועד עם אישים ישראלים, עם אישים מהשטחים ולהתפלל במיסגד.
ייתכן כי המגעים האלה הם תוצאה של אכזבת מרוקו, מצרים וסעודיה, מכינוס הפיסגה הערבית ברבת־עמון, כתבנו מוסר, כי מצרים ומרוקו ביקשו לכנס פיסגה מוסלמית ולא פיסגה ערבית מכיוון שלדעתם הפיסגה הערבית תהיה חייבת להתיישר לפי הקיצוניות הסורית והלובית, בעוד משקל המדינות הפרגמטיות בקונגרס האיסלאמי גדול יותר. מצרים משתתפת בקונגרס האיסלאמי, כשהיא גורשה מן הליגה הערבית. יתכן כי ביקורו נועד להמחיש את הקיצוניות של הפיסגה הערבית לעומת המתינות של הגוש המוסלמי הרחב יותר.

הקבה"א בעד ביטול חובות ומתנגד לשביתת תשלומים

מחוגים כלכליים בקיבוץ הארצי נמסרה התגובה הבאה לעצומה בדבר אי תשלום חובות:
הריבית המטורפת שהוטלה בשנתיים האחרונות על המשק היצרני הינה הגורם הראשי לחוב הכבד הרובץ על הישובים החקלאיים. החוב הולך וגדל עקב הריבית הגבוהה מעל לכל רמה הגיונית וכלכלית השוררת במשק גם כיום.
ביטול החוב שניגרם ע"י הריבית המטורפת ושחרור היצרנים בכלל והחקלאים בפרט, הוא תיקון לעוול שגרמה התוכנית הכלכלית וגם הכרח כדי לאפשר המשך קיומה של ההתיישבות על כל סוגיה וזרמיה.
אנו תובעים מן הממשלה באחריות לעיוותי העבר ולמדיניות הכלכלית בהווה למחוק את „חוב הריבית", ולהבטיח מימון מתאים להמשך קיום המשק וצמיחתו.
אנו דוחים כל אפשרות של „שביתת תשלומים" חד־צדדית אשר תגרום לזעזוע מוחלט של המערכת הכלכלית והכספית. אנו שותפים לזעם והתמרמרות המוצדקים המובעים בעצומה, אך על תביעותינו הצודקות עלינו להאבק באופן ציבורי ופוליטי ולא ע"י נקיטת צעדים אשר רק יזיקו למערכותינו המקיות ולכלל המשק.

2 מיליארד ליש"ט לפיתוח מטוס־קרב אירופי חדש

מאת דפנה ורדי, כתבת „על המשמר" בבריטניה

לונדון. — ממשלת בריטניה מתכוננת כנראה לאשר תקציב של כשני מיליארד ליש"ט לפיתוחו של מטוס קרב חדש. הפרויקט המתוכנן יהיה כנראה בשיתוף פעולה עם גרמניה המערבית, איטליה וספרד. תוכניות קודמות לפיתוחו של מטוס־קרב אירופי לא התממשו נוכח החשש ממחירו של פרויקט כזה.
משרד ההגנה הבריטי השתדל באחרונה להוכיח לאוצר, שכדאי לתמוך בפרויקט, למרות העובדה, שהאלטרנטיבה, שהיא רכישת מטוסי „אף־18" אמריקאיים, זולה יותר. ההמלצות שהתקבלו עד כה במשרדי ההגנה הבריטי אומרות: לסייע במאמצים לשכנועה של הממשלה בכדאיות הפרויקט.
אם שלב הפיתוח יסתיים בהצלחה, יואלץ משרד ההגנה הבריטי להקציב סכום נוסף של כשישה מיליארד ליש"ט לרכישת 250 מטוסים, שיחליפו את מטוסי ה„פנטום", המשרתים את חיל האוויר המלכותי כיום.

אין התקדמות במו"מ ברשות השידור; הצדדים מאשימים זה את זה

מאת ירון זליג, דליה שחורי כתבי „על המשמר" וכתב עתי"ם

המשא ומתן בין עיתונאי רשות השידור לבין הנהלת הרשות שוב נקלע למבוי סתום לאחר שבפגישה נוספת שקיימו הצדדים אמש בלישכת מנכ"ל הרשות אורי פורת דחו שני הצדדים אלה את הצעות אלה.
בתום הפגישה פירסמו שני הצדדים גירסאות שונות לגבי מהלך הפגישה. עיתונאי הרשות טוענים, כי הודעת הנהלת הרשות הינה ניסיון נוסף של המנכ"ל להוליך את עובדיו שולל, ולהותיר רושם כאילו הוא מוכן ללכת לקראתם.
כתבנו מציין, כי בתום הפגישה פירסמה הנהלת רשות השידור הודעה בה היא מציינת, כי היא שבה והציעה לעובדים הסכם להפסקת השביתה ולמשא ומתן על בסיס של חתימת הסכם לשלוש שנים. כן הציעה ההנהלה התייעלות ברשות על פי סעיף 8 להסכם המיסגרת, המאפשר תוספת שכר במידה השקולה למידת ההתייעלות. עוד נאמר בהודעה, כי מנכ"ל הרשות אורי פורת הציע כמחווה של רצון טוב לעובדים קיצורי פרק־זמן בין דרגה לדרגה אשר פירושם לטענת הרשות תוספת ניכרת לשכר. הצעה זו, נאמר בהודעה, נדחתה על הסף על ידי נציגי האיגוד.

פורת מוליך שולל

כתגובה לפירסום הודעה זו תקפו אמש מטה השביתה של עיתונאי רשות השידור את מנכ"ל הרשות אורי פורת אשר לטענת העיתונאים חוזר על שיטותיו הישנות, ומנסה להותיר רושם כמי שמוכן ללכת לקראת העובדים, אך מעשה הוא מוליך אותם שולל. דובר מטה השביתה צבי גורן גילה, כי במהלך הצעתו על קיצור הפז"ם ביקש המנכ"ל ממשלחת המשא ומתן לשמור בסוד, ולא לדווח על הצעה זו, גם לא למטה השביתה המורחב. גורן ציין, כי פורת נימק בקשה זו בכך שהינה למעשה עבירה על סעיף בחוק יסוד התקציב, ובמידה שהדבר יפורסם יכחיש זאת מכל וכל. גורן הביע פליאה על הפירסום שניתן מצידה של הנהלת הרשות לסעיף זה בציינו, כי עתה ברור שפירסום זה מעיד שלמנכ"ל לא היתה כל כוונה לשלם לעובדיו את התוספת הנידונה. הוא הוסיף כי מאחר ושום הבטחה בעל־פה של המנכ"ל עד כה לא קויימה, לא היה למטה השביתה כל יסוד להניח שיקיים הבטחה בעל־פה סודית שהוא עצמו הכריז עליה שאינה חוקית, ולפיכך גם נידחתה הצעה זו. גורן הוסיף, כי העובדים הציעו עוד כי יותקנו עיוותים בדרגותיהם של 50 עובדים, כשבמקרה של מחלוקת יועבר הדבר לבוררות.

גורן: הודעת המנכ"ל שקר

גורן הדגיש, כי הצעת העובדים דיברה על שקט תעשייתי עד יולי 1988 עם אפשרות להמשכתו, ואמר כי אין שום יסוד לטענת המנכ"ל, כי הצעת העובדים פירושה השבתה נוספת באפריל או ביוני.
„הודעת המנכ"ל אמש הינה שקר, וכל חישוב שיעשה סביב הצעת העובדים לא יביא לתוספות השכר בעיתונות הכתובה בין אם בשנה ובין אם בשנתיים. ברור כי המנכ"ל מבקש להוליך שולל את ציבור העובדים המתכנס הבוקר לאסיפה כללית." אמר גורן.

נבון: הליכוד גורם לסחבת

שר החינוך והתרבות יצחק נבון הודיע בישיבת הממשלה, שאם עד יום ג' השבוע לא תבטיח הקואליציה, שהכנסת תאשר את התיקון בחוק רשות השידור, הבא לבטל את מליאת רשות השידור ולהגדיל את מספר חברי הוועד המנהל וסמכויותיו — ידרוש בישיבת הממשלה ביום א' הבא למנות ועד מנהל חדש, על־פי החוק הקיים, מבין חברי המליאה הנוכחית, זאת כדי לשים קץ לסחבת, המונעת פיקוח ציבורי נאות על הנעשה ברשות השידור, במיוחד בתקופת המשבר הנוכחי.
קריאה לכל הצדדים המעורבים בסכסוך ברשות השידור לסיים את השביתה הושמעה בישיבת הועד הפועל של מועצת העתונות.

אזרח עתר לבג"צ בתביעה לחייב רשות השידור להפעיל שדורי הרדיו והטלוויזיה

יהודה גרניט מתל־אביב עתר ביום א' לבג"צ, באמצעות עו"ד שמעון שובר, נגד רשות השידור והאיגוד הארצי של עיתונאי ישראל וביקש להוציא צו־ביניים, שיחייב את רשות השידור להתחיל לאלתר בהפעלת שידורי הרדיו והטלוויזיה. (עתי"ם)

מסר של ערפאת לישראלים:

„אי אפשר לחסל 5 מיליון פלשתינאים כמו שאי אפשר לחסל אתכם"

בראיון לכתב „אל איתחאד" ו„זו הדרך" במוסקווה, ליאון זהבי, קורא ערפאת: עלינו לחפש פתרונות ולחיות בשלום

מאת קאסם זייד, כתב „על המשמר"

„אני פונה אליכם, הישראלים, בלב פתוח לחשוב ברצינות, שאי אפשר לחסל 5 מיליון פלשתינאים כמו שאי־אפשר לחסל אתכם. על כן עלינו לחפש פתרונות ולחיות בשלום. אנחנו (הפלשתינאים — ק.ז.) איננו נאצים ואיננו פאשיסטים. אינני בגין שהיה מסרב להזכיר את שמי" — אמר יאסר ערפאת בראיון מיוחד לכתב „אל איתחאד" ו„זו הדרך" ליאון זהבי במוסקווה — במסר שביקש להעביר לישראלים.
ערפאת הוסיף „עלינו למצוא פתרון. אם אנו מושפעים באמת מהחשיבה החדשה, עלינו להיות צודקים עם עצמנו. לא יתכן שנסכים לחשיבה החדשה כאן (במוסקווה — ק.ז.), ונדחה אותה באזורנו, עלינו לראות את התמורות האוביקטיביות המתחוללות בעולם. המלחמות הקטנות עלולות להביא למלחמת עולם שתחסל את כל הבריות. קיימת סכנה בפועל שמלחמה קטנה תגרום לעימותים דרמאתיים ולמלחמה גרעינית".
לדבריו, השלום באירופה מטביע את חותמו על אזורנו, והוא מקוה שהשלום במזרח התיכון יתן את רישומו החיובי על עולם כולו.

הקלטה של הדברים

במאמר מוסגר מציין „אל אתחאד" בטאונה של רק"ח בשפה הערבית, שאמצעי התקשורת והפוליטיקאים הישראלים ינסו להתעלם ואף להתכחש למסר של ערפאת לעם בישראל.
העתון מעיר: „על אלה לדעת שהמסר הוקלט בקולו של ערפאת עצמו והועבר למערכת העתון בטלפון באמצעות הכתב של העתון, כך שכל נסיון להתכחש למסר יהיה משימה בלתי אפשרית.

ועידה מכרעת

בתשובה לשאלה אמר ערפאת, שהפסגה הערבית ברבת עמון חשובה מאד לכל המדינות הערביות, ועליה להתמודד עם מכלול הבעיות העומדות בפני האומה הערבית, ובראשן המלחמה האירנית־עיראקית והבעיה הפלשתינאית.
לדבריו, שלפני ביקורו במוסקווה ערך סיור ב־16 מדינות ערביות והגיע איתן להסכם שיש להניח את העניין הפלשתינאי ונושא הוועידה הבינלאומית על סדר יומה של ועידת הפסגה הערבית.
בתשובה לשאלה אמר ערפאת: „כל מה שאנו מבקשים הוא לאשר את מה שהוסכם בנושא הוועידה הבינלאומית, שתהיה ועידה יצוגית בחסות האו"ם ובהשתתפות 5 המעצמות הגדולות וכל נציגי המדינות במזה"ת כולל אש"ף ועל בסיס החלטות המועצה הכללית ומועצת הבטחון בנושא הפלשתינאי, כולל החלטה 242 ו־338".

המכשול בפני הוועידה הבינלאומית

בתשובה לשאלה בעניין הוועידה הבינלאומית אמר ערפאת: „אני מצטער לומר שאכן הנגף העיקרי בפני הוועידה הבינלאומית היא ההנהגה האמריקאית, אשר דוחה עדיין את רעיון הוועידה הבינלאומית ועומדת על תוכניות חילופיות כתוכנית רייגן, או תכנית פרס ותכנית שמיר, שהן לפי דעתי תוכניות של עבדות מסוג חדש."
ערפאת הוסיף „פרס חולם על תכנית פדרטיבית בין ישראל, הגדה והרצועה עם כל מדינה ערבית שתהיה מוכנה לקחת חלק בתכנית זו, ואילו שמיר חולם על־סוג אחר של „הבנטוסטאן" כשהם — פרס ושמיר — יודעים שחלומותיהם אלה עומדים בניגוד מוחלט לתהליך ההסטורי".

ערבייה נפגעה קל בעת שניסתה לחטוף את נשקו של איש מג"ב

2 מכוניות הוצתו בעזה ● מכוניות נרגמו בשומרון

מאת עזרא אבירן וכתבי עתי"ם

ערבייה שניסתה לחטוף נשק מאיש משמר הגבול אתמול בבוקר, בעת פיזור הפגנה פרועה במחנה הפליטים פרעה בשומרון, נפצעה קלות בפניה.
הדבר אירע בשעה שבמקום התנהלה הפגנה סוערת, שכללה יידויי אבנים, הבערת צמיגים וניסיון לחסום את הכביש. כוח צה"ל ומשמר הגבול שהגיעו למקום, פיזרו את המפגינים, תוך שימוש בגז מדמיע וירי כדורי גומי.

2 מכוניות הוצתו בעזה

שתי מכוניות פרטיות מקומיות הוצתו אתמול, לפנה"צ ברחוב הראשי של עזה סמוך לשוק הירקות אל פארס. תושבי המקום עזרו בכיבוי כלי הרכב.
מכונית ישראלית, פרטית מסוג „מרצדס" נתגלתה אתמול בצהריים שרופה בפרדס ליד עזה. המכונית נגנבה מאזור ראשון לציון, ב־3 בנובמבר, והוסרו בה חלקים שכנראה נגנבו בטרם הוצתה.
ניידת משטרה נרגמה אתמול בצהריים באבנים ברחוב הראשי של עזה על ידי נערים שהניחו מהסטאות, שמשה אחת נופצה, ונגרם נזק לניידת. אך איש לא נפגע.
בית ספר תיכון לבנים „חאלד" בחאן יונס נסגר אתמול למשך שבועיים בפקודת הרמטכ"ל רא"ל דן שומרון.

אי שקט בכבישי השומרון

אי שקט שרר גם בכבישי השומרון; בשכם נרשמו מספר מקרים של יידוי אבנים, הקמת מחסומים והנפת דגל אש"ף.
באיזור צפון השומרון נרשמו מספר מקרים של יידויי אבנים לעבר כלי רכב ישראלים. לא היו נפגעים ולא נגרם נזק.

עוצר בבלאטה

כוחות הביטחון הטילו אתמול אחה"צ עוצר על מחנה הפליטים בלאטה, בעקבות הפרות סדר סוערות שהיו במקום בצהריים.
עשרות צעירים, חלקם רעולי פנים, יצאו בשעות הצהריים לרחוב הראשי של מחנה הפליטים בלאטה שבשכם, יידו אבנים לעבר חיילי צה"ל ומכוניות חולפות, והבעירו צמיגים, תוך נסיון לשבש את התנועה.

הממשלה אישרה מינויים חדשים במשרד החוץ

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

הממשלה אישרה אתמול את מינויו של שלמה מרום, יליד הונגריה, בן 58, לממונה על משרד האינטרסים של ישראל שיפתח בקרוב בבודפשט, בירת הונגריה.
כן אישרה הממשלה את מינויו של יואל גולן לקונסול כללי באיסטנבול, מנהל לשכת העתונות הממשלתית דר' ישראל פלג מונה לקונסול כללי בפילדלפיה ומאיר חליפה — לשגריר בבוליביה.

הסכם תעופה בין „אל־על" לחברת התעופה היוגוסלבית

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

שר התחבורה חיים קורפו מסר אתמול בישיבת הממשלה, כי בשבוע הבא תבוא משלחת מיוגוסלביה לישראל כדי לעבד פרטי הסכם תעופה בין „אל־על" וחברת התעופה הלאומית היוגוסלבית. קורפו מסר, כי גם עם הונגריה מתנהלים מגעים בקשר להסכם תעופה.
בסקירו בממשלה את הסכמי התעופה של ישראל מסר קורפו, כי לישראל יש הסכמים עם 31 מדינות, מהם, 12 לא מיושמים בשל העדר שווקים. בשתי מדינות — פורטוגל ושוויץ — יש לישראל הרשאות טיסה. עתה מתנהל עם פינלנד מו"מ לגיבוש הסכם תעופה בין שתי המדינות.

תא"ל ויינר: הנח"ל אינו מעוניין להגיע למאחזים וכיתות משמר

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

„הנח"ל אינו מעוניין להגיע למאחזים ולכיתות משמר. אם יוחלט לאזרח את ארבעת המאחזים שנותרו ביו"ש והמוחזקים על ידי חיילי הנח"ל נשתתף במהלך זה ונשמח להעביר את הנקודות לגורמים מיישבים." — אמר אתמול מפקד הנח"ל תת־אלוף בנצי ויינר.
מפקד הנח"ל ששוחח עם כתבים צבאיים לרגל חודש הנח"ל, הוסיף כי פניו של הנח"ל מופנים כיום בעיקר ליישוב הערבה, ביקעת־הירדן, רמת־הגולן וגבול השלום עם מצרים, זאת על פי מדיניות שקבע שר הביטחון יצחק רבין.

החלטה של שר הביטחון

ראש אגף הנוער והנח"ל במשרד הביטחון אריה שמחוני אמר באותה שיחה שהתייחסו למאחזים ביהודה ושומרון, כי בנקודות (גינת ועירית בשומרון, וצורף ואדורה ביהודה) שוהים חיילים בתקן של יחידות משמר, המבצעות מדיניות של ממשלות קודמות. „אין כל כוונה לפתח מקומות אלה, וההחלטה היא בידי שר הביטחון".
מפקד הנח"ל הוסיף, כי בשנה הקרובה יחזק הנח"ל את כוחו הצבאי ויפעל לביסוסה של חטיבת הנח"ל החוגגת חמש שנים להקמתה כאחת מחטיבות החי"ר של צה"ל. לדבריו, יתווסף בשנה הבאה לחטיבה כוח אדם איכותי. „זה יתן לנו חטיבת נח"ל טובה יותר" הדגיש. בשנה הקרובה תאוזרח האחזות באר־מילכה על גבול השלום עם מצרים ע"י תנועת בני המושבים, כמו כן תאוזרח האחזות נטע בדרום הר־חברון. עוד נימסר על כוונה להקים האחזות נוספת סמוך לקיבוץ אלפיון שבערבה.

70 גרעינים

בשנה האחרונה התגייסו לנח"ל כ־70 גרעינים מכל תנועות הנוער. סקר על אחוזי ההגשמה שנערך באחרונה במשרד הביטחון מצביע על ירידה בנושא זה בשנים האחרונות.
לעומת כ־25 אחוז מגשימים (נחלאים שהופכים לחברי־קיבוץ) בעבר פונים היום למסלול ההגשמה כ־17 אחוז בלבד.

ח"כ גרוסמן: קורפו במקום שמיר במליאה — ביזוי הכנסת

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

„ראש הממשלה יצחק שמיר, הנהיג נורמה חדשה ביחסים שבין הרשות המבצעת והמחוקקת", התלוננה אתמול סגנית יו"ר הכנסת חייקה גרוסמן (מפ"ם), לפני יו"ר הכנסת שלמה הלל. גרוסמן דורשת כי נשיאות הכנסת תדון בהימנעות השיטתית של שמיר מהופעות במליאת הכנסת בנושאים שבתחום אחריותו המיניסטריאלית.
במקומו שולח שמיר את שר התחבורה חיים קורפו. דוגמא לכך נראתה בשבוע שעבר, כאשר האחרון השיב ל־10 הצעות לסדר היום בנושא חשוב ומרכזי בסדר היום הלאומי שלנו — דו"ח השב"כ. לדעת גרוסמן, בהתנהגותו זו של שמיר יש משום ביזוי הכנסת וחתירה תחת מעמדה ומעמד הדמוקרטיה הישראלית.

שגריר ברה"מ במונטווידאו הזמין את שגריר ישראל לקבלת־פנים

מונטווידיאו. — זו הפעם הראשונה למן ניתוק היחסים הדיפלומטיים בין בריה"מ לישראל, הזמין השגריר הסובייטי בארוגוואי את השגריר הישראלי לקבלת־פנים רשמית.
קבלת־הפנים נערכה לרגל יום השנה ה־70 למהפכת אוקטובר. שגריר ישראל, אליעזר פלמור, אמר, כי זו היתה לו „הפתעה נעימה" להיות מוזמן על־ידי השגרירות הסובייטית.
בקבלת הפנים קיימו פלמור ושגריר בריה"מ, איגור לאפטייב, שיחה „ידידותית ביותר", כאילו „לא התרחש דבר" ביחסים בין שתי המדינות. (עי"צ)

מיעארי ופלד תובעים דיון בכנסת על תמיכת שרון בטרנספר

חברי הכנסת מוחמד מיעארי ומתי פלד מהרשימה המתקדמת תובעים לקיים דיון דחוף בכנסת על הצטרפותו של אריאל שרון להכרזת הגזענים והתומכים בגלוי ב„טרנספר".
שני החו"כים גם שיגרו מברק אל שמעון פרס, יו"ר מפלגת העבודה, ותבעו ממנו לנקוט מיד ביוזמה לפירוק הממשלה. „המשך השותפות של מפלגת העבודה בממשלה אחת עם הליכוד, ששרון הוא אחד מראשי מנהיגיו, וכאשר שרון הביע בגלוי את עמדותיו הגזעניות, כמוה כמתן לגיטימציה לגזענות וכהניזם" — אומרים השניים.
חוג משוב במפלגת העבודה גינה היום בחריפות את הצטרפותו של שרון להצעות הנפל של סגן השר רקל והשר שפירא בדבר טרנספר של ערבים. השר שרון, אומר חוג משוב, ממשיך להוליך שולל את העם עם הצעות אשר תוצאותיהן כבר הטילו עלינו אסונות בעבר. רק מו"מ ישיר עם הערבים יש בו כדי לקרב אותנו לפתרון אמיתי של בעיות. (עתי"ם)

הורשע בהריגת חברו לאחר שזה היכה בראשו בקרש

יגאל קציני (20) מתל אביב שהורשע בהריגת חברו, נדון אתמול לשש שנות מאסר בפועל בבית המשפט המחוזי בתל־אביב. המדינה האשימה את קציני ברצח, אולם הוא הורשע בהריגה.
בגזר הדין נאמר, כי זהו מקרה טרגי שבו הרג הנאשם את חברו מילדות, לאחר שפרץ ביניהם סכסוך כספי הקשור ברכישת סמים.
בית המשפט קיבל את טענתו של הסנגור, עו"ד אהרון שלנגר, כי בין השניים פרץ ויכוח שהפך לקטטה, שבה נטל המנוח קרש והנחית מכה על ראשו של הנאשם. ככל הנראה, בתגובה, דקר הנאשם את המנוח לפחות ארבע דקירות אחת מהן בעומק של 11־12 ס"מ.
התובעת, עו"ד דבורה חן, ביקשה להחמיר בעונשו של קציני בטענה, שזהו מעשה חמור ואלים, והנאשם היה יכול שלא להגרר לאלימות.
עו"ד אהרון שלנגר טען, שההתגרות באה תוך שניות, והנאשם היה בהלם כתוצאה מהמכה בראשו. עוד טען, שהנאשם הינו בעל עבר נקי בעת שארע המקרה, באוקטובר 1986, והוא ערק מצה"ל כי חברתו נכנסה להריון והכסף שהמנוח דרש ממנו, נועד למימון ההפלה. עוד הזכיר, שהוא נפצע בצה"ל לאחר שנמצא בפעולה מבצעית.
למרות אותם טיעונים קבעו השופטים, הנה אבנור, ישראל גלעדי וצבי חכהן, כי אין לשכוח שהנאשם קטל את חייו של אדם צעיר כמוהו, שכל חייו לפניו. „לדאבון הלב, השימוש בכלי משחית ובתוכם סכינים, במהלך קטטות, הפך לחזון נפרץ", הם ציינו, וקבעו כי אם יקלו בדינו למעלה מן הראוי, עלול הדבר להתפרש כמתן לגיטימציה כלשהי להתנהגות כזו. לפיכך קבעו, שמם כל הצער, לא יוכלו להימנע מלהטיל עליו שש שנות מאסר בפועל. (עתי"ם)

המשכים

צור ונחמקין יתפטרו

(סוף מעמוד ראשון)

במטה המאבק הוחלט לפעול בשני כיוונים: האחד — גיבוש לובי חקלאי שיכלול יותר מ־90 חברי כנסת מכל הסיעות. כבר אתמול התנהלו שיחות עם ח"כים מהתחיה שיש להם קשר להתיישבות, כן מופעלים לחצים על חברי־כנסת מהליכוד הקשורים להתיישבות וברור שח"כים ממפלגת העבודה ומפ"ם יצטרפו למהלך כזה.

כמו כן מכינים במטה המאבק תוכנית־פעולה שבמרכזה מחיקת החובות של יישובי העימות. עם זאת, כדי לשמור על כללי משחק הוגנים, הוחלט לאפשר במטה המאבק לתת לממשלה אורכה אחרונה של עשרה ימים.

אופציות פוליטיות

מזכיר תנועת המושבים, גדליה גל, מסר לכתב „על המשמר", כי בישיבת מזכירות תנועת המושבים שהתקיימה אתמול, הוחלט לשר האוצר להראות את רצונו הטוב כלפי ההתיישבות תוך זמן סביר. והיה והוא לא יילך לקראת ההתיישבות, או אז סוכם לאחוז באמצעים דרסטיים, כולל אופציות פוליטיות, חייבו, אין להוציא מכלל אפשרות את התפטרותו של שר החקלאות אריק נחמקין, חבר מושב נהלל.

תמיכה ליצוא

נושא התמיכה לייצוא חקלאי עמד אתמול במרכז הדיונים בוועדת משנה של ועדת הכספים של הכנסת, בראשותו של ח"כ פסח גרופר, בהשתתפות נציגי האוצר, בנק ישראל, ראשי החקלאים, מכל המיגזרים ומכל זירמי ההתיישבות, שהתכנסו ביום א' בתל־אביב.

נציגי הארגונים החקלאיים ומנכ"לי מועצות הייצוא היו תמימי דעים בקביעה חד־משמעית, שהיצוא החקלאי זקוק ל„סיוע מסודר וקבוע, כדי שיוכל להתחרות עם מדינות השוק המשותף, המסבסדות במיליארדי דולרים את הייצוא החקלאי שלהן".

הדוברים היו מאוחדים בתביעה, כי התמיכה הממשלתית צריכה להינתן יחסית לערך המוסף. הם ציינו, כי החקלאות עם ערך מוסף של 80־90 אחוזים, מופלית לרעה, לעומת התעשייה עם ערך מוסף של 40־50 אחוז. כמו־כן, תבעו להוציא את הדולר מסל המטבעות, המהווה בו 40 אחוז. „אם לא יחול שינוי מדיניי־עקרוני כלפי היצוא החקלאי — לא נוכל לעצור את ההתדרדרות", כדבריהם.

פסח גרופר הטעים, כי היצוא החקלאי מישראל חייב להתחרות עם מדינות הקהיליה האירופית המסבסדות את חבריהם במיליארדי דולרים. „על ממשלת ישראל, אמר, להחליט תוך זמן קצר באם היא רוצה ביצוא חקלאי — ולא — עליה להודיע בצורה ישירה ואמיצה לחקלאים, עם כל המשמעות שבדבר, שלא כדאי למדינת ישראל לייצא תוצרת חקלאית, וזאת למרות שהיצוא החקלאי ניתן בזמנו על ידי המוסדות והמיישבים לעשרות אלפי משפחות לעולים וחרשים בחקלאות כמרנסה יחידה. במקרה זה, צריך להכין קרן־אבטלה של מאות מליוני שקלים, אשר תעלה פי־כמה מונים מן הסיוע הנדרש כיום".

מלחמת המפרץ מאפילה

(סוף מעמוד ראשון)

איראן איננה רק סכנה לערבים, הדגיש המלך חוסיין, אלא לשלום העולם כולו.

הוא ייחד משפטים ספורים לסיכסוך עם ישראל, ומדבריו ניתן להבין, כי אין הוא עומד לשנות את מדיניותו כלפי אש"ף. הוא לא הזכיר את המלים פלשתין או פלשתינים, ובין הסובלים מן הכיבוש הזכיר רק את ירדן, סוריה ולבנון. מכאן שהוא כולל את הפלשתינים בתוך ירדן. הוא ציין, כי הסיכסוך עם ישראל הוא הבעייה הראשונה במעלה של הערבים, אבל לא הגדיר אותה, כנהוג, „הבעייה הפלשתינית", אלא בעייתם של הערבים כולם.

שחרור ירושלים

אחריו נאם מזכ"ל הליגה הערבית, שאדלי קליבי, מטוניסיה. גם הוא ייחד את עיקר דבריו לתמורת המצב במפרץ הפרסי. הוא שיבח את עיראק על עמידתה היוצאת מן הכלל וגינה את איראן שדוחה את כל היוזמות לסיום המלחמה. הוא אף קרא לגירוש איראן מהאו"ם, על שדוחה את החלטת מועצת הבטחון שקראה להפסקת־אש.

הוא ציין, כי לישראל עניין רב בהמשך המלחמה, כדי להעמיק את ההגמוניה שלה במזרח התיכון, וציין, כי הערבים חייבים לשים־קץ למלחמה במפרץ, כדי להתמסר לבלימת השאיפות הציוניות ולשחרר את ירושלים.

בניגוד למלך חוסיין, האריך קליבי בתיאור הדיכוי בשטחים, ושלא כמו המלך חוסיין, הזכיר את תוכנית פאס כנוסחה המדינית של הערבים להתאחד סביבה.

לאחר נאומי חוסיין וקליבי, הוצאו העיתונאים מן האולם ונפתחה הישיבה הראשונה בדלתיים סגורות.

מובארק מושיט יד לסוריה

לרגל הפיסגה, הושיט אתמול נשיא מצרים, חוסני מובארק, יד ידידותית למנהיג סוריה, חאפז אסד.

בראיון שפורסם בעתון הכוויתי „אל־ראי אל־עאם", אמר מובארק: „אני ממשיך להושיט את ידי למדינה־האחות סוריה ולחאפז אסד, ואני מקווה שנוכל להתגבר על המחלוקת בינינו ולפתוח דף חדש למען עתידנו".

עוד אמר מובארק, כי אין הוא מבחין בסימן כלשהו של התקרבות בין סוריה לעיראק, על אף המאמצים שנעשו ליישוב המחלוקת בין שתי המדינות.

העתון המצרי „אל אכבאר" מוסר, כי מדינות המפרץ ידרשו בוועידת הפסגה את שילובה מחדש של מצרים באירגון הכלל־ערבי. העיתון מציין, כי בשולי הוועידה ייעשו מאמצים לשכנע את המשתתפים לפרסם הודעה משותפת, הקוראת למצרים להצטרף לדיוני הפיסגה. העיתון מזכיר, כי שש מדינות ערביות במפרץ — ערב הסעודית, כווית, איחוד הנסיכויות הערביות, באחריין, קטאר ועומאן — הגיעו להסכם בדבר חידוש היחסים הדיפלומטיים עם מצרים.

„אל־אכבאר" כותב, שאם משתתפי הפיסגה לא יגיעו להסכם בנושא זה, יוזמן נשיא מצרים, חוסני מובארק, על־ידי המלך חוסיין להיפגש עמו בעקבה, יחד עם מלכים וראשי־מדינות ערביות אחרים.

לוב מאיימת בברית עם איראן

לוב איימה לכרות ברית צבאית עם איראן, אם יחדשו מדינות המפרץ הערביות את קשריהן עם מצרים. „כל התקרבות בין מדינות המפרץ לבין המשטר המצרי היא ברית עם האויב הציוני" — הכריז דובר של משרד החוץ הלובי. לוב מיוצגת בפיסגה על־ידי סגן הנשיא עבד אל־סלאם ג'אלוד.

שני אירגונים מחתרתיים, „ספטמבר השחור" ו„החזית האנטי־אימפריאליסטית הבינלאומית", השמיעו איומים נגד ראשי מדינות ערב המשתתפות בוועידה. אירגון זה מאשים את המשטר הירדני, כי הוא מבקש ליצור אחדות־דעות במחנה הערבי, כדי „להסגיר את המהפכה הפלשתינית לידי האמריקנים ולידי האויב הציוני".

גם „החזית האנטי־אימפריאליסטית הבינלאומית", הצהירה כי „תהלום בחוזקה במכשירי האימפריאליזם והריאקציה הערבית, אם יחליטו לחזק את נוכחות האימפריאליזם והציונות במזרח התיכון".

ברעם: החמצנו הזדמנות

דורית גפן, כתבתנו לענייני מפלגות, מוסרת:

„בידינו היה לשנות את מהלכה של ועידת מדינות ערב על־ידי ניהול משא ומתן עם חוסיין, אך לא עשינו זאת" — אמר אתמול מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, בסיור בדרום.

לדבריו, היטעו ראשי הליכוד את העם בכך שלא כיוונו את מעשיהם למטרה העיקרית, שהיא תהליך השלום, ועשו שגיאה נוראה כאשר איפשרו לחוסיין להתחבר עם הקונצנזוס הערבי. „כאשר הציבור בישראל יידרש להכריע את עמדתו, הוא יצטרך להביא בחשבון את הכישלון של החמצת הזדמנות היסטורית, שאולי לא תחזור" — אמר ברעם.

מפ"ם: ללחוץ על הממשלה לגלות גמישות בעניין המסגרת של המו"מ

מאת דורית גפן, כתבתנו לעניני מפלגות

מרכז מפ"ם אישר אתמול ללא מתנגדים מסמך מדיני (ראה במשבצת), המציג את עמדותיה של מפ"ם בנושא תהליך השלום, והקורא לציבור החרד לעתיד המדינה, והשואף להבטיח לה שלום ובטחון, להפעיל לחץ על הממשלה כדי שתגלה גמישות מירבית בהתייחסותה למסגרת המו"מ, ובלבד שיובטחו במסגרת זאת ההידברות הישירה בין הצדדים לסכסוך, והגיבוי הבינלאומי לכל הסכם שיושג ביניהם.

המזכיר המדיני ח"כ יאיר צבן, אשר פתח את הדיון במרכז, התייחס לשינויים המתחוללים בזירה הבינלאומית ובהתקרבות המעצמות, אשר עשויה להקל על תהליך השלום במזרח התיכון. לדברי צבן הליכוד חושש מהתחלת תהליך השלום בידעו, כי העם קצר־רוח ואין לו כוח עמידה בתהליך כזה, וברגע שהוא רואה שהשלום הוא כהישג־יד הוא מוכן להתפרק מעמדות, ובלבד להשיג שלום, כפי שהיה עם מצרים. צבן מתח ביקורת על פרס, אשר זיהה אמנם את גורלו טוטאלית עם עניין השלום, אך לא עמד במשימה.

אברהם כהן טען, כי יש להדגיש את צמצום החימוש באזור, ואת הצורך בתביעה מברית המועצות לאפשר חיי תרבות יהודים שם.

הפחד של היהודים

לדברי אילן אסיה המסמך הוא חלקי בלבד. לדעתו יש להכיר בשתי עובדות: קיומה של הבעיה הפלשתינאית וקיום הפחד של האוכלוסיה היהודית. עוד אמר כי מלחמות מדינות ערב נגד ישראל לא פרצו בגלל הבעיה הפלשתינית.

מיכאל רכיר קבע כי המסמך מצויין ושאל מי הם בעלי הברית של מפ"ם למסמך וקרא להקמת חזית שלום רחבה שתאבק יחד למען קידום תהליך השלום.

חיים שחורי התייחס לניסוחים אחרים במסמך באומרו, כי הם יקשו את הסברתו בפני הציבור.

בלוף גדול

ח"כ חייקה גרוסמן הדגישה, כי בציבור חלו שינויים. היא ביקרה את פרס, והזהירה מפני אשליות בשואלה לאן נעלמו הפלשתינאים בהצעת הקונדומיניון שהעלה פרס. על דברי שמיר, כי כולם רוצים בשלום אמרה, כי זה בלוף גדול. מי שמדבר על סטאטוס קוו, לא מדבר על שלום. היא דחתה את הטענה, כי עלינו לפתור רק את הבעיה היהודית באומרה, כי לא נוכל לפתור אותה ללא פתרון הבעיה הפלשתינית.

טרנספר לשפירא

ח"כ מוחמד ותד הדגיש, כי כוחו של המסמך המדיני בהיותו מאוזן. המסמך הוא פשרה בין יהודים ליהודים ותתפלאו, אמר, גם בין יהודים לערבים.

לדבריו, לא צריך לחסוך בקמח במקום שיש. כולנו התרגשנו ממאבקה של אחותנו אידה נודל ומה על אחינו מוחמד שמנהל מאבק פאסיבי — את זה לא צריך לבקר בפה מלא ותד הציע לשר שפירא טרנספר תמורת 15,500 שקל.

להתמודד גם עם מפלגת העבודה

מזכ"ל מפ"ם ח"כ אלעזר גרנות, אשר סיכם את הדיון, הבהיר, כי המסמך הוא עמדתה הפוליטית של מפ"ם. אנחנו אומרים דברים ברורים קודם כל לחברי מפ"ם. היסודות של הסכם השלום עם מצרים תואמים את יסודות השלום של מפ"ם, כפי שנקבעו אחרי 67'. בהעירו על דברי אילן אסיה טען גרנות, שאינו בטוח אם המלחמות לא פרצו גם בגלל הבעייה הפלשתינית, אך ברור לו, כי השלום לא יושג ללא פתרון הבעיה הפלשתינית.

בפתח הישיבה אמרה חייקה גרוסמן דברים לזכרו של אבא קובנר.

מסמך

אין שלום בלא פתרון הבעייה הפלשתינית

הצעת החלטה שהתקבלה בישיבת מרכז מפ"ם אתמול — לסיכום הדיון המדיני

א. 1. כעשור לביקורו של הנשיא המנוח אנואר סאדאת בירושלים, שבאומץ רוחו ובהעזתו המדינית פרץ מחסומים של ניכור, חשד ואיבה — מעלה מרכז מפ"ם על נס את פועלם של כל מי שחברו לעשות לחתימתו של ההסכם הישראלי—מצרי ובכך קבעו את מסלול השלום והפיוס במקום עייפת המלחמות ושפיכות־הדמים של המזרח התיכון.

2. ההסכם בין ישראל למצרים, הושג ונחתם רק לאחר שנקבעו ביניהן שלוש עובדות מפתח:

א. מצרים הכירה בישראל והביעה נכונותה לעשות שלום עמה.

ב. ישראל אימצה את העיקרון של „שטחים תמורת שלום".

ג. ישראל קיבלה את קביעתו של סאדאת, כי ההסכם הישראלי־מצרי הינו פתח למהלך של שלום כולל באיזור כולו, המותנה בפתרון בעייתו הלאומית של העם הפלשתיני ומנחם בגין הכיר בשמה של ישראל בזכויותיו הלגיטימיות של העם הפלשתיני.

עובדות מוצקות אלו מעניקות תוקף היסטורי לעיקרי מדיניותה של מפ"ם אשר נוסחו בתכניתה לשלום במזרח־התיכון ב־1967 ואושרו בכל ועידותיה ומועצותיה מאז.

3. בשמונה וחצי השנים שחלפו מיום חתימת הסכם השלום הישראלי־מצרי במרס 1979, לא חלה התקדמות הדרושה לקראת שלום כולל במזרח־התיכון. החמצה טרגית זו, שעלתה בחייהם של אלפי יהודים וערבים, מונעת את הרחבתו והעמקתו של השלום עם מצרים ועלולה אף לערער את יסודותיו.

ב. התקרבות שחלה בין שתי המעצמות הגדולות בנושא פירוק הנשק הגרעיני ותהליכי השינוי המסתמנים בבריה"מ, יצרו לאחרונה סיכוי מחודש לקידומה של יוזמה מדינית לפתרון הסכסוך באזורנו, אך גם סיכוי זה עלול לחלוף או לפחות להידחות למספר שנים אם לא ינוצל בהקדם.

בנסיבות אלה קוראת מפ"ם לאזרחי ישראל, החרדים לעתידה והכמהים להבטיח לה שלום ובטחון, להפעיל את לחצם הציבורי על הממשלה כדי שתגלה גמישות מירבית בהתייחסותה למסגרת המשא־ומתן ובלבד שיובטחו במסגרת זאת ההידברות הישירה בין הצדדים לסכסוך והגיבוי הבינלאומי לכל הסכם שיושג ביניהם.

עפ"י עקרונות אלה קבעה מפ"ם את תמיכתה ברעיון הוועידה הבינלאומית ועל־פיהם תקבע את יחסה לכל יוזמה אחרת.

ג. עמדתה של מפ"ם מעוגנת —

1. בהערכה, כי המשכם של הסטטוס־קוו המתוח ומירוץ החימוש המכלה את משאביהם הלאומיים של כל מדינות האזור — עלולים להביא להתלקחות מלחמתית שתמיט אסון על כל משתתפיה וכי על כן שלום צודק ויציב הוא אינטרס אמיתי של כל הצדדים בסכסוך.

2. באמונה כי משא־ומתן ישיר בין ישראל לבין ירדן, הפלשתינים וסוריה הוא הדרך היחידה להשגתו של שלום־קבע בגבולות בטוחים ומוכרים ביניהם.

3. בהכרה כי לנוכח סבוכותו של הסכסוך ובנסיבות החשד והיריבות ההדדיים המאפיינים את יחסי הגומלין הבין־ערביים — מסגרת גג בינלאומית הפכה להיות תנאי לנכונותו של כל אחד מאויביה של ישראל להיכנס למשא ומתן ישיר עמה.

מפ"ם קוראת לבריה"מ לחדש את קשריה הדיפלומטיים עם ישראל ולהתיר עלייתם של יהודי בריה"מ הרוצים בכך, גם כדי להסיר מכשולים משיתופה בוועידה הבינלאומית המוצעת, או בכל פורום בינלאומי אחר שיתן חסות למו"מ לשלום.

ד. מפ"ם דבקה בעמדתה, כי הסדר שלום קבוע ויציב באיזור מותנה בנכונות הצד הערבי בכלל והצד הפלשתיני במיוחד, להכיר בישראל בגבולות מוכרים ובטוחים ובנכונותה של ישראל להמיר שטחים בשלום ולהכיר בזכותו של העם הערבי הפלשתיני להגדרה עצמית. במסגרת תוכנית לשלום קבוע ויציב, תתמוך מפ"ם גם במהלך ביניים שיביא לגמר הכיבוש הישראלי בשטחים, אשר יושג במשא־ומתן בהשתתפות כל הצדדים הנוגעים בדבר ובהסכמתם.

ה. מפ"ם מזהירה, כי כל ניסיון לקדם תהליך מדיני ללא שיתופה של נציגות פלשתינית מוסמכת, לא יהיה בכוחו לפתור את הבעיה הפלשתינית ובלעדי זאת אין אפשרות לכונן שלום קבע בגבולנו המזרחי עם ירדן ועם הפלשתינים.

מפ"ם שוללת בתוקף את רעיון הקונדומיניון והפשרה הפונקציונלית שהעלה לאחרונה מחדש יו"ר מפלגת העבודה, שמעון פרס, לפיו „הפתרון הרצוי הוא קונפדרציה של ישות ירדנית, ישות ישראלית וישות משותפת ביהודה ושומרון ללא ריבונות", המהווה נסיגה חד־משמעית מעמדתה המוצהרת של מפלגת העבודה, שצידדה בפשרה טריטוריאלית.

מפ"ם מזהירה, כי קבלת עיקרון הקונדומיניון והפשרה הפונקציונלית ע"י הנהגת מפלגת העבודה והנסיגה מהעקרון של „שטחים תמורת שלום" עלולים להתגלות כצעדים להכנת הבסיס הפרגמטי להקמת ממשלה משותפת ל„עבודה" וליכוד גם לאחר הבחירות הקרובות.

ו. כדי לעודד את הגורמים הריאליסטיים שוחרי הפתרון המדיני ושוללי הטרור במחנה הפלשתיני תובעת מפ"ם מממשלת ישראל כי:

1. תאמץ את נוסח שם־טוב — יריב ותכריז בפומבי על נכונותה לשתף במו"מ כל גורם פלשתיני שיודיע על נכונותו להכיר בישראל ויקבל את החלטות מועצת הבטחון 242 ו־338 ויתנער מהטרור.

2. תכריז בפומבית על נכונותה להכיר בזכותו של העם הפלשתיני להגדרה עצמית, אשר תמומש במסגרת הסכם השלום הישראלי־ירדני־פלשתיני.

3. תאפשר התארגנות לפעילות פוליטית בשטחים המוחזקים, המכוונת לקירוב שני העמים לפתרון מדיני בדרך של מו"מ.

4. תתיר קיום בחירות לראשי ערים בשטחים המוחזקים.

5. תימנע מענישה קולקטיבית ומענישה ללא משפט.

6. תעודד פיתוח כלכלי בשטחים ותאפשר סחר חופשי בין תושביהם לתושבי ישראל ויצוא תוצרתם לחו"ל.

7. תימנע מכל הפקעה של קרקע ומים בשטחים ומכל התנחלות נוספת בגדה המערבית וברצועת עזה.

מפ"ם גורסת, כי צעדים אלה, שאינם עומדים בסתירה כלשהי למאמצים למנוע פיגועי טרור, עשויים לסייע בהרגעת הרוחות ובחיזוק הגורמים האחראים במחנה הפלשתיני.

ז. מפ"ם קוראת לבני העם הפלשתיני ולגורמים הבין־לאומיים להפעיל את כל כוח השפעתם על הנהגת אש"ף להפסיק את הטרור ולהכריז בפומבי ובאורח חד־משמעי על נכונותה להכיר בישראל ולעשות עימה שלום על בסיס של שוויון ושל הדדיות.

מעשי רצח מזוועים אין בהם כדי לקדם את העניין הפלשתיני; הם מגבירים שנאה, מלבים רגשות נקם, מחזקים את הקיצוניים במחנה הישראלי ומשמשים מכשול לכל יוזמת שלום והתפייסות הדדית.

על מעשי טרור, רצח וחבלה, בין שהם מבוצעים ע"י יחידים וביוזמתם שלהם, בין שהם מבוצעים ביוזמתם ובשמם של ארגונים פלשתיניים, יש להגיב בנחישות, באחריות מדינית, בשיקול דעת מוסרי ועפ"י עקרונות החוק הבין־לאומי.

ח. מפ"ם שוללת את החוק האנטי־דמוקרטי, האוסר על מפגשים בין ישראלים לבין פלשתינים המזוהים עם אש"ף ותיאבק לביטולו. חומרתו של חוק זה, מתבלטת דווקא נוכח הקיפאון המתמשך במזה"ת, מחמת שיתוקה המדיני של ממשלת ישראל ועקשנותם של כוחות הסירוב במחנה הערבי.

בנסיבות אלה מחייבת מפ"ם יוזמות אחראיות לדיאלוג בין הצדדים במסגרות בין־לאומיות שונות. דיאלוגים כאלה, גם אם אינם תחליף למו"מ בין הנציגים הרשמיים של הצדדים לסכסוך, יש בהם כדי לפרוץ דרכים לקידומו, ובלבד שיסתכמו בקריאה משותפת של משתתפיהם להכרה הדדית בין הצדדים היריבים ובתביעה להפסקה מיידית של כל מעשי האיבה ביניהם.

השתתפותם של חברי מפ"ם במפגשים כאלה טעונה, כבעבר, אישור מפורש של מוסדותיה המוסמכים של המפלגה.

ט. מפ"ם מזהירה מפני חדירת הרעיון הנואלי של גירוש ערביי ארץ־ישראל לצמרת המדינית, עד כדי אימוצו ע"י שרים בממשלה. תהליך זה, שמשמעו מתן לגיטימציה לרעיונות הטרנספר של כהנא, מסכן את אושיות המשטר הדמוקרטי במדינה, מגביר בהכרח מגמות של איבה בין יהודים לערבים, משחית את החברה הישראלית, מחריף את בעיותינו הבטחוניות וחוסם כל דרך למו"מ ולהסדר של שלום.

מפ"ם תובעת מהמערכת הפוליטית, על זרמיה השונים, להתנער משאננותה ולפעול בתוקף נגד גילויים מסוכנים אלה.

מפ"ם תגביר את מאבקה למען שוויון מלא לאזרחיה הערבים של ישראל בכל תחומי חייה של המדינה הן בדרך של תיקוני חקיקה והן בדרך של מאבק ציבורי וחינוכי בלתי נלאה.

י. דבקותו הדוגמטית של הליכוד בשאיפתו ל„ארץ־ישראל השלמה" ולהנצחת שלטוננו הכפוי על עם אחר, ולהיטותו ליישר את הקו עם ההיסטריה הלאומנית של התחיה — מטילים עליו ועל מחנה הסירוב הישראלי כולו את עיקר האחריות לקיפאון שפקד את המדיניות הישראלית.

ואולם, הממשלה על כל מרכיביה נושאת באחריות משותפת להקפאתו של תהליך השלום. נסיונותיו הנמרצים של שמעון פרס להביא לכינוסה של ועידה בין־לאומית בשלהי תקופת כהונתו בראש ממשלה ראויים להערכה. אך עיקרון השיתוק ההדדי המגונה ביסודה של ממשלה זו והתחמקותה של מפלגת העבודה מלעמוד באחריותה כלפי בוחריה ולפרק את השותפות עם הליכוד — גזרו על מאמציו המאוחרים של פרס כישלון חרוץ מלכתחילה.

מפ"ם קוראת למפלגת העבודה להתנער מתרדמתה; לאזור עוז ולפרק את שותפותה עם הליכוד, ולפעול, יחד עם כל הכוחות המתקדמים בעם, במערכה על עתידה של ישראל הדמוקרטית ושוחרת השלום.

יא. מפ"ם פונה לאזרחיה היהודים והערבים של ישראל להצטרף למאבקה למען השלום, הדמוקרטיה והצדק החברתי, להזדהות עימה בגלוי ולחזק את כוחה, במערכות ציבוריות ובבחירות לכנסת הי"ב.

התוניסים נושמים לרווחה — אפשר לחלום על דמוקרטיה

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — הדחת הנשיא חביב בורגיבה התקבלה בתוניס בשמחה, כגאולה מעריץ זקן וסנילי. התוניסים נשמו לרווחה בשומעם את קולו של הנשיא החדש, זין אל־עבידין בן־עלי, מבשר על הדחת בורגיבה מטעמי „בריאות גופנית ונפשית".

האוכלוסיה שוחררה בבת־אחת ממועקה ממושכת, שעוררה תעלומת הירושה. כולם חששו, כי המאבק על הירושה — אם ימתינו להסתלקותו הטבעית של בורגיבה — יהיה עקוב מדם. המתיימרים לירושה היו רבים מדי.

בבתי־הקפה קוראים להפיכת־החצר „שינוי", שרים בהתפרצות של שמחה. „זו השעה לשינוי. אנו שמחים שהסיוט עבר" — אמר אחד מהמוני החוגגים. „רוח רפאים שלטה בנו והורידה אותנו, אט אט, אל השאול. היום התעוררנו לחיים חדשים".

בגרות פוליטית

בשנות שלטונו האחרונות של בורגיבה, היתה תוניסיה רועדת, מתמוטטת, מגמגמת. בורגיבה נהפך לרודן מוקף ממליה תככנית. היום שואפים כולם לדמוקרטיה. התוניסים הגיעו לבגרות פוליטית. „אנו בשלים לדמוקרטיה" — אמר עיתונאי. כולם מביעים תקוות להיפטר אחת ולתמיד מהשחיתות והפרוטקציה — מחלות המשטר. שלושת השרים המזוהים עם השחיתות נעצרו. החוגגים רואים בכך סימן טוב לבאות. 30 שנות בורגיבה נגמרו בלילה אחד, במכת־חסד.

גיבור לאומי בין־לילה

בין־לילה נהפך גנרל בן־עלי לגיבור לאומי. עלה בידיו לפתור את בעיית הירושה בשקט, ללא אלימות. יועצי־החצר השנואים, שהכתירו והדיחו יורשים וניהלו מדיניות של דיכוי, נעצרו. אין כמעט כוחות צבא ומשטרה ברחובות. אך הנשיא החדש אסר על יציאת התוניסים לחו"ל ונמלי־התעופה נסגרו, על מנת ללכוד את נאמני בורגיבה, המבקשים לברוח אל חשבונות הבנקים שלהם.

פתיחות לאיסלמים

בן־עלי הבטיח פתרון בדרך דמוקרטית. הוא אמר, כי ישים קץ לדיכוי האופוזיציה הפוליטית והאיסלמית, אך הוא תובע חוק וסדר. הוא מהמר על פתיחות לתנועה האיסלמית, שבה מצאו כל מיני אינטלקטואלים, בעלי חינוך מערבי, כר־פעולה נגד השלטון הרקוב. בשבילו תוניסיה היא מדינה איסלמית נאורה.

פרט למשבר, אין שום סיבה להתפשטות של קנאות מוסלמית נוסח איראן. התוניסים הם חובבי חיים מתוקים. אופיים מנוגד בתכלית לציניות ההולנית של האיטולות. לא ידוע אם בשולי האוניברסיטות, שבהם מצויים קיני האיסלם החדש, חושבים כמוהו.

הנשיא המודח לא קם ממיטתו בארמונו בקארטאגה. לדברי ז'אן דה ליפקובסקי, צייר צרפתי, שנועד עימו לפני חודש בשליחות ראש הממשלה שיראק, איבד בורגיבה את צלילות־דעתו. „אנו תומכים בכם, אל תעוללו רע לבורגיבה. יש לשמור על כבודו," הבהירה צרפת, כמדינה־האם. היא יועצת לבן־עלי לפעול לפתיחות דמוקרטית, שתאפשר לאופוזיציה האיסלמית ביטוי פוליטי בתוך המערכת, ולא עוד מחוצה לה. תוניסיה חולה משלטון של מפלגה אחת. עכשיו יש סיכוי למרפא.

יתכן שבורגיבה עצמו אינו יודע כלל שהודח. אחייניתו, יועצת הסתרים בעלת־השפעה, הושארה לצידו במעצר־בית. כנראה שהיא עדיין מייעצת לו ומתכננת.

שר החוץ החדש שוגר לרבת־עמון להרגיע את מנהיגי ערב, כי תוניסיה שומרת אמונים לעולם הערבי.

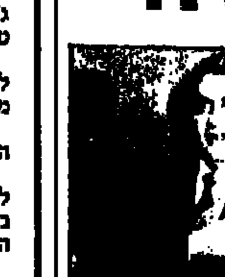

נשיאה החדש של טוניסיה, בן־עלי, בהשבעו אתמול שבועת־אמונים בפרלמנט בטוניס. (צילום: איי.פי.)

הנשיא הרצוג מגיע הבוקר לביקור ממלכתי בוושינגטון

מאת דליה רפאל, כתבת „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — הנשיא חיים הרצוג ורעייתו מגיעים היום לביקור בוושינגטון ויתקבלו בטקס רשמי. הביקור הממלכתי יחל מחר, כשהנשיא ורעייתו יתקבלו רשמית בבית הלבן על־ידי הנשיא רייגן ורעייתו.

שר־החוץ שולץ יארח את הנשיא לארוחת־צהריים, ורעיית השגריר, רבקה ארד, תארח את אורה הרצוג ונשות חברה לארוחת־צהריים בביתה.

באותו יום ינאם הנשיא הרצוג בקונגרס. בערב יקיימו הנשיא רייגן ורעייתו ארוחת־ערב חגיגית לכבוד הזוג הנשיאותי מישראל.

ביום ד' ייפגש הרצוג עם סגן נשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש, עם מנהיג האיגודים המקצועיים קירקלנד, עם נציגי ארגונים יהודיים ונציגי התקשורת. הוא יבקר בבי"ס יהודי בפרבר של וושינגטון ויופיע בתוכניות רדיו וטלוויזיה. בערב תתקיים קבלת־פנים גדולה וחגיגית לכבודו בשגרירות ישראל בוושינגטון.

פגישה עם מזכ"ל האו"ם

ביום ה' יטוס הנשיא ורעייתו לניו־יורק, שם יפגש עם מזכ"ל האו"ם, עם מושל מדינת ניו־יורק ועם הקרדינל אוקונור, וכן עם אישים מן הקהילה היהודית ונציגי התקשורת.

בשבת יבקר בבית־כנסת במאנהטן ובערב תיערך לכבודו ארוחה מטעם מועצת בתי־הכנסת של ניו־יורק.

תואר ד"ר כבוד יוענק לנשיא מטעם אוניברסיטת ברנדיס בניו־יורק.

שיראק ליהודי פאריס: „אסרתי לייבא חומר תעמולה אנטישמי"

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — צרפת אסרה יבוא ספרות וחומר תעמולה אנטישמי — מסר ראש הממשלה, ז'אק שיראק, בארוחת־ערב שנערכה במוצאי־שבת עם הנהגת הקהילה היהודית בפאריס.

המיפגש עם היהודים בעולם ביער בולון נערך כמה ימים אחרי שובו מביקורו בישראל. שיראק הופיע כמנהיג הצרפתי הימני הפרו־ישראלי והפרו־יהודי ביותר כיום, לוחם למען זכויות יהודים מדוכאים בסוריה ובברית המועצות, נגד אנטישמיות, נגד מכחישי השואה, ונגד האפליה.

אחרי הביקור בישראל הביע אפילו עמדה שונה, פחות נוקשה, ועידה בינלאומית — רק כאמצעי לקידום דו־שיח. הוא הגדיר את יצחק שמיר כידיד, ואמר, כי „צרפת תעודד כל יוזמה להסרת חומת הסירוב להגיע להסדר בדו־שיח." ההנהגה היהודית קרנה הפעם מנחת.

ספרות אנטישמית מיובאת ומופצת בפאריס זה שנים ברובעי המהגרים המערביים, בעיקר מאיראן, ערב הסעודית וכווית. החומר מגיע בדואר דיפלומטי. איראן וכמה משטרים ערביים מממנים גם פרסומים אנטישמיים ומכחישי שואה מקומיים. האיש מספר 2 בשגרירות איראן, המואשם בהפעלת טרור, ואהיד גורג'י, נתפס במימון חוברת של מכחישי־שואה, בסך 100 אלף פראנק.

יעילות האיסור מאופקת, אך המנהיגים היהודיים חלקו שבחים להכנה הטובה. שירותי המכס ומשטרת־הגבולות קיבלו הוראות תקיפות לחחרים פרסומים גזעניים, אנטישמיים ומכחישי־שואה, ש־מנסים להחדירם לצרפת. שיראק ציווה גם לנסח הצעת־חוק האוסרת ענידה או תלייה של סמלים נאציים.

הפגנו החשדות

שיראק סבור, כי עלה בידו להפיג את חשדות הישראלים כלפיו. יועצו בוג'ין דסטאן חזר אתמול מירדן, שם ריגון לשיירות ערביים, שהכינו את הפיסגה הערבית, על השיחות שניהל שיראק עם שמיר ופרס בישראל. הוא אמור להסביר את משמעות הצהרותיו של שיראק בדבר פעולתו למען יהודי סוריה.

שיראק אמר לי, כי המחאה שהגישה סוריה לשגריר צרפת אינה מרתיעה אותו. „אני מנהל מאבק למען יהודי סוריה כבר 10 שנים, ועמדתי נהפכה למדיניות של צרפת. היא כלולה במדיניות של צרפת נגד האנטישמיות", אמר שיראק. הוא יזום פעולה אירופית כוללת נגד מכחישי השואה, כי אירופה כולה הכירה זוועת־המשטר של הנאצים.

„פראוודה" פירסם תמונה מטושטשת של ההנהגה הסובייטית

מוסקווה.— מי שקרא אתמול את „פראוודה", ביטאון המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, לא היה יכול להתעלם מחידוש בעל משמעות מדינית רבה: בניגוד למקובל במשך עשרות בשנים, לא פירסם הביטאון תצלום ענקי של המנהיגים הסובייטיים, בקבלם את המצעד לרגל המהפכה הבולשוויקית.

הפעם הוקצנה תגלופה ערכ'ר מקצינת ממדית חרגילים. יתר־על־כן, הצילום נעשה מזווית כזו, שלא ניתן לזהות את האישים שניצבו על מירפסת המאוזוליאום של לנין, ואפילו פניו של מיכאיל גורבאצ'וב ניתנים אך בקושי לזיהוי.

שנים רבות צולמה ההנהגה הסובייטית בצורה בולטת לרגל החגיגות לציון יום השנה למהפכת אוקטובר. על־יסוד תצלום זה, נכתבו דברי פרשנות על מעמדם של המנהיגים השונים, והמומחים הגיעו לתחזיות באשר לשינויים הצפויים בצמרת.

התצלום שפורסם אתמול מוכיח מעל לכל ספק, כי ההנהגה החדשה עושה מאמצים „לא להבליט" את האישים הפועלים בצמרת.

היומונים הסובייטיים האחרים, וביניהם „מוסקובסקיה פראוודה", פירסמו אתמול את התצלום המטושטש של ההנהגה הסובייטית.

משקיפים מצביעים גם על העובדה, ששום תצלום של גורבאצ'וב או של מנהיגים אחרים לא ניראה בכיכר לרגל החגיגות. רק דמותו של מייסד המדינה הסובייטית, ולאדימיר איליץ' לנין, הוצגה ביום השנה.

סימן אחר המעיד על הכוונה לחסל את פולחן האישיות: הדברים שהשמיע גורבאצ'וב, בכנס הבלתי־רשמי של המפלגות הקומוניסטיות והתנועות המתקדמות, פורסמו ב„פראוודה" בין נאומים שהשמיעו משתתפים אחרים ובצורה זהה, ללא כל הבלטה.

גורבאצ'וב הרים אתמול כוס, בנשף רב משתתפים לרגל יום־השנה ה־70 למהפכת אוקטובר, אך בניגוד למקובל במשך עשרות בשנים, היתה הכוס מלאה מיץ אוכמניות ולא וודקה.

המשתתפים במסיבה זו שמו לב לדברים חמים שאמר גורבאצ'וב לפטריארך מוסקווה, ראש הכנסיה האורתודוקסית הרוסית פימן: „אני שמח שאתה עמנו. אני יודע שלא היית בקו־הבריאות. אנו אסירי־תודה ביותר על כל מה שאתה עושה כדי לקדם את מאמצי השלום שלנו."

(ע.א., עירי)

„סאנדיי טיימס": ונסה רדגרייב מימנה בריחת מרגל לבריה"מ

מאת דפנה ורדי, כתבת „על המשמר" בבריטניה

לונדון. — הסקוטלנד־יארד בודק בימים אלה חשדות, שלפיהם מימנה השחקנית ונסה רדגרייב את בריחתו של המרגל הסובייטי ג'ורג' בלייק מכלאו בלונדון — מוסר השבועון הלונדוני „סאנדיי טיימס".

בלשי הסקוטלנד־יארד אמורים לראיין את השחקנית, בת 50, כדי לברר, אם אכן היא שמימנה את קניית הטנדר, שבו הוברח בלייק אל מעבר למסך הברזל, בדרכו למוסקווה.

כחודש שעבר, גילה השבועון, כי שניים מפעילי „התנועה לפירוק הנשק הגרעיני" בבריטניה נהגו בטנדר שבו הוסתר בלייק.

בגליונו האחרון טוען „סאנדיי טיימס", כי רוב הסכום של 700 ליש"ט, שנדרש להברחתו של המרגל, שולם על־ידי ונסה רדגרייב. באותה תקופה היתה רדגרייב פעילה מאוד בקרב כמה מהקבוצות הקיצוניות שלחמו למען פירוק הנשק הגרעיני והשלום בעולם.

כשבוע שעבר, גילו הבריטים, כי הסופר האירי שהיה בתאו של בלייק ואשר סייע לו בבריחתו השאיר מכתב בידי עורך־הדין שלו, ובו פרטים המצביעים על מעורבותה של רדגרייב. הסופר האירי, שון בורק, כתב לפני מותו, בשנת 1982, כי רדגרייב מימנה את פעולותיהם של כמה ארגונים, וביניהם קניית הטנדר להברחת בלייק.

עורכי־הדין של בורק מסרו, כי הוא הזכיר את מעורבותה של רדגרייב פעמים רבות, וציינו, כי הם מאמינים לטענת לקוחם באשר למעורבותה. „בורק הבין, שרדגרייב התבקשה להעביר את הכסף לפעילים הפוליטיים בלונדון, אך לא ידעה לאיזו מטרה הוא ישמש," אמרו הפרקליטים.

כאשר ניסו עתונאי ה„סאנדיי טיימס" לשאול את רדגרייב באשר למעורבותה בפרשה, אמרה: „לא היתה לי מעורבות משום סוג שהוא, ישירה או לא־ישירה, בקשר לבריחתו מהכלא של ג'ורג' בלייק."

שערוריית צ'ארלס־דיאנה מדאיגה צירי הפרלמנט

מאת דפנה ורדי, כתבת „על המשמר" בבריטניה

לונדון.— גל הרכילות בבריטניה על היחסים העכורים בין הנסיך צ'ארלס ורעייתו הנסיכה דיאנה מעורר דאגה בין חברי הפרלמנט. בשבוע שעבר נפגשה קבוצת חברי פרלמנט מהמפלגה השמרנית בסודיות כדי לדון בעניין.

„ייעוץ טוב יותר לבית־המלוכה ומאמץ של הצעירים במשפחה המלכותית להמנע מביקורת ציבורית הם הפתרונות המיידיים שהציעו חברי הפרלמנט.

אחד מחברי הממשלה, הידוע בקשריו עם ארמון באקינגהאם, האשים את העתונות ביצירת חלק גדול מהרעש, שקם בשבועות האחרונים סביב היחסים בין הנסיך ורעייתו, אך חברי הפרלמנט טענו, שהשפעתה של שערורייה כזו חורגת מרמה של רכילות וגורמת להחלשת מוסד המלוכה ותפקידו החוקתי בבריטניה.

משאל דעת־קהל, שנערך באחרונה בבריטניה, מעיד כי 27% מהמצביעים סבורים שבית־המלוכה הוא מותרות, שבריטניה אינה יכולה להרשות לעצמה. 29% אמרו, כי אם יבוטל מוסד המלוכה, לא יגרום הדבר שום שינוי בבריטניה.

בלש ששכרה כת מיסטית ירה בעתונאי וצלם בלונדון

מאת דפנה ורדי, כתבת „על המשמר" בבריטניה

לונדון.— בלש המועסק על־ידי הכת הסיינטולוגית בבריטניה, כדי להתחקות אחר פעולות מתחריה, ירה בסוף השבוע בעתונאי וצלם וניסה לרצוח אותם. למרות שנורו מטווח קצר, הצליחו העתונאי והצלם להתחמק מבלי להפגע.

הבלש הודה, כי אנשי הכת שכרו אותו כדי להילחם נגד ספר, המציג את מייסד הכת כנוכל ורמאי. הם הבטיחו לבלש כל מחיר שיבקש, אם יצליח להוכיח כי הסופר, רסל מילר, הוא סוכן ה„סי.איי.איי".

„סאנדיי טיימס", המפרסם את הספר בהמשכים, סבל באחרונה הטרדות רבות מאנשי הכת. בעבר, האשימו בתי־דין באוסטרליה, בבריטניה ובארה"ב את אנשי הכת בהרס משפחות ובשטיפת־מוח של מאמיניהם.

11 נהרגו ו־61 נפצעו בפיצוץ בצפון־אירלנד

מאת דפנה ורדי, כתבת „על המשמר" בבריטניה

לונדון. — 11 איש נהרגו ו־61 נפצעו, ביניהם כמה ילדים, כאשר מטען חומר־נפץ התפוצץ אתמול, דקות ספורות לפני תחילת טקס יום־הזכרון לחללי המלחמות, בעיירה אניסקילן, בצפון־אירלנד.

למרות החששות המוקדמים והבדיקות הקפדניות לפני תחילת טקסי יום־הזכרון ברחבי בריטניה, לא התגלה המטען והתפוצץ כאשר המונים התקהלו לקראת הטקס במרכזו הקהילתי של העיירה.

ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, הביעה זעזוע מהאסון ומהעיתוי, ואמרה, כי היא מקווה ש„לא יהיה מסתור לאנשים אלה בשום מדינה בעולם."

אישים באירלנד מכל הקבוצות הביעו זעזוע, כשבפי כולם הטענה, שהפיגוע היה לא־אנושי באכזריותו ובזמן והמקום שנבחרו.

צוותי־הצלה מחפשים נעדרים ומחלצים גופות ופצועים מהריסות בניין בעיירה אניסקילן, בצפון־אירלנד, שנהרס בהתפוצצות מטען חומר־נפץ. לפחות 11 בני־אדם נהרגו. (צילום: א.פ.)

האוזון והאיזון. סכנה אווירית

משמיים תיפתח הרעה

אטמוספירה פרוצה

החור שנפער בשכבת האוזון מדאיג, אך למימצאים בדבר אפס אחוזים ברמת האוזון מעל דרום־אפריקה יש להתייחס בחשדנות ■ ככל שהשכבה דקה יותר כמות הקרינה, הגורמת לסרטן, גדלה

מאת רונית מורגנשטרן

לפני כשבועיים בדקו מדענים אמריקנים, באמצעות לוויני מזג אוויר, את שכבת האוזון שבאטמוספירה המקיפה את כדור הארץ. מימצאי הבדיקה היו מדהימים. החור, שנפער בשכבת האוזון, בו הבחינו לראשונה מדענים בריטים מעל יבשת אנטרטיקה לפני 13 שנים מתרחב והולך במהירות. החור התפשט גם לעבר דרום אמריקה, דרום אפריקה ואוסטרליה.

שכבת גז האוזון, המקיפה את כדור הארץ בגובה של 20־30 ק"מ, מגינה על יושבי כדור הארץ מפני הקרינה האולטרה סגולית של השמש, הגורמת לסרטן עור.

● שאלה: פרופ' זאב לוין מהחוג לגיאופיזיקה ומדעים פלנטריים באוניברסיטת תל־אביב — יש מקום לדאגה?

● פרופ' לוין: „בוודאי שזה מדאיג, אם כי אינני מאמין כליכך למימצאים של אפס אחוזים ברמת האוזון מעל דרום אפריקה. המדידות של השנים האחרונות מצביעות על ירידה ברמת האוזון מעל הקוטב הדרומי בחודשי האביב שם, שהם חודשי הסתיו שלנו — בספטמבר אוקטובר, מ־225 יחידות ל־150 יחידות, שזה בערך כשליש. יש גם ירידה גלובלית הדרגתית, שהיא פחות מורגשת. הירידה מתבטאת באופן משמעותי כאמור, בקוטב הדרומי — יבשת אנטרטיקה."

● ולאחר האביב בקוטב הדרומי חוזרת שכבת האוזון לרמתה הרגילה?

● פרופ' לוין: „יש חזרה, אבל לא מושלמת בגלל הנרימה של האטמוספירה. לכן נרשמת ירידה איטית גלובלית, מתמרת ברמת האוזון.

● איזו השפעה יש להתרחבות החור ברמת האוזון על החיים בכדור הארץ?

● פרופ' לוין: יש להבין, שהחור עצמו אינו מדאיג, כי הוא נמצא מעל חלקי יבשת נטולי אוכלוסיה, אבל החור עצמו הוא סימפטום לכך, שרמת האוזון בכל העולם יורדת וזה מדאיג. שכבת האוזון מטרתה לסנן חלק מהקרינה האולטרה סגולית הקצרה, שאם היתה נכנסת לשכבות הנמוכות של האטמוספירה היתה פוגעת ברקמות תאים של גוף האדם, מה שגורם לסרטן עור. בכל ששכבת האוזון דקה יותר כמות הקרינה המסוכנת המגיעה אל פני הארץ גדלה והולכת.

● יש השלכות נוספות להרס שכבת האוזון?

● פרופ' לוין: „יש היבטים נוספים פחות ברורים ויותר בגדר ספקולציות: שכבת האוזון גורמת למכנה טרמלי מיוחד. בשכבה הזו חם יותר והיא מהווה מעין מכסה, כמו מכסה של קומקום, שאינו נותן לאטמוספירה להתערבב ולהתקרר. שינוי ברמת האוזון יכול לשנות את הזרמים באטמוספירה וכתוצאה מכך עלולים לחול שינויים אקלימיים על־פני כדור הארץ.

● מה גורם להרס שכבת האוזון?

● פרופ' לוין: הגורם העיקרי הוא גם הפריאון, המצוי בתרסיסים למיניהם בעיקר דאודורנטים וגם בקצף כיבוי אש ובמערכות קור. עיקר הבעיה היא בתרסיסים, כי בקרור הגז נמצא בתוך מערכת סגורה. גז הפריאון מצטבר לאט לאט באטמוספירה עד שהוא מגיע לשכבות העליונות שלה, שם הוא נשבר והכלור, שהוא חלק מהפריאון, נכנס לריאקציות כימיות עם האוזון ומפרק אותו.

● האם ניתן לעשות משהו כנגד רוע הגזרה?

● פרופ' לוין: ניתן בהחלט ובחלק מהמדינות כבר עושים. בארה"ב למשל, אסרו ייצור תרסיסים המכילים את גז הפריאון ובמדינות אחרות הורידו את רמת הפריאון בתרסיסים ב־50 אחוז. אבל מדענים טוענים, שזוהי ירידה איטית מדי וצריך להפסיק את השימוש בפריאון בתרסיסים לגמרי."

ניחוחות של הרס

מאת טובה קורצ'ין

את השפעת הפריאונים על שינויי המישקל האטמוספרי, ניבאו כבר ב־1974, שני מדענים צעירים ומבטיחים, שרווד רולנד ומריאו מולינא, שניהם באותה עת מהאוניברסיטה של קליפורניה. הם טענו שהפריאונים הם חומרים יציבים שאינם מושפעים מחומרים אחרים באטמוספירה. רק כאשר הם מתרוממים לסטרטוספירה הם נשברים על ידי קרינה על סגולה. שבירת המולקולה משחררת כלור. כל אטום של כלור יכול להגיב עם מולקולה של אוזון ולהופכו חזרה לחמצן.

אך זה איננו סוף הסיפור. הכלור עצמו איננו נפגע בתהליך וכך הוא יכול לעבור למולקולה חדשה של אוזון והתהליך חוזר על עצמו עשרות אלפי פעמים. רולנד ומולינא מצאו שאורך החיים האטמוספריים של הפריאונים הוא כ־100 שנה. ולכן גם אם יוחלט להפסיק לחלוטין את השימוש בפריאון תימשך מגמת הירידה בכמות האוזון במשך 100 השנים הקרובות.

האוזון מורכב משלושה אטומים של חמצן, והוא סופג חלק מהקרינה העל סגולה המגיעה מהשמש. הכלור שובר את האוזון והופך אותו לחמצן מולקולרי המורכב משני אטומי חמצן ומחמצן בודד.

במאבק על האוזון ואולי גם על עתידו של כדור־הארץ משתתפים אנשי מדע, פוליטיקאים וכלכלנים. לאחרונים אינטרסים כבדים בקרב זה. ב־1973 העריכו כלכלנים את עסקי האירוסולים למיניהם אשר הפריאונים הם מרכיב חשוב שלהם בשלושה ביליון דולר לשנה. מספר העובדים בתעשייה זו הגיע ל־200 אלף. מכאן גם מובן כיצד נקלעו למלחמת חורמה נגד המדענים. טענותיהם היו, שמכיוון שאין הוכחות חד־משמעיות לכך, כי החור האוזוני נגרם מהפריאונים יש לחכות לפני שמחליטים. ומכיוון שהסכנה איננה מיידית יש זמן. הקהיליה המדעית גם היא לא שידרה בקול אחיד בנוגע לגורמים ל„חור". לכן התקבלו טענותי התעשיינים, וכמויות אדירות של פריאונים המשיכו לזרום לאטמוספירה.

ב־1977, מינהל המזון והתרופות האמריקני, יחד עם הסוכנות להגנה סביבתית — EPA, אסר על השימוש בפריאונים בתעשיית האירוסולים. לכאורה הצלחה מסחררת למדענים. אך באופן מעשי כישלון מוחץ. תעשיית הפריאונים האדירה מצאה אפיקים חדשים לשיווק הסחורה. ומוצרים חדשים שאינם אירוסולים המכילים פריאונים יצאו מאז האיסור לשוק. אם ב־1976 השתמשה תעשיית האירוסולים ב־470 אלף טון פריאון וב־350 אלף טון לצרכים שאינם קשורים לאירוסולים, הרי ב־1985 ירדה הצריכה של פריאונים באירוסול לחצי אך עלתה לצרכים אחרים והגיעה ל־540 אלף טון.

עד שנת 2075 ייחלו 200 מיליון אמריקנים בסרטן העור. גז הפריאון משמיד את שכבת האוזון שבאטמוספירה. המדענים יוצאים למלחמת חורמה בפריאון והתעשיינים מנהלים קרב נסיגה ■ נכון לעכשיו המערכה היא על תעשיית הדיאודורנטים

בקהיליה המדעית נשמעים גם כיום קולות הטוענים שהחור באנטארקטיקה הוא בסך הכל חלק ממחזוריות גדולה יותר, כמו למשל המחזוריות של כתמי־השמש. במחזוריות זו יש עליות וירידות ועכשיו אנחנו במרכזה של תקופת שפל, שלאחריה אולי תבוא עליה. התיאוריה הזו יצאה ממעבדתו של קרקיטונג, מאוניברסיטת קלרקסון, שבפוטסדם ניו־יורק. סונג, וצוות חוקריו, בנו מודלים מעבדתיים בהם הראו כיצד האוזון נוצר על ידי קרינת השמש החזקה שבאיזורים הטרופיים ומשם זורם לקטבים. החוקרים הראו כיצד חום האביב גורם לאויר האטמוספרי הדל באוזון, לעלות לסטטוספירה, ואויר העשיר באוזון לעזוב ואת יורד לשכבות האטמוספירה הנמוכות, ומכאן העיוות בקריאה. באותה עת יצאה מישלחת מדענים לקוטב כדי לחקור את ההרכב המדוייק של חור־האוזון, עם זריחת שמש ראשונה מעל החור. מה שמצאו המדענים היה ערב רב של תומרים בכמויות שהתאימו לתאוריות שונות על המתרחש. לגבי דבר אחד בלבד הסכימו חברי המישלחת. המימצאים שוללים את התיאוריה על התרחשויות טבעיות אולי מחזוריות הגורמות לחור כפי שטוען סונג. כדי להוסיף שמן למדורת הויכוח מצא מארק שוברל מנאסא, שלא רק כמות האוזון הסטרטוספרי יורדת אלא גם הטמפרטורה באיזור נופלת.

בטמפרטורה נמוכה יורדת רמת האוזון, וכאשר היא עולה עולה גם רמת האוזון. ומכאן לדבריו של שוברל, שלא ניתן להתעלם מהתיאוריה הטוענת שהדינמיקה הטבעית של האטמוספירה היא הגורמת להיווצרות החור ולא רק הכימיה. בשלב זה של הויכוח נראה שתומכי התיאוריה הכימית זכו בכמה נקודות זכות. לאחרונה חזרה מישלחת מאיזור הקוטב, אשר מצאה בחור כמויות גבוהות במיוחד של כלור. הם גם מצאו שתנועת האויר באיזור איננה מתיישבת עם תאוריית הדינמיקה הטבעית. המימצאים ריככו את עמדתם של כמה מתומכי הדינמיקה הטבעית, אולם לא את עמדתו של סונג. הוא ממשיך לטעון שהמימצאים על כימיה חריגה באיזור, אינם הוכחה שלכלור אכן יש תפקיד בשבירת האוזון.

מרוב עצים נדמה שנשתכח היער עצמו. אל הקטסטרופה העומדת בשער מתייחסים כמו אל איזה ניסוי מעניין, אולם השתכחה העובדה שאנו ולאו דווקא בנינו נחזה אלה שנקבע בחור. בסיכום שהוגש על ידי הסוכנות להגנת־הסביבה מוכרים, שעד שנת 2075 ייחלו בארה"ב בלבד כ־200 מיליון אמריקנים בסרטן העור, וזאת בנוסף לנזקים במערכות גוף אחרות.

באיזו טאקטיקה יכולים אנו האזרחים לנהוג כדי להישמר בינתיים מאותה קרינה מזיקה עד אשר... סוף יגיעו אנשי המדע הפוליטיקאים והכלכלנים לקונסנזוס, וכבן אשר להשתמש בשיטות ההגנה המקומיות, כלומר, הרכבת משקפי־שמש, הרבה כובעים, הרבה קרם שיזוף והכלל להיות בבית בשעה קשה.

הסרטן יתפשט, הקוטב יפשיר

דילול שיכבת האוזון באחוז אחד שווה עליה של שישה אחוז בסרטן העור

מאת יוסף שמי

החור בשיכבת האוזון הפך לבעיה רפואית מדאיגה. עד כה התייחסו לקרינה קוסמית כאל „קרינת רקע".

למרות „השמיכה" המגינה עלינו, הכוונה לשיכבת האוזון, חדרה לכדור הארץ הקרינה האולטרה סגולית מן הרקיע. אך זה היה נתון שבא מן הטבע. עכשיו יש לנו חור בשיכבת האוזון מעשה ידי אדם ויחד עם זה סכנת חדירה מוגברת של קרינה אולטרה סגולית.

החוקרים סבורים, כי ירידה באחוז אחד של שיכבת האוזון תגרום לעליה בת שישה אחוזים בסך מקרי סרטן העור. יש גם חשש לריבוי ירוד (קטרקטה) עיניים, ועוד עליה במיספר הלוקים במערכת החיסון שלהם.

אלה רק הנחות, שכן לא נעשו בדיקות אפידמיולוגיות מלאות שיתנו תשובות מלאות, למה שעלול להתרחש אם שיכבת האוזון אכן תיקרע ותיעלם מעל איזורים מסויימים של יבשות.

החוקרים מצאו עוד, כי תיתכן „תסמונת חממה", פירושו של דבר, שבאיזורים מסויימים של כדור הארץ יתחוללו שינוי אקלימי בשל ריבוי חלק גדול יותר של דו־תחמוצת הפחמן. במצב היום דו־תחמוצת הפחמן עולה למעלה לשכבות העליונות של „השמיכה" האוורירית, המכסה את פני כדור הארץ ושם דו־תחמוצת הפחמן מתפרקת. כאשר יש חור בשיכבת האוזון כפי שיש כעת, מתרחשים תהליכים הגורמים „להיצמדות" דו־תחמוצת הפחמן לקרקע. אי־לכך יש תופעה של התחממות. התחממות כזו צפויה לחלק ממדינות ארצות־הברית, לעומת זאת יחול שינוי לטובה באקלימה של קנדה.

אין יודעים עד כמה תהליך זה יפגע בצומח ובחי. כמו כן אין יודעים עד כמה תשפיע הסכנה המוגברת של הקרינה הקוסמית על חיות בית ועל החי בכלל. יתכן מאוד שבגלל התחממות של חלקי הצפוני של כדור הארץ למשל, תהיה הפשרה קרחונית בקוטב הצפוני ועליה במפלסי הימים. דבר זה כמובן, ישפיע גם על החי ועל הצומח באירופה ובארה"ב של אמריקה.

על היום

9.11.87

דייסת חמש השאלות

מישאל־העם שנערך באיטליה הוא מעשה־כשפים פוליטי שרקחו כל המפלגות. „האיטלקי הממוצע" לא מוצא את ידיו ורגליו בחמש השאלות המוצגות להצבעה. מה בין „אנרגיה אטומית" לחסינות חברי הפרלמנט ולאחריותם האזרחית של השופטים?

מאת אהרון ניר, רומא

לא אחד, לא שניים, לא שלושה, גם לא ארבעה, אלא חמישה משאלי־עם נערכים היום באיטליה, תוקוקה לא ליום אחד של הצבעה כפי שנהוג בכל ארצות העולם, אלא ליומיים (משאלי־העם יימשכו גם ב־9 לחודש). והמשביתה לצורך עריכת המשאלים את כל מערכת החינוך למשך 6 ימים על אף ששנת־הלימודים אך החלה כאן. אוצר־המדינה האיטלקי מבזבז על משאלי־העם קרוב ל־500 מיליארד לירטות (550 מיליון ש"ח) וכל זה כדי ש־47 מיליון אזרחים איטלקיים יענו ב„כן" או ב„לא" בנוגע לשאלות הבאות:

האם יש להמשיך בהקמתו של הכור האטומי הגדול בטורינו שבצפון איטליה.

הם המדינה צריכה להמשיך לתת פיצויים כספיים למועצות העירוניות והאזוריות שבמחוזן שיטתן מוקמים הכורים האטומיים?

האם חברת־החשמל הממשלתית „אנל", צריכה להשתתף בהקמת מתקנים אטומיים מחוץ לגבולות איטליה?

האם יש לבטל את הוועדה הפרלמנטרית החוקרת את העבירות של חברי־הפרלמנט ושל שרי־הממשלה ואשר תחליט על סמך תוצאות החקירה אם להציע למליאת הפרלמנט את ביטול חסינותם הפרלמנטרית?

האם על השופטים חלה אחריות אזרחית בשל עיוות דין, כלומר, האם על השופטים לפצות פיצויים כספיים את אלה להם גרמו נזקים חומריים בהוצאת גזר־דין בלתי־צודק?

למשאלי־העם „היסטוריה" משלהם: בשנת 1947 נתקיים באיטליה משאל־העם בדבר ביטול המונרכיה של שושלת בית־סבויה וכינון הרפובליקה. המנצחת של משאל־העם היתה הרפובליקה ואילו שושלת בית סבויה גורשה מאיטליה. רק כעבור קרוב ל־30 שנה נתקיים משאל־עם נוסף בנושא — התרת הגירושין, ומאז מותרים באיטליה הקתולית הגירושין. שנים אחדות אחר־כך, ב־1981, נערך משאל־עם בנוגע להפלות המלאכותיות. במשאל ניצחו המצדדים בהפלות המלאכותיות.

את דגל משאלי־העם נשאה אז מפלגה קטנה, נעדרת ספיחים ביורוקרטיים — המפלגה הרדיקלית, שפנתה ישירות אל העם מעל לראשי המפלגות הממוסדות. הקומוניסטים למשל היו „פושרים" ביותר בשני משאלי־העם הנ"ל, אם כי כלית ברירה קראו להצביע בעד הגירושין ובעד ההפלה...)

המפלגה הרדיקלית נתפנתה בצדק לנושא הגרעיני ומכיוון שחוקת־היסוד האיטלקית מאפשרת משאל עם „אברוגטיבי" בלבד, היינו, של פסילת או אישור החוק הנוכחי, נאלצה המפלגה להורקק להטוטים העוקפים את הבעיה היסודית — האם איטליה צריכה להיות „בתוך האטום" או מחוצה לו? או במקום להעמיד את הסוגיה — האם יש צורך לבטל את חסינות חברי־הפרלמנט ושרי־הממשלה המוצגת במשאלי־העם היא האם צריך לבטל את „הוועדה הפרלמנטרית החוקרת"? משמע שאף אם כולם ייענו במשאל העם באורח חיובי גם אז חסינות חברי־הפרלמנט תישאר על כנה אלא שכל מקרה של חבר פרלמנט או שר שסרחו יובא ישירות בפני מליאת הפרלמנט שתכריע בכל מקרה לגופו, מבלי שתובא בפניה חוות־דעת של „הוועדה החוקרת".

ה„משאל" על „הוועדה הפרלמנטרית החוקרת" נולד כתוצאה מהמדיניות הסלחנית של נציגי־המפלגות היושבים בוועדה המשולה למדיניות של „יד רוחצת יד". דעת־הקהל התקוממה נגד השחיתות, וכנראה שזה יהיה אחד מחמשת „המשאלים" שיזכה במספר הרב ביותר של תשובות „הן", היינו — לבטל את קומה של „הוועדה הפרלמנטרית החוקרת".

הרבה יותר מהותית, מעניינת וחשובה היא השאלה — האם על השופטים צריכה לחול אחריות אזרחית משפטית על עיוות דין כלפי הנשפטים על ידם?

למשאל־העם בנקודה זו ישנה היסטוריה מעניינת, שהחלה אף היא עם המפלגה הרדיקלית המרדנית: לפני ארבע שנים בלבד הואשם בדרן־הטלוויזיה אנצו טורטורה, על ידי אנשי „מאפיה" שנמצאו במאסר וחיכו למשפטם, שהוא עוסק בסחר בסמים. החוקרים האיטלקיים, אחרי חקירה שטחית, „השתכנעו" מוודויי האסירים המאפיונריים, ובאישון לילה, לעיני מצלמות טלוויזיה מהעולם כולו, עצרו את טורטורה וכבלוהו באזיקים.

טורטורה הועבר לבית־סוהר והועמד לדין יחד עם כ־250 מאפיונרים. הבדרן הכריז כל הזמן שאין שמץ של אמת בהאשמות חורוניות המופנות נגדו על־ידי המאפיה, אולם הצטדקויותיו לא הועילו לו והוא נדון לתקופת מאסר. טורטורה חיכה בבית־הסוהר לערעורו.

בינתיים הפכה המפלגה הרדיקלית את פרשת עיוות הדין שנעשה לבדרן טורטורה, „לעניין שלה" ולנושא של מאבק רדיקלי למען „צדק יותר צודק". רצה המקרה והתקיימו אז הבחירות לפרלמנט האירופאי והמפלגה הרדיקלית הכניסה את טורטורה לרשימת מועמדיה והוא אמנם נבחר לפרלמנט האירופאי. חוק החסינות החל גם על נבחרי הפרלמנט האירופאי איפשר לטורטורה לצאת מבית־הסוהר. אולם עם שיחרורו הוא ניגש לשטרסבורג, והתפטר מהפרלמנט האירופאי, חזר לאיטליה, התייצב לערעורו, הוכיח את צידקתו וזוכה בדין. כעת עומד טורטורה בראש משאלי־העם למען אחריות אזרחית־חומרית של השופטים כאשר הם מעוותים את הדין נגד חפים מפשע.

יש להוסיף שבשורה הראשונה של התועמלנים המצודדים באחריות אזרחית של שופטים נמצא בטינו קראקסי, עם המפלגה הסוציאליסטית שהוא מזכירה. „הלשונות הרעות" אומרות, שהטיעון הגדול של קראקסי נגד השופטים מקורו בכך, ששופטים בערים שונות, ובעיקר במילאנו ובטורינו וכן בערים דרומיות רבות, דנו לתקופות מאסר בגין קבלת שוחד אנשים מהצמרת הסוציאליסטית

(המשך בעמ'...)

ערוץ הזעם

איך הפך מופע התנדבותי של קבוצת שדרנים לכתובת לכעס הציבורי על השבתת הרדיו והטלוויזיה

מאת חיה יוסף

צוות תוכנית הרדיו „מועדון שעון הזהב" שיצא בליווי אמנים ועיתונ... להופעה בפני קהל, מטעם מטה ההפקה של „הערוץ החי" — היה אוט... על אף השביתה ברשות השידור, שסופה אינו נראה.

שכן, בעוד הציבור מדיר רגליו מ„ערוצים חיים" בהשתתפות מיטב שדרני הר... והטלוויזיה ולא מותיר ברירה אלא לבטל את התוכניות מחוסר ביקוש — הסת... במועדון הגמלאים של „משען" בתל־אביב יותר מ־400 קשישים מחייכים ו... התוכנית — כה נטלו חלק המפיקה דנה הררי, השדרנית רוויטל עמית, העורך ... נאמן, השחקן שמוליק סגל וכותבת שורות אלה — ניתנה במקרה זה חינם אי... אף כי „הערוצים" נועדו במפורש לסייע במימון קרן השביתה של עובדי רשות השי...

קהל חם קיבל את פנינו. הם השתתפו בשירה בציבור, נהנו הנאה גדולה מן הסיפ... בעברית וביידיש שקרא שמוליק סגל. לשיחתי על השתלטות האלקטרוניקה על ה... הפרט ועל השפעת השביתה על בני „גיל הזהב" האזינו ברוב־קשב. הכל יכולים ה... לייחל לקהל אוהד, מכיר תורה שכזה.

ופתאום מהומה.

רוויטל הציעה, ש„אם יש שאלות, נשמח לענות" וכו' וכו'.

הסכר נפרץ והמרירות זרמה בנחשולים מטביעים. הקהל החם והשקט הפך ללה... מתאום ניצבנו מול מאות עיניים זועמות ופיות היורים טענות בצרורות.

מדוע משדרים סרטים מאוחר בלילה, למה כליכך הרבה פוס, למה כליכך הרב... פירסומות, בכלל יש פירסומות שממש מקלקלות את התיאבון לפני הארוחה "".

נכון, ניסינו להסביר, נכון — אבל את הטענות הללו יש להעלות בפני הנהלת רש... השידור. הנהלת רשות השידור... הנהלה...

איש לא שמע. הנהלת המועדון ניסתה להרגיע את ההמון, אך אי־אפשר היה לעצ... את המפולת. ההסברים שבאנו עם כל הרצון הטוב, לבידור של שעה קלה, התאיידו בתו... הכעס. קשישים קמו על רגליהם וקרבו אל הבמה. „ראש הממשלה אמר שאפשר גם בלי טלוויזיה"; „המנכ"ל שלכם לבר אמר שרובכם לא עובדים וסתם מקבלים משכורת; ל... לא תעזבו את העבודה ותתנו לאחרים לעבוד כמו שצריך?"

זקן אחד לא שלט בעצביו וצעק: „אני וחבריי הקמנו את המדינה, ולעת זיקנה לוקח... מאיתנו את הבידור היחיד שנשאר לנו..."

מהומה רבה היתה באולם. קריאות הגיוניות ובלתי־הגיוניות של כעס, של לב כ... ושל חוסר־אונים.

עמיתי נאמן ניסה לומר כמה מלים. „אתם באים אלינו בטענות? הרי אנחנו דומי... כמוכם. מדוע לא תכתבו מכתב להנהלת רשות השידור ותחתמו עליו, אתם, מא... חברים."

ורוויטל עמית קראה בקול חנוק: „במקום להיות מבורכים, יצאנו מקוללים".

שעות אחרות אחר־כך כבר לא כעסתי. כל שהתכוונו לומר לקברניטי המדינה — הטיחו בנו. כמה התמרמרות יש בליבם על הנבחרים המובילים אותם מרחי אל רחי, מצ... לצרה. הם אמרו את כל האמת, ללא מעצורים. כי הם המשלמים הקבועים, כי קשישי... לא יוצאים לרחובות, והם צורחים מחות.

חבל, חבל שאיש מן הדרג המחליט לא הוזמן באותו ערב למועדון ברחוב מגלה, לשמוע את הזעקה האמיתית. הוא בוודאי היה נבעת.

על הפרץ

ראש דסק לענייני חוץ: לוי מורג · עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

אסיר הצווארון הכחול

ולדימיר קלבנוב, פועל פשוט, שייסד את „האיגוד המקצועי של העם העובד הסובייטי", מדוכא במערכות הכלא ובתי־החולים הפסיכיאטרים בבריה"מ ■ שחרור אסירים פוליטיים מפורסמים אופייני לעידן הגלסנוסט, אך לא „פועל מסוכן" כמו קלבנוב

מאת אריק לי*

אפשר להגיד, ששולטי ברה"מ לא התכוונו ודווקא פתרו בעיות מסויימות חשנה על־ידי שחרור אסירים פוליטיים רבים.

ד"ר אנדריי סחארוב למשל, בחר להיות „אופוזיציה נאמנה" לגורבצ'וב — והחלטתו גרמה לביקורת חריפה מאוד נגדו משל חבריו לשעבר בתנועה הדיסידנטית. אסירי ציון לשעבר הגיעו לישראל, ובזה סימנו את פעילותם החשובה בשטח. גם סחארוב ברכו הוא, וגם פעילי העליה שהגיעו ארצה, ממשיכים כמאבק, אך בדרך קצת פחות מסוכנת למשטר הסובייטי.

וזו הרקע הנדרש, כדי להבין מדוע גורבצ'וב לא משחרר את האסיר ולדימיר קלבנוב ומה מיוחד במקרה שלו.

קלבנוב, ששמו לא ידוע במערב (ובעיקר לא בישראל), לא היה אינטלקטואל, לא פיסיקאי ולא משורר. הוא היה פועל פשוט. לאחר שנים שסבל ממנהלים רודניים, ללא שום הגנה מהאיגודים המקצועיים הרשמיים, החליט קלבנוב, שפועלי בריה"מ צריכים איגודים מקצועיים חופשיים ועצמאיים. השנה היתה 1977 וה„אוגוסט הפולני" היה צפוי בעוד פחות משלוש שנים.

קלבנוב ייסד את „האיגוד המקצועי של העם העובד הסובייטי" והחתים כ־200 פעילים לשורותיו. הפעולה היתה חוקית לגמרי — לן בריה"מ־המועצות היתה הברה המבוססת על חוקים, הק.ג.ב. מיהר לדכא את הארגון. חתנות המשטרה השונות קיבלו את השמות והכתובות של חברי האיגוד, ושוטרים ביקרו וחקרו אותם על פעילותם.

קלבנוב נאסר בחודש פברואר 1978, חודשיים לאחר שהתחיל לארגן את האיגוד. על־ידי בית־המשפט נקבע, שהוא „סובל ממחלה פסיכיאטרית", ונשלח לבתי־חולים שונים. בפברואר השנה, הועבר קלבנוב לבית־חולים במחוז דונטסק. שם אמר לו המנהל, שהוא יישאר בבית־החולים „לשנים רבות". קלבנוב בכלא בתנאים של בידוד, וקיבל זריקות של תרופות „משנות־התנהגות". השנה, הוגברו הטיפולים בתרופות.

לא יותר

לפי מדיניותו של גורבצ'וב, שוחררו גם פעילים מהאיגודים העצמאיים. אלה היו, לרוב, חברי „סמות" (SMOT), האיגוד המקצועי העצמאי שנוסד, כאשר קבוצתו של קלבנוב נהרסה על־ידי הק.ג.ב. אך קלבנוב עצמו אינו עומד על סף שחרור, הוא עומד נגד לחצי הק.ג.ב. כבר 10 שנים והראה, שהוא לוחם קשה. אם ישוחרר, ללא ספק יחדש את פעילותו למען העובדים. הוא לא יצטרף לאופוזיציה הנאמנה, ולא יחגר.

הסכנה של „סולידריות" בנוסח סובייטי הינה סכנה אמיתית. הק.ג.ב. ער לכך, ומשתמש בכל האמצעים כדי להבטיח, שתנועה כמו „סולידריות" לא תקום. יתרונם הוא שאין לפועלים פשוטים כמו ולדימיר קלבנוב, מוניטין בינלאומי כמו שיש לדיסידנטים אינטלקטואלים או לפעילי עליה. המקרה שלו אכן „מאומץ" על־ידי איגודים מקצועיים וסוציאל־דמוקרטיים באירופה ובעולם, אבל לא כממדים של המיבצע למען סחארוב.

ישכח במערב

בינתיים אזל זמנו של ולדימיר קלבנוב. ב־1984 אלקסי ניקיטין, השייך גם הוא לאופוזיציה הפועלית, נפטר בכלא סובייטי. לפני שנה, מת הדיסידנט־העובד הידוע, א. מרשנקו, לאחר שנים של גלות ובתי־כלא. שלטונות ברית־המועצות מקווים, שקלבנוב ישכח במערב, והוא יגמור את ימיו בידי הק.ג.ב.

בתחילת השנה, כתב עוד פועל סובייטי, ניקולאי קרוצ'קוב, מכתב הקורא לשחרור ולדימיר קלבנוב. לפי הגלסנוסט החדש, הוא קיבל תשובה בכתב ממשרד הפרקליטות המדינית־הסובייטית. הפרקליט ג.פ. מיכאלוב השיב: „ב־1968 קלבנוב הפיץ בכתב ובעל־פה מידע שיקרי, המשמיץ את הממשלה והחברה הסובייטית, בזאת הוא ביצע מעשים חברתיים מסוכנים... אין בסיס לערער על החלטות בית־המשפט במקרה זה."

ההסתדרות והמפלגות הסוציאליסטיות בארץ חייבות לגלות סולידריות עם איש האיגודים המקצועיים, ולדרוש את שחרורו. פסיכולוגים ופסיכיאטרים בארץ צריכים גם הם לדרוש שבתי־חולים לחולי־נפש לא ישמשו כאמצעי בידי המשטרה הסובייטית להעניש דיסידנטים.

גורבצ'וב ומשטרו קברו את ולדימיר קלבנוב עמוק במערכת בתי־החולים, בתי־הכלא ומחנות עבודה, שבהם יש עדיין אלפי אסירים. קלבנוב יישאר שם לשנים רבות, עד למותו, אם לא ירימו את קולם אותם הכוחות בחו"ל ובישראל, אשר סיסמתם היא — „עם העובדים".

* כותב המאמר הוא, חבר קיבוץ עין־דור ועורכו הראשי של כתב־העת „ניו אינטרנשונל רביו".

חופשית זה לגמרי לבד

חייבת לבוא החלטה חד־משמעית, מוגדרת ומיידית – מפ"ם הולכת לבחירות 1988 על דגלה היא. לצעד זה יחדור מטה בחירות לאלתר, החולש על כל התחומים האפשריים, הקיימים ■ אין סיבה להגיע שוב ליום הקלפי, כשהמיטב מבוזבז במרתפי המערך; המצע הפוליטי־חברתי של מפ"ם מוכן ומזומן למבחן, צריך רק לצאת מן האלם ולהתגייס

מאת אהרון אפרת

הדבר היחיד והעיקרי שאני וכמותי רבים, בסניפי המפלגה ובקיבוצים, מצפים לו הוא — החלטה חד־משמעית ומחייבת מחיוב למחר והאומרת — מפ"ם הולכת לבחירות 1988 לכנסת על דגלה ובכוח עצמאותה הפוליטית.

החלטה זו חייבת להיות צמודה להקמת מטה בחירות לאלתר ולגיוס כל הכלים האופרטיביים המצויים בידי המפלגה והקיבוץ הארצי, בתקשורת, בעיתונות, בנציגויות ובפעילים למטרה זו, ולמטרה זו בעיקר. החלטה זו תלווה בקריאה לתנועה, לאוהדיה ולכל מי שמצפונו מציק לו, בתקופת ההתנגשות המרה של שני השותפים הגדולים, בכשלונה של ממשלת האחדות הלאומית, להתייצב לצדנו כבר עתה, להורדות ולפעילות ולא להמתין ליום הקלפי.

ההחלטה על התייצבותה של מפ"ם לבחירות לכנסת הי־12 ב־1988 — על דגלה העצמאי איננה מחייבת שום השתקעות במאמצי רביזיה, במצע הפוליטי או החברתי שלה. המצע הקיים בענייני שלום וביטחון, בענייני חברה ומוסר ציבורי, בנושאים הכלכליים ובבעיות המשטרה הדמוקרטי, — מצדיק את עצמו לעיני כל, דווקא ביתר־שאת, וכול החיים האומללים שלנו, תחת שלטון השותפות, בממשלת האחדות הלאומית.

כלפי ה"עם הבוחר" — האלקטוראט הפוטנציאלי שלנו, דרוש מצע־בחירות שייתן תשובה לשאלות הבוערות, המציקות והנדרשות לצרכי השעה. למצע הבחירות דרושה "תקופת־הריון", המלווה בבדיקות חוזרות ומתואמות לנושאים שיבטיחו את שלום המדינה ואת צרכיה הדחופים של החברה הישראלית, בתנאים המשתנים.

למפ"ם יש תשובה לשאלות המשק, החברה והאורח, — ואותה נשאו עמם נציגינו באופוזיציה, בכנסת ופעילי המפלגה בפתחי המפעלים הנאבקים על קיומם, בחצרות הפועלים ובמיגזר ההתיישבותי.

הגדרת תכנים במקום רכילות

ההחלטה הנדרשת, כדבר יציאה נועזת למאבק הבחירות, כבר, לאלתר, תחייב את הנהגת המפלגה לצאת מהאלם, שהיא משום־מה גוזרה על עצמה בנושא הרגיש ביותר? היכן היא מפ"ם על המפה הפוליטית שלנו. מה ציפיותיה? לאן היא חותרת? בלי הכרעה זו קיים חלל ריק, שמתמלא מעצם טבעו על־ידי רכילות, לחישות בחיינו הקיבוציים והמפלגתיים ונבואות מרושעות. גיוס מיידי של כל הנכסים האנושיים, האירגוניים והתקשורתיים העומדים לרשותנו, יזיז מכוח עצמו כמה וכמה נושאים המטרידים את מנוחתם של הקיבוצים והסניפים, — כל אחד במרחב החיים המיוחד שלו — הצידה.

יש מוקדם ויש מאוחר, יש ראשון ויש אחרון. הציבור הקיבוצי שלנו ייווכח לדעת, שמקור המקורות למצוקותיו ולחרדותיו הוא במצב הפוליטי הרעוע, שבו אנו נתונים. לתקופה מוגבלת זו יש לכוון את כל כוחות המאבק שלנו.

רק עתה, במציאות הקודרת של "אוהל המאבק החקלאי" אמר מזכ"ל התק"ם מול שערי הכנסת: "טמאים אנחנו בעיניהם", "פרס מקבל חררה נוכח מאבקנו". זאת אמת — אשר לצערנו, נאמרה באיחור של שלוש שנים ובמחיר שאין לשער את חומרתו. אמירה זו כוונה בצדק לעבר מפלגת העבודה. אמת מרה פי כמה היא, שהציבור הקיבוצי לא מודע לזה ולא הראו לו את הכתובת האמיתית לצרות, שניתכו על ראשינו ב"תוכניות הכלכליות" של גאוני האחדות הלאומית, שדחפו אותנו לשפל המביש הזה.

יש להוכיח, שדווקא עתה, כי למיגזר הזה של הקיבוץ ישנו הכוח להתמודד על מעמד משפיע ומכובד במפה הפוליטית.

לעשרה חודשים של 1988 יורידו מסדר היום של הקיבוץ הארצי את הטיפולים בהטרדה העיקשת, המבקיעה לעצמה דרך אל התקשורת יותר מכל המוסדות הנבחרים — ההטרדה בשמות שונים: "קיבוץ אחר", "תמורה לתרומה", "עיבוי או התיישבות" ושיכון ותקציבי חו"ל. לא יקרה שום אסון לאף אחד מקיבוצינו אם מעבר לכל הנושאים הנ"ל, נעמיד בשורה הראשונה את הגיוס לתיגבור כוחנו הפוליטי. נזרוק לאלתר לשוק הפוליטי את הדבר האחר: הולכים לבחירות!

הקיבוץ יפסיק להטריד את עצמו בשאלות המפוקפקות: מנין זה בא, מנין צמח "הדימוי העצמי המפוקפק. התחרה למה שקוראים עתה בקיבוצים "הסכמות חדשות" — תתמצה עתה ב"הסכמה אחת": מפ"ם תימצא ותפעל על המפה הפוליטית בישראל.

לא יעמוד מיותם "אוהל החקלאים" ויזמין מבקרים ואורחים שספק יבואו, ספק יאזינו, ספק יורדו וספק יקיימו את הבטחותיהם הנודדות ממגירה למגירה מזה שנתיים ומעלה. יקומו עשרות מוקדי מאבק "אוהלי פעולות", שבצירום התייצבות נחושה לשינוי פני הדברים.

הימצאותה של מפ"ם במפה הפוליטית לאחר עשרים שנות שותפות במרתפי המערך, תהיה מעתה לנושא היחיד שיוצג למבחן. כל נער בקיבוץ יבין, שהטלטלה שגזרו עלינו שני שותפי השלטון, קשורה בהצצה של השלטון לצלחת שממנה אנו אוכלים את פת לחמנו; שהשגחת השלטון והבנקים על חיינו הגיעו לביתנו ולשערינו על־ידי הריבית, הנשך שנגבה מעמל כפינו. על זה להתגבר — אין מצווה גדולה ממנה לכל נער וזקן בתוכנו.

האזינו יפה לחברינו בשערי מפעלים כושלים מ"מספנות ישראל" דרך אסון "אתא" ורום כרמל ועד לכל מקרה של פיטורים שרירותיים והתנכרות לזכויות פועלים.

עם צאתנו למערכה נחדד את הדימוי הפוליטי והסוציאלי של מאבקנו. יש לנו אשראי מוסרי ובשמו נאסוף את האשראי הפוליטי.

הנבואות המפחידות

כל נתור ונתפש שותפים. אין גם עניין לטפל כשותפים פוטנציאליים המעורר אשליות־שווא. מספיק לומר, שבתמונה ישנם שותפים, שיותר משהם עוסקים בהצגת עצמם, הם מחלקים ביניהם את השלל של מפ"ם ושל הקיבוץ הארצי. בשוליים של מפלגת העבודה עומדת היכן שהוא התק"ם. תק"ם זאת, אשר בשתי מערכות הבחירות של 1981 ו־1984 התרוצצה במסכנות יחד עם פעילי הקיבוץ הארצי בפרוזדורי מטה הבחירות של המערך, מבלי שראשי מפלגת העבודה יראו אותם, מרימה עכשיו את השוט כלפינו. האם התקפות על הקיבוץ הארצי בעיתונה של תק"ם יפתחו לנציגיהם את שערי הצטרפות של מפלגת העבודה? הייתי מזהיר אותם מפני דרך זו הם כבר פתחו במערכת הבחירות!

העיתון "קיבוץ" — נספח "לדבר" ובראשו מערכת של תק"ם, פירסם מאמר מתגרה בנוסח "פרפורי גסיסה". "חוסר טעם של מפלגה קטנה" ועוד כמה צימוקי־התגרות כלפי עצמאותו של הקיבוץ הארצי. אני יכול להרשות לעצמי לקבוע, שאם מפ"ם תופיע בבחירות על דגלה יצטרכו ראשי התק"ם גם "להסתכל — כפי שנאמר במאמר ההוא — גם על אצבעות חבריהם", שמא ימשכו פתק מפ"ם לקלפי.

להשערה זאת יש בסיס, נוכח גילויי הביקורת המכאיבה, המתפרסמת באותו עתון, כלפי הנהגת מפלגת העבודה. האזינו נא היטב לקולות הבוקעים מקיבוצי התק"ם כלפי שריהם ונציגיהם בממשלה ובכנסת — כולל כלפי השר היחיד של המיגזר הקיבוצי. לתקשורת הציבורית לא נשאר, אלא לצטט את מישהו מחבריהם בלשון: "נו או מה או יש להם את פרס ואת רבין, אז מה עם האחרים? מה עושה נחמקין בשביל מדינה ומושביס" לצערנו, יש כאן אמת כואבת מאוד.

אין מנוס אלא להתריע ולהזהיר מפני סוחרי הסקרים. מקצוע הסקרים חודר כמובן, לכל פינה, אבל בעיקר לחלל ריק. וכאן יש צדק בטענות העוברות בשורות המפלגה והקיבוץ הארצי על אילמות שהשתררה מקרב ההנהגה על כל דובריה (וזה לא רק בימי שביתת רשות השידור). בצדק נאמר, באחד ממאמרי הביקורת על השתיקה הזו, כי "דגים שותקים אינם עומדים לבחירה". ואני אוסיף: "ולו היו גם דגי זהב".

יש תופעה מוזרה. לפעילים בשטח יש רגליים לכיתות בחצרות המפעלים. יש ידיים לסייע לפועלים במצוקה — ובכלל אותו זמן יש "אילמות". לא נאמרת המילה הגואלת. והרי עוד לא היתה תקופה שבה יש למפ"ם מה לומר, בקול רם ובראש חוצות. המשברים בממשלת האחדות הגיעו עד לפתחים שלראשית החטאת: דב בן מאיר כבר הפסיק להתפאר בהשיגיו עם צ'יץ בעיריית ת"א, שהיתה לדגל לראשי מפלגת העבודה בהליכה לזרועותיו של יצחק שמיר ואריק שרון. "פרס הלך בעקבותי" — טען דב בן מאיר. אז אולי יתכן שנלמד מפעילותו של חברנו אריה צוקר, המייצג בתנופה ובאומץ לב בודד במערכה את האופוזיציה הפעילה בעיריית ת"א. רבים מקרב מפלגת העבודה מקנאים לא אחת בעמידתו. ממנו לא יכולה העתונות להתעלם.

לנגד עינינו מתמוטטים בשורה ראשונה שירותים סוציאליים שניבנו ברוב עמל. לנגד עינינו נפגעים בכוונה תחילה ותוך התגרות גלויה מפעלי ההתיישבות העובדת וחברת העובדים. האם יש מי שדואג שייעשו סקרים, מי האחראי לשפל הזה המלווה במצוקה, בסבל המונים. אמר כבר סופר־מדינאי גדול: "סקרים אינם סימן לשפיות ובוודאי שלא מוסיפים לשפיות", לפרשני הסקרים — יש להתייחס בחשד גלוי.

מכל נסיוני בסניפים הגדולים והקטנים, יש למפ"ם, בתוספת פעילות רצופה מהיום ועד לאוקטובר 1988 — מטען של ארבעה מנדטים בכנסת הי"ב.

במאמץ רציני נגייס את המיטב שלנו והנציגות תגדל. אין קהילה בישראל שבה אין למפ"ם ייצוג במועצות הפועלים, במועצות המקומיות ובעיריות של יהודים ושל ערבים, באיגוד המקצועי, בוועדי הפועלים ובכל מיגזרי ההתיישבות.

כל נתבייש מפני הדיבורים, שאנו מוציאים את אנשינו למערכת הבחירות לאלתר. מלחמת הבחירות נפתחה בתרועות נגד מפ"ם דווקא. יש דינמיקה במאבק הפוליטי בשנת בחירות. עלינו להוציא את אנשינו ממקומות המסתור של בנייני הקיבוץ הארצי, על מחלקותיו, אל השוק הפוליטי. מי שלא נראה לו לצאת להגנה על מפעל של הקיבוץ, על מפעל חייו, על המשק שלו, על החינוך ועל קיומו, — בזירה פוליטית — אינו ראוי לשבת בנוחיות מאחורי השולחן המחלקתי, בבתי־הקיבוץ הארצי.

שליחי הקיבוץ הארצי במפ"ם ובסניפים מרגישים בדידות ומעט מדי אהדה לעבודתם. היציאה לבחירות תחזיר לנו את טעם המאבק. נעשו הרבה מעשים טובים על־ידי פעילי מפ"ם ומעשים טובים לא הולכים לאיבוד. זהו מסר מצטבר לטובה אם ממשיכים בו באמונה.

ועוד פסוקים אחרים על־פי כתובת שמית — כסמל למתרחש. אבישי גרוסמן מעין שמר מופיע כמבשר של המהלך החדש. הוא מופיע יפה, מוכיח השכלה ואינטליגנציה אישית ומייצג חבורה מסויימת, נותנים לו במות, המסר שלו מתפרש: אין לקיבוץ הכוח להתמודד על מעמדו הפוליטי במדינה, בלוח העדיפויות ניזיז את הפוליטיקה למקום אחר, פחות רלבנטי, ננעל את הקיבוץ מפני השותפות ההיסטורית עם חברי מפ"ם בעיר ובחוץ בכלל, נחפש "הסכמות חדשות" על ערכי הקיבוץ ואורחותיו לעתיד. בתחום ההשקפה הפוליטית — ניתן דרור — הנקרא פלורליזם. מכאן, מחיפושים חדשים אלה, — אולי ניוושע — אומרים בקבוצת חברים זו.

למעשה — נסיגה פנימה. נפקיר את החזית העיקרית לאחרים. נחפש את עצמנו ונראה מה יימצא!

אם פרשנות זו לא נראית לו ולחבריו לדעת, — אנא עזבו עכשיו את מסכת הספקות. המציאות בחיינו תובעת קורבנות רבים בחזית הפוליטית, תתייצבו גם אתם!

דייסת חמש

(המשך מעמוד 8)

שופט אחד, פאלרמו שמו, אף העז לערוך חקירה נגד קראקסי עצמו, על מעורבותו בעיסקות נשק בלתי־כשרות אי־שם בדרום־אמריקה. השופט שהואשם אחר־כך "בחריצות מגוזמת", הועבר ממקומו...

התופעה המיוחדת לאיטליה היא, שגם המפלגות השונות שהיו תחילה בעד ניצול האנרגיה־האטומית למטרות שלום, החליטו כעת לקרוא לאיטלקים לענות ב"הן" על המשאלים הפוסלים את השימוש באנרגיה האטומית. הקומוניסטים החליטו לפני כשנה בוועידה הארצית שלהם, אם כי ברוב זעיר, לתמוך ב"אטום השלום". כעת הם קוראים לתומכיהם להצביע "לא" וזאת מטעמים תכסיסיים: הם חוששים שקראקסי ירצה לנצל את הקולות הרבים שיהיו כנראה במשאל לשוללי הכורים האטומיים ויהפכם להון מפלגתי קבוע נגדם. גם המפלגה הדמו־נוצרית קוראת מאותם הנימוקים להצביע "נגד האטום", אם כי היא עצמה יזמה ומימשה את הקמתם של הכורים האטומיים המועטים הנמצאים באיטליה. נוצר אפוא מצב, שמהשפה ולחוץ, כל המפלגות קוראות לאמירת "הן" לכל חמשת המשאלים הנערכים היום באיטליה, הגם שאחדות מהן ובעיקר הדמו־נוצרית והקומוניסטית — מאחלות לרוב של אומרי "לאו" במשאלים, כל זאת כדי להמעיט מיוקרתו הפוליטית של קראקסי, "האיש החזק" ממנו פוחדים כולם, גם המפלגות הגדולות, המונות פי כמה וכמה תומכים.

לקראת חמשת משאלי־העם, אין כמעט כרזות על חומות הערים, אין עורכים אסיפות המוניות והעימותים בטלוויזיה נעדרי עניין לצופים, שכן בעימותים מופיעים מדובר בין כה וכה, המתעמתים אינם אומרים את מה שהם חושבים באמת.

הדולר כבר לא השליט

מסביב לגלובוס

מאת חנה איש־הורביץ

יפאן מתחילה לעשות שרירים, במטרה לנצל את ההזדמנויות של המשבר בכלכלה האמריקנית ולחסל את ההגמוניה האמריקנית במערך הכספים העולמי. יפאן תובעת שמוקד הכוח הכלכלי, שעד כה החזיקה בו ארה"ב לבדה, יסוזר מעתה בין ארה"ב, יפאן וגרמניה המערבית.

אנשי כלכלה יפאניים טוענים, שהמשבר המוניטארי האחרון מצביע על הסכנה הטמונה בתלות של העולם כולו במטבע אחד. לדבריהם, איפשרה השיטה הנוכחית לוושינגטון לצבור חובות עצומים ולדחות את מועד יום הדין על הבזבוז שנהגה בו, עד להתמוטטות בוול סטריט. ועוד אומרים היפאנים, כי וושינגטון צברה חובות ענקיים בחו"ל מבלי לשאת במעמסה המוטלת על מדינות חייבות אחרות. היא אף יכלה ללוות בחו"ל במטבע המקומי שלה — והיום היא יכולה לפרוע את חובותיה בקלות יחסית, על־ידי מתן אפשרות לדולר ליפול, או על־ידי הגברת האינפלציה המקומית.

גם מהמעצמה הכלכלית האחרת, גרמניה המערבית, נשמעים דברי תוכחה: שר האוצר הגרמני גרהארד שטולטנברג קובע, כי חולשת הדולר משקפת את חששו של השוק מפני מצבה של הכלכלה האמריקנית, ובמיוחד מפני הגרעון המסחרי והתקציבי הענק. האירופים אף טוענים שהניצוץ שהבעיר את נפילת הדולר וגם את המשבר בבורסה היתה הביקורת שהשמיע שר האוצר האמריקני ג'יימס בייקר, ימים מספר קודם לכן, על העלאת שיעורי הריבית בגרמניה.

מאז פברואר, עת חתמו המדינות המתועשות המובילות על הסכם הלובר להבטחת יציבות המטבעות, נע שער הדולר בין 1.90 ל־1.77 מארק. אולם כשהגיעו בחודש אוקטובר ידיעות על ירידה ביצוא האמריקני ברבעון השלישי של השנה, לאחר העלייה שהיתה ברבעון השני, השוק החל לדאוג. וכשנוספו על כך ידיעות כי העודף המסחרי של גרמניה, גדל בספטמבר, גבר קצב מכירת הדולרים. גם האמונה כי השלטונות מעוניינים בירידת ערך הדולר, האיצה את ההידרדרות.

לדברי בנקאים אירופיים, התערבות הבנקים המרכזיים לתמיכה בדולר לא נועדה למנוע את ירידתו, אלא להבטיח שלא תתרחש נפילה פתאומית ותרה מרי, שהיתה עלולה לגרום בהלה. הבנקים ביקשו להראות לציבור כי הם נמצאים במקום, ואינם מפקירים את השוק. עם זאת, אומרים בנקאים גרמנים בהחלטיות: "הדולר חייב לרדת, ומיד. אין כל ברירה אחרת".

שאלה של מנהיגות

לדברי כלכלנים אמריקניים, טיפולם של הבנקים המרכזיים במשבר שיקם את יציבות השוק העולמי, אך מעצבי המדיניות עדיין ניצבים לפני משימת ענק של ריפוי החולי המאיים להטיל את כלכלת העולם למיתון. "זכינו במירווח של זמן, וזהו אולי הנכס הדרוש לנו ביותר כיום", אמר כלכלן אמריקני בכיר. זמן דרוש למעצבי הכלכלה העולמית כדי להקטין את הביקוש האמריקני למוצרי יבוא ולהשקעות מבחוץ, מצב שמדינות אחרות, ובראשן גרמניה המערבית, מנצלות אותו לצורך קידום הכלכלות שלהם. נשאלת השאלה, האם ישכילו הפוליטיקאים לנצל את מירווח הזמן שקיבלו, ולספק את המנהיגות ואת המדיניות הנבונה שהשווקים כה זקוקים להן.

שאלת המנהיגות נוגעת בעיקר [illegible] קיימת כמעט הסכמה כללית, ש[illegible] בתקציב האמריקני הם המרכיב החשוב [illegible] בכל תכנית הצלה.

החוב הלאומי האמריקני הכולל [illegible] מכפליים מאז נכנס הנשיא רייגן [illegible] בשנת 1981. אם לא תיעשה פעולה [illegible] להקטנתו, אומרים מומחי תקציב, [illegible] מ־148 מיליארד ל־179 מיליארד דולר [illegible] בשנה התקציבית הנוכחית. הנשיא רייגן [illegible] בהחלטתו להקטין את הגרעון. בשיחתו השבועית שלו בישר למאזיניו: "מהומות [illegible] קיצוצים תקציביים, כמו יחלומים, [illegible] העולם מצפה מוושינגטון כי תוכיח [illegible] ולכן אני אומר למנהיגים בקונגרס [illegible] נפשיל שרוולים ונפעל ביחד".

הבית הלבן והקונגרס החלו [illegible] ברצינות בדרכים לביצוע קיצוצים [illegible] הצדדים הפסיקו להתכתש ביניהם [illegible] האשם בתלאות הכלכליות [illegible] והגיעו לכלל הסכמה כי יש לקצץ [illegible] מיליארד דולר מהגרעון התקציבי [illegible] לדעתם יוכיח לשווקים הבינלאומיים [illegible] כוונותיה הרציניות של וושינגטון [illegible] גרעונה התקציבי.

קיצוץ אוטומטי, חצי הגנה חצי פנים

אולם בצעד זה לא די, והדרך [illegible] מהיר של בעיית הגרעון עדיין [illegible] באופק. שר האוצר בייקר מקיים [illegible] מארתוניים עם מנהיגים בקונגרס [illegible] להגיע לידי פיתרון שיהיה מקובל על [illegible] בין האופציות שנדונו היו הקפאת [illegible] ויצירת מקורות הכנסה חדשים [illegible] המדינה.

נציגי הקונגרס רוצים בתעודות [illegible] חצי של העלאות מסים וקיצוץ [illegible] אבל יש סימנים שהממשל אינו [illegible] מנוסחה זאת. זה זמן שרייגן מבקש [illegible] מהצורך להכריע בין העלאת מסים [illegible] קיצוץ בהוצאות הביטחון, משום ש[illegible] משניהם. לעומתו, דמוקרטים [illegible] ובסנאט טוענים שיש לקצץ [illegible] הביטחון, משום שלא יתכן שכל [illegible] בהוצאות יבוא על חשבון ההוצאות [illegible] המיועדות בעיקרן לתשלומים [illegible] לאוכלוסייה חלשה, ואשר בתקופתו [illegible] כבר הצטמקו במידה ניכרת. אבל [illegible] עדיין מעדיף לקצץ בתשלומי [illegible] בהוצאות הביטחון.

בהעדר הסכמה כבר [illegible] שתהיה מקובלת הן על הקונגרס [illegible] הנשיא, ייכנס לתוקף ב־20 בנובמבר [illegible] אוטומטי, מחציתו בהוצאות הגנה [illegible] השנייה בהוצאות פנים. לא הקונגרס [illegible] הנשיא מעוניינים בתוצאה זאת, [illegible] קיצוץ שווה בהוצאות חיוניות [illegible] פחות. עם זאת, כולם מודעים [illegible] לקיצוץ בתקציב, ולהכרח להגיע [illegible] תכנית שתעלה את התקציב על מסלול [illegible] אותו לאיזון בשנת 1993.

מבזקים כלכליים

הימורים בסונסטה

■ עובדי מלונות "סונסטה" בישראל שקועים בימים אלה בתחרות על הפרס הגדול שקבעה ההנהלה — אלף דולר לעובד שינצח במשחק מיוחד להגברת מעורבות העובדים במלון, שפותח ע"י רשת "סונסטה" הבינלאומית. מנכ"ל רשת "סונסטה" בישראל, ג'ו טולטן, מסר כי לאחר שהמשחק זכה להצלחה רבה במלונות הרשת בעולם הוחלט להפעילו בישראל. לאחר שבועיים של תחרויות התברר כי המשחק מהווה הצלחה גדולה ותורם למעורבות העובדים בעבודתם. המשחק, הדומה ל"מונופול", מהווה כלי לימודי לעובדים ותמריץ לעידוד ההדרכה והמוטיבציה שלהם תוך חיזוק הרגשת המחוייבות שלהם, הדגשת חשיבות השירות האישי, הבישא אמנת מורה של הלכות המלון בסטנדרטים שהוא מבקש להקנות לעובדים, יצירת תחרות בריאה בין העובדים ומתן תמריץ לעובדים מצטיינים. את המשחק מנהל מנהל כח האדם במלון "אביה סונסטה" בן גל, כשמנהלי המחלקות משתתפים כמנחים.

בכל יום אחר הצהריים מתקבצים צוותים של העובדים למשחק בקיאות על הנעשה במלון, מיקום שירותיו השונים ובעיקר שאלות לגבי סיטואציות אפשריות בתחום השירות. המשתתפים מתקדמים עם כלי על גבי לוח ממוסגר עם תחנות, המסגרת לשאלות, תשובות נכונות מזכות את המשחק בשטרות "סונסטה" ותשובה שגויה מחייבת את המשתתף בקנס לקופה. העובד שבידו סכום הכסף הגדול ביותר, כפונקציה של הבנה ומזל, הוא המנצח הזוכה לפרס עד למשחק הגמר על הפרס הגדול, שימשך עד סוף דצמבר, מקיף באחת במלונות הרשת באילת ובירושלים ובמשרדי ההנהלה והשיווק בתל־אביב.

מתנגד לפיוס

■ יש להפסיק את ההצהרות על [illegible] בפיחות. הצהרות אלה יוצרות בהלה [illegible] לת הצדקה, מעוררים את הציבור [illegible] לדחוף את הממשלה לבצע פיחות [illegible] צורך מלכתחילה — אמר נשיא איגוד [illegible] המסחר בישראל, דני גילרמן, בכנס [illegible] פרסומים בשם "גורמים כלכליים [illegible] בירושלים", לפיהם פיחות בשער החליפין [illegible] רק שאלה של זמן. הוא חשף [illegible] פירסומים אלה וטען שהם מכוונים [illegible] ליצור בהלה, שתדחוף לבסוף למצב [illegible] תהיה ברירה אלא לבצע את הפיחות [illegible] להפסיק שיטה זו, הגורמת נזק [illegible] אמר. גילרמן הסביר, כי חולשת [illegible] יצרה בחודש האחרון פיחות של בין [illegible] אחוזים, למעשה לגבי כ־60 אחוז [illegible] הישראלי המבוצע למדינות [illegible] הדולר. תהליך זה טרם נפסק [illegible] גם בימים אלה, כך שאין כל [illegible] נוסף כיום. (ח. מ.)

התחלקות החוב והתחלקות המיסוי

ניתן להתחיל דיון על פרסומו של יעקב גדיש באמצעות המרכז הישראלי לקידום חברתי, על החוב הפנימי בישראל, באימרה הידועה שממשלה לעולם לא יכולה להחזיר חוב פנימי לאזרחיה, כי לשם פרעון החוב עליה לגבות מסים מהאזרחים. כלומר, ניתן לקבל נוסחה שהממשלה מוותרת על גביית מסים בעתיד מהאזרחים בגובה החוב, ותמורת זה האזרחים מוותרים על תביעתם כלפי הממשלה. ההסדר הוא אקוויוואלנטי ויש רק "בעיות קטנות" של התחלקות המיסוי והתחלקות החוב. מאחר שיעקב גדיש סבור כי השכירים לא ישאו בנטל החוב, ניתן היה להסדיר את הנושא כך שהעסקים ישלמו את מסיהם באמצעות האגרות.

כל זה אמור אם מתכוונים לפתור את בעיית החוב הפנימי המעיק על הממשלה. יעקב גדיש הציג מספר פתרונות אפשריים, שהוא דחה אותם, כמו מחיקת החוב או שחיקת החוב ע"י אינפלציה, שהיא אותו דבר בצורה אלגנטית יותר. גדיש הציג אפשרות של המרת החוב לחוב חיצוני, אך התעלם מהאפשרות הסבירה ביותר, שהממשלה תפרע את החוב — הדרך הבטוחה ביותר להקטנת עומס החוב.

הגדלת החוב הפנימי רק תחריף את הבעיה

לדברי גדיש, ניתן לפרוע את החוב ע"י יצירת עודף תקציבי באמצעות העלאת מסים או קיצוץ ההוצאות בתקציב, או באמצעות הדפסת כסף. כאפשרות שלישית מציין גדיש את הגדלת החוב החיצוני. גם הדפסת כסף בנשק לפתוח תגדיל את החוב החיצוני. משום־מה מציין גדיש שניוון לפתור את בעיית החוב הפנימי ע"י הגדלתו. הגדלת החוב הפנימי כרוכה בהעלאת שיעורי הריבית לחוסכים, וגם אמצעי זה לא בטוח שיעזור. אולם ודאי שהגדלת החוב איננה פיתרון לבעיית החוב הפנימי, אלא תביא להחרפתה ולהתרמתה.

משתתפי הדיון הציעו גם אפשרות של העברת נכסים ממשלתיים להקטנת החוב הפנימי, אך ברור שזה יכול לשמש פיתרון חלקי בלבד, כי הנכסים הניתנים למימוש אינם מגיעים אלא לחלק מזערי של החוב.

החוב הפנימי של הממשלה מוערך ע"י גדיש, על בסיס הנתונים הרשמיים, ב־654 מיליארד ש"ח, או כ־40 מיליארד דולר, המהווים שני שלישים מכלל הנכסים הכספיים של הציבור, שהסתכמו ב־92 מיליארד ש"ח בסוף יוני 1987. החוב הפנימי אינו מכוסה בנכסים נותני תשואה. לכן מלוא הנטל החוב נופל על משלם המסים.

חלק מהבעיה של החוב הפנימי היא שהוא צמוד למדד. אילו החוב היה צמוד לדולר, הוא היה נשחק בשיעור ירידת ערכו של הדולר, ביחס לסל היצוא הישראלי. כלומר, המשק הישראלי היה נהנה מכשני שלישים מירידת ערכו של הדולר.

אולם רק כ־20 אחוז מהחוב הפנימי צמודים לדולר והיתרה צמודה למדד. לכן האפשרות הסבירה בתנאים אלה להפוך חוב פנימי לחוב חיצוני, באותו שיעור כל שנה, של המדינה יכולה לגייס כספים מחו"ל על מנת לפרוע את החוב לאזרחיה.

לשם כך יש להכין תוכנית של פרעון החוב במשך תקופה סבירה. 20 שנה נראים תקופה סבירה. כלומר, יש לפרוע כל שנה קרן בסכום של 2 מיליארד דולר, או כ־3 מיליארד שקל. בשיעורי החיסכון הנוכחיים במשק הישראלי, שוק ההון יכול לקלוט סכום זה לצרכי השקעות. מבחינת לחצים במשק, אין זה משנה אם החוב ייפרע ע"י גרעון תקציבי, קרי: הדפסת כסף, או ע"י הגדלת מלוות במט"ח והמרתן לשקלים. אולם יש לבדוק מה ייעשה באותם 3 מיליארד דולרים שיוזרמו כך למשק.

כאמור, ניתן לקבל כהנחה סבירה שהכספים שישתחררו ייקלטו ע"י שוק ההון העסקי. הריבית תרד והנטייה להשקעות תגדל. במקרה זה, ורק במקרה זה, יכוסה חלק מהחזר החוב ע"י גידול התוצר העסקי. מרכיב היבוא בהשקעות עשוי להגיע ל־60־50 אחוזים. כלומר, לשם פרעון החוב יזדקק משק המדינה להגדלת חוב חיצוני של 1.2 מיליארד דולר, כאשר כ־0.8 מיליארד יתכסו מהגדלת התוצר.

אולם החוב החיצוני שוב לא יהיה חוב ממשלתי, אלא חוב לאומי של הפירמות, שיצטרכו להחזיר את החוב ואת הריבית מתוצרתם. פרט לתקופת מעבר של שנה עד שנתיים, כאשר ההשקעות עוד לא יתנו פרי, החזר החוב לא יפול על משלם המיסים אלא על התוצר. לצורך זה יש רק לתכנן את ההשקעות כך שבחלקם יופנה ליצוא, על מנת להחזיר את נטל החוב במטבע החוץ.

כל עוד לא ייפרץ המעגל המחשבתי, כפי שאופיין גם ע"י יעקב גדיש יכשכש הזנב את הכלב. שיעורי הריבית ימנעו צמיחה והשקעות ואז אי־אפשר יהיה להחזיר את החוב הפנימי. אמון הציבור במכשיר זה יתמוטט יום אחד, ויווצר מצב של קטסטרופה כלכלית.

להוציא את שוק ההון מהתקציב

גדיש חושש מהגרעון התקציבי. לכן כצעד הראשון יש להוציא את שוק ההון מהתקציב. הכללת פרעון הקרן בתקציב משני הצדדים רק מגדילה ומסרבלת את התקציב. למעשה, יש להכליל בתקציב רק פרעון ריבית, שהיא הוצאה לכל דבר והכנסה לכל דבר. לפיכך יש להטיל על הכנסה זו מסים בידי מקבלים פרטיים, להבדיל מקופות פנסיה וקופות גמל, בגובה חיסכון של זכות פנסיה לגבי העצמאים. לכן לא מובנת התנגדותו של גדיש למגמה המסתמנת בוועדת שישנסקי, להטיל מיסוי על הכנסת פירות בשוק ההון. גם גדיש עצמו קובע כי בדרך כלל מטילים מס על פירות הרכוש, ולא על הרכוש עצמו, אולם אין שום מערכת מיסוי מקובלת שתטיל מיסוי שונה על סוגי הכנסה שונים. דבר זה הביא לכל ריצה אחר קניית נכסים פטורי־מס, כאשר הריבית על האשראי מהווה הוצאה הראויה לניכוי לכל דבר. תופעה זו נמשכת כנראה היא כפי הנראה הסיבה העיקרית לביקוש הבלתי מוגבל לאשראי במשק, כמעט בכל מחיר. כאשר המיסוי שניתן להרוויח מהווה 50 אחוז מכלל ההכנסה, כדאי לשלם כל שיעור של ריבית.

צבי טימור

גלגלי הבורסה

החופשיות עלו ב־21 מיליון ש"ח

המניות החופשיות עלו אתמול ב־0.27% ב־21 מיליון ש"ח בערך. המסחר במניות החל אתמול במגמת עלייה ונסתיים במגמה מעורבת. במניות החופשיות עלו הביקושים ל־4.6 מיליון ש"ח, והיצעים הסתכמו ב־6 מיליוני ש"ח. הביקושים למניות ההסדר עלו ל־16 מיליון ש"ח וההיצעים הסתכמו ב־325 אלף ש"ח בלבד. בשוק המניות כולו עלו אתמול 134 שערים, לעומת 154 שירדו ו־146 נשארו בלי שינוי.

בשוק איגרות החוב עלה ערך השוק של הצמודות למדד ב־0.3%. הצמודות למט"ח עלו ב־0.05% בממוצע.

בקרנות הנאמנות השקיע אתמול הציבור 30 מיליון ש"ח, מזה 17 מיליון ש"ח בקרנות של קבוצת בנק הפועלים.

בנק ישראל יציע היום לציבור שלוש סדרות נוספות של איגרות חוב צמודות למדד, בערך נקוב כולל של 75 מיליון ש"ח, מזה 30 מיליון ש"ח בסוג "שגיא" לשש שנים במחיר מינימום של 94% מע"נ, 25 מיליון ש"ח מסוג "גליל" לעשר שנים במחיר מינימום של 90% ו־20 מיליון ש"ח מסוג "גליל" ל־15 שנה במחיר מינימום של 85% מע"נ.

בנק ישראל מעלה את התשואה המירבית של מילוות קצר מועד. מחר יציע הבנק 10 מיליוני ש"ח ממילווה קצר מועד במיכרז בתשואה מרבית של 17.5% (מסדרות 0418 בת 100 מיליון ש"ח, 147 ימים לפדיון) ו־10 מיליון ש"ח במיכרז בתשואה מרבית של 18% (מסדרה 0528 בת 100 מיליון ש"ח ל־182 ימים לפדיון).

במסחר במניות במשתנים עלו 24 שערים, לעומת 1 שנשאר בלי שינוי (נייר חרדה). העלייה הגדולה ביותר — ב־2.75% — היתה במרכזית. המחזור הגדול ביותר — כ־613 אלף ש"ח — היה בנייר חרדה.

במניות ההסדר שפדיונן ב־1988 נעו עליות השערים בין 0.4% (הפועלים למוכ"ז, כללי ומימון סחר 1) ל־1.4% (המזרחי למוכ"ז). לעומתן נעו הירידות בין 0.4% (דיסקונט ב') ל־1.5% (מימון סחר 5). תשואותיהן השנתיות נעו בין 10.23% (המזרחי ע"ש) ל־10.82% (דיסקונט א'). הפועלים ע"ש 10.71%

במניות ההסדר שפדיונן ב־1989 נעו העליות בין 1% (כללי) ל־2.6% (הפועלים ע"ש). לעומתן ירדה דיסקונט א' ב־1.9%. תשואותיהן השנתיות נעו בין 7.24% (דיסקונט א') ל־8.03% (אי די בי מ"ר).

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר ירדה אוה"ה ב־10%, בפי. בי. היה היצע, שנקלט ללא שינוי בשערה.

במניות החופשיות בלטו העליות (ב־%): ציון אופ' (89.5), קונסורטיום ס.ו. 1 (15.0), קונסורטיום 0.5 (10.0). לעומתן בלטו הירידות: רוגובין אופ' (14.9), נגב אופ' (11.6), עזרא אופ' (11.0), מר לן (10.7). ב־10% ירדו: ירדן, ת.ג.ל. 1, ת.מ.ן, אליאנס. במניות החופשיות עלו 28 שערים מעל 5% ו־188 עד 5%. לעומתן ירדו 123 עד 5% ו־38 מעל 5%.

בשוק איגרות החוב נרשמו יציבות ונטיה לעליות בין 1% ל־3% בצמודות למדד כ־100%. בצמודות ב־80% היו עליות עד 1%. בסוג "ברירה כפולה" היו תנודות עד [illegible]

בצמודות לדולר מסוגים "רמון" ו"גלבוע" היו תנודות עד 1%. בנסחרות במט"ח תוגררו העליות בקלות. המחזור הסתכם ב־8.8 מיליון ש"ח, מזה כ־4 מיליוני ש"ח בסוג "שגיא" ויותר ממיליון ש"ח ב"גליל 4.25%".

במילווה קצר מועד נעו אתמול התשואות השנתיות בין 15.35% ל־16.70%, תוך מחזור קטן של כ־2.5 מיליון ש"ח

תכן הנפקות (1887) הודיעה על תוצאות המיכרז הראשון בהצעת תשקיפה: הוצעו לציבור איגרות חוב בערך נקוב כולל של 29.55 מיליון ש"ח, מחציתן הוצעה במיכרז ב־5.11.87, במחיר מינימאלי של 90% מערכן הנקוב. נתקבלו מהציבור 622 בקשות בערך נקוב כולל של 41,822,200 ש"ח, דהיינו, חתימת יתר של כפי־2.8. לפיכך דחתה החברה בקשות לאג"ח בע"נ כולל של יותר מ־26.8 מיליון ש"ח. מחיר המכירה, במיכרז הראשון, נקבע ל־97.5% מע"נ.

"משבי הצפון מימון והנפקות" מועצת המנהלים של החברה דחתה את האסיפה הכללית הרגילה שנועדה ל־12.11.87.

אלחנן הורוביץ

נזילות בבנקים

גרעונות־ענק בשבוע הבא

הריבית על פקדונות הג'מבו ממשיכה לעלות ואתמול הגיעה לשיעור של 21 אחוז לשנה. המערכת הבנקאית נמצאת עתה בגרעונות נזילות, שיגדלו בשבוע הבא, לאחר העברת תשלומי מע"מ ומיסים. לאור זאת צופים, כי הריבית לא תרד — אלא אם תהיה התערבות חיצונית, כמו בחודש שעבר.

מקורות בנקאיים טוענים, כי המצב שנוצר אינו נובע מהגידול באשראי, ולכן בנסיבות הקיימות אין לבנקים שליטה על המצב ודרושה התערבות חיצונית נוספת, כלומר העמדת כסף זמנית לרשות המערכת.

בבנקים פוסלים בשלב זה השפעה על הביקוש לאשראי באמצעות ייקורו, אולם לא מן הנמנע כי בסופו של דבר יוחלט על העלאת ריבית ותצבה תבסיסית. בבנקים חוזרים וטוענים, כי הפיתרון הרצוי הוא שינוי מערכת הנזילות, ובינתיים יש לנקוט צעדים שיזרימו כסף למערכת ויאפשרו לה להתמודד עם גרעונות הענק שצפויים בשבוע הבא.

אודי נחשון

כל מה שרצית לדעת על... הערבות לחקלאים

כאשר מדברים על ההתיישבות יש לזכור כי התפוקה השנתית של 460 מושבים ו־280 הקיבוצים היא כ־6 מיליארד ש"ח. החוב הכולל של המושבים והקיבוצים הוא בשיעור 5.5 מיליארד ש"ח, היינו נמוך מהתפוקה השנתית, ועל כן ראשי משרד האוצר ובנק ישראל אינם עושים טובות להתיישבות, כפי שהם מתיימרים. יש לזכור, שאפשר לזקוף 40 אחוז מהחוב לחשבון הריבית הרצחנית שהונהגה במשק לפי הוראות הצמד פרס ומודעי, אדריכלי "תכנית החירום לייצוב המשק" מיולי 1985. עבור התכנית שילמו היצרנים (תעשייה וחקלאות) והעובדים, ששכרם נשחק.

כידוע, התכנית לייצוב המשק הצליחה עד כה. החקלאים יצאו ממנה בשן ועין. ממשלת ישראל הבינה זאת בקושי והקימה ועדה מיוחדת, שבראשה עמד ד"ר שמעון רביד, ועדה שתפקידה היה בירור המצב בהתיישבות והגשת המלצות. הוועדה הגישה המלצותיה לממשלה לפני יותר משנה. הממשלה קיבלה את ההמלצות, הן אושרו בוועדת הכספים של הכנסת, אך לא בוצעו.

המלצות ועדת רביד מעלות אבק במגירות

ההמלצה ה"חמה" ביותר של הוועדה, שמדברים בה חוזר ודבר, היתה פריסת חובות של 80 ישובי העימות (ברמת הגולן, בגליל, בבקעת הירדן ובערבה) בהיקף של 380 מיליון ש"ח, פריסה שהבנקים מוכנים לבצעה — אם יקבלו את ערבות המדינה. לפי המלצת ועדת רביד, מדובר בהלוואה ל־15 שנה בריבית של 6.7 אחוזים ריאליים בשנה. בחמש השנים הראשונות, ישלמו רק את הריבית ומאותה שנה (ואילו זה היה מתבצע היה מדובר על 1992) קרן וריבית. לפי החישוב, תשלומי הריבית הם 30 מיליון ש"ח בשנה. האוצר ובנק ישראל מתעקשים ואינם מוכנים לחתום על ערבות לבנקים. ההמלצה מעלה אבק במגירות משרד האוצר ובבנק ישראל. הממשלה היתה צריכה לדון בנושא זה לפני שבוע, ולא דנה. גם אתמול היא לא דנה ואין לדעת אם תדון בערבות. מדברים על פיתרון אחר. איזה פיתרון איש אינו יודע. המלצה נוספת של ועדת רביד לפריסת חובות של 2.5 מיליארד ש"ח ליישובים הנזקקים באותם תנאים. היינו, הלוואה ל־15 שנה, ריבית של 6.7 אחוזים בשנה.

אחרי כל ההקלות — 36% ריבית לשנה

בהתיישבות שורר זעם על הממשלה וקברניטיה הכלכליים בגין הריבית הריאלית שעכשיו, לאחר כל ההקלות, היא עומדת על 36 אחוז ריאלי לשנה לחובות לזמן קצר. בהולנד, למשל, הריבית "גבוהה" — רק 6 אחוזים ריאליים בשנה. אצלנו, הריבית השנתית הריאלית לחובות לטווח ארוך עומדת על 11 אחוז לעומת 8 אחוזים בשוודיה.

את המהלך נגד הממשלה מוביל המטה המשותף, המורכב מקואליציה אמיתית מקיר לקיר — מארגון מושבי חרות, שהיו"ר שלו מנחם (מוקה) כהן ממושב צור־נתן הוא אחד מחבריו, ועד חיים (ג'ומס) אורון מהקבה"א, שמזכיר כל הזמן כי מדובר במאבק פוליטי נגד ממשלת האחדות הלאומית, האשמה בירידת ערך ההתיישבות והחקלאות.

חיים מרגלית

צימוקים מהשנתון הסטטיסטי

ב־86 בנו פחות מאשר במיתון של '67

השכר ברוטו יגדל השנה בכ־8 אחוזים ריאלית ויהיה גבוה מרמתו ב־1983 — מעריכים בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. עלייה דומה בשכר ברוטו, 7,8 אחוזים ריאלית, היתה ב־1986 — לאחר ירידה חדה של 9 אחוזים ב־1985. צופים, כי בשכר נטו יהיה השנה גידול באחוז נוסף, מעבר ל־8 אחוזים. בתחום השכר עבר הסקטור העסקי את הרמה שהיתה ב־'85, ערב הפעלת התוכנית הכלכלית, ואילו הסקטור הציבורי עדיין מפגר אחר רמת השכר בה היה ב־'85.

הסטטיסטיקן הממשלתי, פרופ' משה סיקרון, שהציג בשבוע שעבר את השנתון הסטטיסטי החדש, אמר כי ב־87 צפויה צמיחה תעשייתית בשיעור של 6.7 אחוזים וגידול של 8 אחוזים בהשקעות לעומת השנה שעברה. גידול זה בא לאחר ירידות בהשקעות בשנים 86־84 (ובמחצית הראשונה של 87 היה גידול של 10 אחוזים בהשקעות).

התאוששות ניכרת השנה גם בענף הבנייה וצופים כי פעילותו תגדל ב־7 אחוזים. התחלות הבנייה גדלו השנה ב־20 אחוז, לאחר שבשנה שעברה הגיעו לשפל — 17,640. מספר התחלות הבנייה אשתקד היה קטן יותר ממספרן בשנת המיתון, 1967 — כ־19 אלף. השיאים בתחום זה הושגו באמצע שנות ה־70' — 55־58 אלף התחלות בנייה.

בצד נתוני הצמיחה מעריך פרופ' סיקרון כי הפריון בכלל המשק יגדל השנה ב־2,5־2 אחוזים, ואילו בתעשייה יגיע הגידול בפריון לכ־3 אחוזים. האבטלה ירדה לשיעור של 5,8 אחוזים. ברביע השלישי של 87 ישנה עלייה קטנה באבטלה, ועדיין לא ברור אם תהיה התייצבות בשיעור זה. אבל ברור כבר עתה שממוצע '87 יהיה נמוך מ־'86, וככל הנראה הוא יהיה קצת יותר מ־6 אחוזים.

אודי נחשון

החקלאים מתמעטים, העקירות מתרחבות

● קצב עקירת ההדרים — 6,000 דונם בשנה

השטח המעובד בתשמ"ז הקיף 4,4 מיליון דונם, לעומת כ־1,7 מיליון בתש"ט. כלומר עלייה של 214 אחוז. לעומת זאת, ירד מספר המועסקים בחקלאות ביותר מ־15 אחוז. לפני 38 שנים עסקו בחקלאות יותר מ־100 אלף ואילו כיום 87 אלף.

מספר השכירים בתש"ט היה 38 אלף (אגב, בתשל"ך הגיע מספר המועסקים בחקלאות לשיא — כ־130 אלף — ומספר השכירים היה 53 אלף). כיום ישנם 36 אלף שכירים.

הגידול המרשים הוא בשטחי השלחין (שטחים מושקים) — 50 אחוז מכלל השטחים המעובדים, כ־2,3 מיליון דונם בהשקיה. לפני 30 שנה היה היקף שטחי השלחין רק 300 אלף דונם.

שטחי ההדרים הם הפרובלמטיים ביותר. בתש"ט היו 125 אלף דונם. אז החלה תנופת נטיעות, שהגיעה לשיאה בתשל"ו (1976) — 430 אלף דונם — ומאז ירידה, כלומר עקירת שטחים קבועה. שטח ההדרים עומד עתה על 364 אלף דונם. ירידה מצטברת של 20 אחוז, כאשר קצב העקירות הוא בשיעור ממוצע של 6,000 דונם בשנה.

לעומת זאת יש עלייה במטעים אחרים, מ־230 אלף דונם בתש"ט לכ־530 אלף דונם בתשמ"ז. את שיא הנטיעה תופס האבוקדו — מ־41 אלף דונם לפני 15 שנה ל־93 אלף דונם כיום. גידולי שדה בתש"ט היו 955 אלף דונם. שיא הגידול, 2,7 מיליון דונם, היה בתשל"ב. שטח גידולי שדה בתשמ"ז — 2,4 מיליון דונם. המתחלקים לגידולי חורף, כ־383 אלף דונם שלחין, מיליון דונם בעל (רובם בדרום ובנגב). גידולי קיץ: 823 אלף דונם שלחין ו־87 אלף דונם בעל. בגידולי חורף תבואות גדולות, שטח החיטה קטן כיום כ־20 אחוז משהיה לפני 15 שנים. אז גידלו חיטה על יותר ממיליון דונם; כיום כ־800 אלף דונם. ירידה של ממש קיימת בשטחי כותנה: ב־1979 היה שטח הכותנה 629 אלף דונם, כיום — 425 אלף דונם.

שטחי הירקות גדלו ב־15% ב־17 השנים האחרונות. ב־1970 היה שטח הירקות כ־346 אלף דונם, לעומת 405 אלף דונם כיום. בולט הגידול בשטחי עגבניות — 50 אלף דונם לעומת 43 אלף דונם ב־1970. כרוביים כ־7,000 ב־1970 וכיום 18 אלף דונם.

בבעלי־חיים גדל עוד הבקר לחלב במאות אחוזים. ב־1948 היו 19 אלף פרות חולבות לעומת 103 אלף כיום. אספקת חלב ב־1948, 86 מיליון ליטר, כיום יותר מ־810 מיליון ליטר. ערך הייצור החקלאי בתש"ח (1948) היה 4,4 מיליון ש"ח לעומת כ־3,5 מיליארד ש"ח כיום, מזה יצוא של כ־600 מיליון ש"ח תוצרת חקלאית טריה ועוד כ־300 מיליון תוצרת מעובדת. ולעומת כל ההישגים — המשבר בענפי החקלאות, אליו השנתון הסטטיסטי אינו מתייחס.

חיים מרגלית

[illegible]

בעריכת עלינא תורי

מבט ראשון

דיאלוג עם הסביבה

מאת דורית קדר

פסלת בלתי ידועה — צפורה גנדלר מציגה במוזיאון הרצליה פסלי ענק ממתכת צבועה. הפסלים ממוקמים בגן הם, ללא ספק פסלים סביבתיים, העורכים דיאלוג עם הסביבה ו„צומחים" מתוכה. איכותם היא בכך שאין הם מתיימרים להתהדרות בסביבה, אלא כאמור „לצאת מתוכה". הקיצה היא בקולות נמוכים על־אף שהמימדים אינם קטנים, הגודל לא מתרהב ומתפשט, אלא תמיד ניתנת ההרגשה שהעבודות עשויות להתקפל בן־הרף, להיהפך למעין נייר, ובסופו של דבר „להיעלם".

גנדלר משחקת עם ריבוי פנים. היא משתיתה את העשייה על משחק בין דו־מימד לתלת מימד. היחידה הפיסולית נפתחת וכאמור ניתנת לסגירה — ובכך להשטחה. על אף כובדה היא צבועה בלבן מבהיק, ועל־כן מעניקה הרגשת ריחוק וקלילות המנוגדת בעצם לכובד האמיתי.

הפסלת משחקת גם באשליות טקסטוריליות. על־פני השטח נראה כאילו ניתן ל„קפל" ולסובב את פסלי הנייר הללו. העבודה נעשית בטבעיות, בהעדר אילוץ שעלול להביך תחילה ולתת התרשמות של פשטות. אבל דווקא היעדר האילוצים והורימה הטבעית מעיד על חשיבה מעמיקה וטובה.

את העדר האילוצים והחשיבה הצורנית הטהורה אפשר גם לראות בפסליו המעולים של יגאל מירון, המוצגים במוזיאון הפתוח בגן התעשיה, תפן. „עמודים" מעל שנקטעים במהלך הדרך. אחד מהם נבקע, נותר תלוי על בלימה ולא עוד אלא שהוא משמש כמצע אוחז לחלק העליון והכבד. אותו דבר קורה לעמוד השני הסמוך לו, אלא שכאן כבר התערב גוף ברזלי שפרץ אל תוכו. בהשוואה — הוא נראה חסר אונים ובכל זאת הוא מצליח, כאילו, להחזיק את חלק העמוד העליון בעוצמת „האנרגיה" הקרה והמתכתית שלו. יש כאן חשיבה „גותית" במקצת הפועלת על אחיזת עיניים, על כובד וקלילות ועל משחק של שווי משקל. הפסל דינאמי, והנוף שמתגלה מבעדו מקבל את הצורות המתוחמות על־ידי צורתו הוא.

פסלים אחרים המעוררים עניין מיוחד בגן הם כמובן של יצחק דנציגר. ראה את „הקורבן" שבו — המקריב אוחז בחיה המוקרבת, ואין הבדלים גדולים בינו לבין הבהמה מבחינת עיצוב תווי הפנים ומאפייני הגוף. פרצוף המקריב — כעוף טורף, והחיבוק בין אדם ובהמה משייך אותם לאותו תחום של הוויה בה פעם המקריב הוא פעיל, ופעם — הוא עצמו הרי יהפוך לקורבן סביל. העשייה של דנציגר לא מאולצת, זורמת, כאילו יונקת כוח ממקורות אנרגיה פנימית שאינה נדלית. עוצמה פאגאנית ובסיסית, עוצמה שקשורה עם האדמה הכול יכולה. אותה טבעיות מוצאת הד גם ברישומיו המידיים האוטומטיים, כמעט. דומה כאילו הקו הוא בעל חיוניות משל עצמו, ואינו תלוי בעושהו. פסלים של דנציגר מצויים בתוך המוזיאון בחלון ראווה המוקדש להם ולרישומים. פסלים אחרים בעלי עניין מיוחד הם של אחיעם (שאינו חי לצערנו יותר בארץ, אלא בצרפת). גם כאן המגמה ה„כנענית" שלכה שרשים ויש בעשייה הפיסולית מאסיביות, הירטיות, העוצמה והאצילות המפעימים.

שאר הפסלים המוצגים ניראו ברחבי הארץ בתערוכות שונות ואין שמות חדשים. מן הראוי שהמוזיאון יראה לנכון לחפש גם שמות חדשים שירעננו את הגליל בעשייה לא מוכרת עריכה. כך יהווה המוזיאון הפתוח פתח לעשייה חדשה אשר מבטאת את הדינאמיקה של הבחירה ואת העדר הקפאון שבבחירה עצמה.

ציפורה קנדלר במוזיאון הרצליה

מוסיקה

ביקור חשאי

מאת יוסי שיפמן

לקונצרט הזה הגעתי ממש במקרה. התגלגל לידי חוזר משוכפל ממוען לחברי המקהלות העירוניות של תל־אביב. „הנך מוזמן לקונצרט של מקהלת הנערות מהיידנהיים, (איפה זה?), שיתקיים בבית פרנקפורט בת"א... בתוכנית... המקהלה זכתה בפרס גרמניה למקהלות ובפרס הי.בי. בי. סי.". בלוטות הסקרנות התעוררו לפעולה כבר כאן. אבל הניסיון להגיע אל מקורות המידע, מדור המקהלות של ההסתדרות, לא הועיל. יותר לא ידעו גם שם.

הסקרנות ניצחה. ביום ובשעה הנקובים הגעתי אל המתנ"ס שבהדר יוסף. אולם מלא, על הבמה למעלה מארבעים נערות לבושות בחולצות לבנות, ובחצאיות ועניבות באדום מזעזע. אדום היה גם צבע הכריכה של ספר התווים. הסתכלתי ביומן לבדוק שמא הקדימו את האחד במאי או שמישהו החליט לציין את מהפכת אוקטובר בריש גלי. אבל לאחר הברכות החלה השירה, ואת מקום החיוך למראה התלבושות תפסה תחושת הערכה מהולה בהרבה קנאה של ,למה להם יש ולנו אין?'

ייאמר כאן ומייד, המקהלה היא מקהלה מעולה. בכל היצירות שהושרו מן הרנסאנס, דרך הקלאסיקה והרומנטיקה ועד ליצירות בנות זמננו ניכרת עבודה מקצועית מעולה.

מן השיחה עם המנצח עלו הפרטים הבאים: היידנהיים — עיר קטנה, 50,000 תושבים, בדרום גרמניה בין שטוטגרט לאולם. הבנות 45 במיספר, כולן תלמידות ביה"ס התיכון על־שם שילר שבעיר. (משהו כמו גימנסיה ביאליק). מהיותן תלמידות התחלופה גבוהה והיא דורשת עבודה מרובה מן המנהלים. הן מקדישות 6 שעות חזרה שבועיות לעבודה ועוד חצי שעה לפיתוח קול, וזאת רק לאחר שעברו מבחן קבלה. אם הן בחרו במוסיקה כמקצוע לבגרות הן לומדות 4 שעות מוסיקה בבית־הספר, היתר זוכות לשעתיים שבועיות. להזכירכם לא מדובר בתיכון מוסיקלי, אלא בבית־ספר תיכון רגיל. כל נערה שמתקבלת חייבת גם לנגן בכלי ובידע זה משתמשים גם בקונצרטים.

בנוסף למקהלה זו יש בעיר עוד כמה מקהלות, תזמורת ובית־אופרה צנוע. המנצח והמדריכה משמשים כמורים למוסיקה בביה"ס והעבודה עם המקהלה נעשית אחרי שעות העבודה וללא תמורה כספית. התמורות האחרות הן הופעות עם תזמורות והשתתפות במפעלים מוסיקליים יזומים על־ידי תחנות טלוויזיה ובתי־אופרה מכובדים בגרמניה; הקלטות מסחריות של המקהלה; נסיעות מרובות להופעות ברחבי גרמניה ובארצות רבות בעולם; ביצוע של יצירות שנכתבו למקהלה הזאת במיוחד על־ידי מלחינים רבים ושונים.

הפרסים היוקרתיים שבהם זכתה המקהלה: פרס גרמניה לשנת 1984 למקהלה הטובה ביותר ופרס הי.בי. בי. סי. שעליו מתחרות מקהלות מכל רחבי אירופה ועוד ועוד. לישראל הגיעו כתוצאה מפעולתו של הנרי קלאונר, שעמד בראש המדור המתחרותי שנים רבות ו„שם עין' על המקהלה באחד מביקוריו המרובים בגרמניה. כאן היו חברות המקהלה אורחות בבתיהם של חברי מקהלות ישראליות. סידור שגם מבטיח קהל בכל קונצרט — המארחים ובני משפחותיהם.

מקהלת הנערות מהיידנהיים – עבודה מקצועית מעולה

עבודה ששותפים לה המנצח ורנר נויבר והמדריכה לפיתוח קול חיירי מנגלה.

מן היצירה הראשונה נשמעת מקצועיות שצריכה להיות משאת נפשו של כל מנצח מקהלות. ביחוד של מי שעובד עם מקהלות צעירות, שם המוסיקה היא חלק מן החינוך לעתיד מוסיקלי, והקניית רמות דרישה גבוהות. עם הצלילים הראשונים התריפו והלכו אמות המבחן של המאזינים. גם ביצירות המודרניות האקספרסיביות מאוד של קודאי, או ב„אווה מריה' של הולסט לשמונה קולות, על מרווחיהן יוצאי הדופן התגלו הנערות כבעלות יכולת ותרבות שירה מן הרמה הגבוהה ביותר.

ככל שהקשבתי יותר כך גדל רצוני לגלות מי הן ולמה בעצם היה ביקורן כאן ויו חשאי. לא הודעה לעיתונות, לא פרסום בכרוניקות וכל ל"וצ"ב וזאת בארץ שרבים בה שוחרי הזמר המקהלתי ומעטות בה מקהלות הילדים המעולות.

לוח ההופעות שלהן כלל את בית יצחק, רמת־גן, ירושלים בדורמציון, רחובות ועוד. יפה החלטו אבל בגלל אותו חוסר פרסום לא הגיעו מורים למוסיקה, מנצחי מקהלות, זמרים פעילים במקהלות מקצועיות ומקצועיות למחצה, מבקרי מוסיקה ושוחרי שירה המקהלה המרובים בארץ.

טוב יעשו מארגני ביקורים מסוג זה אם להבא לא יעשו מעשיהם הטובים במסתרים. ביקור מסוג זה יכול ללא ספק לתרום רבות וליצור אתגרים ומטרות חשובות לעשיה שלנו כאן ולמחתרתיות אין סיבה.

קולנוע

מי הנער הזה

„מי הנערה הזו?" — בקרוב בקולנוע „סיוון" בת"א

מאת יעל ישראל

יש שחקן אחד שבסרטיו תמיד קורים לו כל מיני דברים תמוהים שכלל לא ציפה להם. נשים מטורללות נטפלות אליו. גורי נמרים רודפים אחריו. לפעמים הוא הופך לזומבי שנע בין שמיים לארץ כשגופו קרוע משיני מסליץ עצבני.

קוראים לו גריפין דאן, והוא נראה טיפוס הקרבן הטבעי לדברים מטורפים מסוג זה. מראהו התמים והיומיומי פשוט מזמין פורענויות. הוא מאוד לא סטאר. אין לו כאריזמה. סתם בחור נמוך, צנום ומצחיק, תמיד בפאניקה למרות שהוא משתדל לשמור על ספיות בטירוף הסובב אותו. תמיד מסתבך בשלל הסברים, בדיוק בעיצומה של הסצינה הכי פרועה. קשה לשכוח את מראהו המבוהל, כשפסלת מטורללת על כל הראש מחביאה אותו בתוך פסל מגיר שהיא בונה סביב גופו, קשה לשכוח אותו מנסה להסביר להמון נסחר שזה עתה יצא מהארון, שמה שהוא בסך הכל רצה כשבא לדירתו זה רק מקלט ממטורפים שרודפים אחריו ולא, חס וחלילה, משכבי־רוזים. קשה לשכוח את גריפין דאן מ„שגעון של לילה" הסהרורי של מרטין סקורסזי, כשם שקשה לשכוח אותו בצורת מת־חי שחוזר לעולם כדי לשוחח עם חברו הטוב בקומדיה „זאב אמריקני בלונדון" של ג'ון לנדיס.

בסרטו החדש הוא מופיע לצידה של זמרת הפופ מדונה, ולמרות זאת הנערה הזו לא גונבת ממנו את ההצגה, למרות שלל חינחוניה המעצבנים ובגדיה הצבעוניים כמו נרות של חנוכה. גם ב„מי הנערה הזו" — המוגדרת כקומדיה מטורפת של טעויות — מגלם דאן את הרמות שתפורה על מראהו האומלל והשביר. שוב הוא כנער ניו־יורקי טוב, מהוגן ומעונב, שמסתודר הכי־טוב עם חובות אורחיות, תמיד עושה מה שמצפים ממנו, מציית לדרך הנכונה, לגינוני נימוס ולמה שיגידו. יש לו עבודה קבועה כפרקליט, והוא בדיוק השתדך עם בתו המפונקת והנפקנית של איל־הון עתיר ממון ומרושע, ועומד בפני איחוד כספו עם כספה. לשלווה המנופחת של החברה הגבוהה הניו־יורקית, פורצת בסערה מדונה — בתפקיד נערה שזה עתה השתחררה מריצוי עונש של ארבע שנות מאסר בכלא על רצח שלא ביצעה. דאן נשלח במצוות חמו לעתיד להביא את הנערה לאוטובוס ולוודא שתעלה עליו, מפני שיש לו סיבות טובות לא לרצות אותה בסביבה. המפגש הופך למסע מטורף, עם גור נמר טורפני ועוד טורדנים שמצטרפים למרדף אחר הרוצח האמיתי. וגם סופו של דאן להכנע לקסמיה של הנערה המתומצנת הזו.

ועוד כמה פרטים על דאן. אל תידאו אותו כזה מסכן שתמיד דורכים עליו בקומדיות. בחיים הוא מפיק עצמאי ניו־יורקי מצליח שכבר בגיל 23 הקים את חברת ההפקה שלו עם אמי רובינסון, הם כבר הפיקו סרטים לג'ון סיילס, ג'ואן מקלין סילבר ואפילו לסידני לומט הוותיק.

הסרט יצא לאקרנה ב־13/11

פסטיבל הג'אז אילת

תוצרת הארץ

מאת יוסי ונונו

הרכבי הג'אז הישראליים שהשתתפו בפסטיבל אילת מתווים תחנך, פחות או יותר, נאמן, למה שקורה בארץ. היתה אמנם העדפה מסויימת לשועלי הג'אז הוותיקים, אבל אני מבין אותם. הפסטיבל הוא חגיגי שלהם. לא כל ההרכבים הביאו חומר חדש ולכן כדאי להסתכל על הפסטיבל כמפגש סיכום אך פסגה. אני מקווה, שתהיה לפסטיבל השפעה על החומר המקורי שייכתב כאן בעתיד.

אחד ההרכבים, שזכה להצלחה יחסית, היה ההרכב של גולי דור, שהופעה עכורים בפסטיבל היתה הפעם הראשונה על במה מול קהל. דור, גיטריסט מצויין, קיבל הרבה ביטחון מחברי המופיעים המשותפים שלו עם אל די מיולה. קשה שלא לחוש בזה. המוסיקה מקורית ויש בה ניסיון, שלא תמיד עולה יפה, לכתוב ג'אז מורכב על בסיס פיוזן אנגטי. לעיתים זה נשמע כמו סתם רעש ולעיתים כמו מפגן טכני משעמם, במיוחד בצליל של רמי לוין (קלידים). יש במוסיקה הרבה יומרה ונדמה לי, שהיא זקוקה לגיבוש וניפוי נוסף.

צליל נקי

להקת „קומבו 2" בראשותו של בוריס גאמר ממשיכה לנגן את הביבופ וההרדבופ המצויין שלה. הרכב מגובש עם צליל נקי. העבודה המגובשת של הרכב: בולטת לאוזן. שלישיית הנשפנים גאמר, סוכולסקי ושי לבנון מצויינת, הן בנגינה ביחד והן כסולנים. הרכב שכיף להאזין לו כל פעם מחדש.

להקת הג'אז של אלברט פיאמנטה ממשיכה בנסיונות החיבור בין ג'אז למוסיקה ערבית וצליל מזרחי־תיכוני ובהצלחה יחסית. עדיין יש חריקות פה ושם ולא הכל מתואם, אבל הסה"כ מעניין. הנגינה של פיאמנטה וגאוס פרפקוביץ (פסנתר) מהנה, בכל פעם מחדש.

„רוסט" הוא הרכב של מוסיקאים צעירים, הדור הבא. התוצאה לא כל כך מעוררת. ההרכב מנגן חומר מקורי, בעיקר פיוז'ן, שנשמע מיושן, אנכרוניסטי, כמו שניגנו פעם. הנחמה היחידה שייכת ליכולת הנגינה של חברי ההרכב, והכוונה במיוחד לאמיר גבירדמן (סקספונים) ושלמה קשת (תופים).

דוגמה הפוכה לזו של „רוסט" נתן ההרכב של יוסי לוי. איך לנגן פיוז'ן ערכני ולהישמע טוב. הרכב שמנגן חומר מקורי מעניין, ג'אז מודרני עם הרבה רוק כדומיננטיות של צליל הגיטרה של יוסי לוי. והבאס של אלון נאדל, בחלק מהקטעים הצטרף להרכב דייב ליבמן והפך את המוסיקה לחגיגה אמיתית.

הרכבים אחרים, ביניהם ההרכב של עדי רנרט, „זוויות", שלישיית דני גוטפריד, „צליל שבר" ו„הטלטינגו" לא הביאו משהו חדש או שונה לפסטיבל, אם כי היה מעניין להקשיב להם.

צליל מזרחי

אני רוצה לסיים את סכום החלק הישראלי בשלישייה ירושלמית „קרמה". הרכב שמדגים איך אפשר לנגן בארץ ג'אז משולב מעניין, מוסיקה מכאן. ההקשבה ל„קרמה" היא תענוג מורכב, החיבור בין צליל מזרחי לג'אז יכול לקבל אלף ואחד כיוונים. הכיוון של פיאמנטה הוא דוגמה.

„קרמה" מייצגים את הכיוון האחר, כניסה לצליל המזרחי באופן מעמיק יותר, עם שימוש בכלים אותנטיים (שופר, פעמונים). מוסיקה שיכולה להישמע אינטלקטואלית מרי, אלמלא הביצוע המצויין של השלושה ובמיוחד של גרבל (תופים, כלי הקשה).

„קרמה" עומדים לפני הוצאת תקליט, שעצם הוצאתו היא מעשה אמיץ מבחינה כלכלית. כדאי להקשיב לו ובמיוחד לשני קטעים „אחמר תחת תאנתו" שכתב ז'אן קלוד גונס (באס, גיטרה אקוסטית). קטע יפהפה, עדיין עם סולו מצויין של סטיב פסקוף (גיטרה). ו„ירושלים מזרח ומערב" קטע שגרבל קורא לו קטע שאפתני. ניסיון לשלב בקטע אחד את כל הצלילים, המסורות והזהויות של ירושלים, קטע שדורש עדיין הידוק וגיבוש, אבל גם כך הוא יצירה נהדרת. הרכב ששווה להקשיב לו.

הזוכים

בפרס היצירה המקורית, שחולק בסוף הפסטיבל להרכבים הישראלים, זכו ההרכבים „זוויות" שמנגן ג'אז חדשני, „אנסמבל מזרח ומערב" כשמו כן הוא ו„חגאת קרמה". הרכב שעובד בזרם המרכזי של הג'אז. שלושה הרכבים שלושה כיוונים, שמייצגים פחות או יותר את הג'אז הישראלי לשנת 87.

[illegible]

מוסיקה וסולידריות

מאת מדי שני

התזמורת הסימפונית הצעירה חיפה, התזמורת הסימפונית הצעירה מדיסלדורף, התזמורת הקאמרית מסולינגן (גרמניה). מנצחים: ויקטור ארנולדס ואליעזר חזיתי בתוכנית: ובר: הפתיחה לאופרה „פריישיץ" סיבליוס: הפואמה הסימפונית „פינלנדיה" טלמן: סויטה קונצרטנטית לכינור ולתזמורת: בן־חיים: „תרועה לישראלי" אודיטוריום חיפה: 1.11.87.

שתי תזמורות מגרמניה, תזמורת בית־הספר למוסיקה על־שם קלרה שומן מדיסלדורף ותזמורת קאמרית מעיר סולינגן, בהדרכת הכנרת יוהנה ואטקה, היו אורחות התזמורת הסימפונית הצעירה מחיפה. שלושתן ערכו קונצרט משותף לפתיחת עונת הקונצרטים של שנת תשמ"ח.

למרות שכל אנסמבל הופיע קודם בנפרד, להתענגת ההישגים הקיבולת, תמיד הצטרפו נגנים מהרכבים אחרים, להתבוררת או אולי סתם להחוות ביצוע משותף. יקצא רזמן היה הביצוע של הסוויטה מאת טלמן, שנגנו על־ידי התזמורת הקאמרית מסולינגן. הכנרת יוהנה ואטקה הפגינה יכולת טכנית בנגינת קטעי הסולו הרבים של היצירה.

התזמורת המארחת פתחה את הערב בביצוע ערני של הפתיחה הפופולארית מאת ובר בניצוחו של חזיתי, שגם היה מציג את היצירות המשתתפים.

את התזמורת מדיסלדורף הקים ויקטור ארנולדס בשנת 1967. לדבריו, המחשבה היתה להגיע לחינוך למוסיקה ולסולידריות דרך נגינה בתזמורת. בהדרכתו ניגנו קודם את הפואמה הסימפונית „פינלנדיה" מאת סיבליוס ולאחר מכן, בשיתוף עם התזמורת הסימפונית המארחת את הסימפוניה הרביעית מאת שומן. גם אם לא היה הכל מדוייק מבחינת סינכרוניזציה בכניסות ובסיומים, הביצוע בכללותו היה מלא הבעה רגשית, תאם את מצבי הרוח המשתקפים של פרקי היצירה.

כל המשתתפים, בתוספת תזמורת צעירה מקריית מוצקין, נטלו חלק בנגינת „תרועה לישראלי" מאת המלחין פאול בן־חיים. כמנצח המנצח חזיתי. זו היתה דוגמה טובה לאחוות עמים: נגלצה מלהיבה ומהנה שסיימה ערב של מבצעים צעירים.

מאת דוד ארן

בז שונא עיתונאים

הבעיה פשוטה: ממונסייה קלוד בז, נשיא מועדון הכדורגל הצרפתי ז'ירונדין דה־בורדו נבצר מלהבין מדוע יש לאפשר לכתבי ספורט, ה„משמיצים" את קבוצתו, להגיע למידע שלהם חינם אין־כסף.

מאחר שאין בצרפת חוק כתוב המבטיח לעושי הצרות הללו גישה חופשית למגרשים, ומאידך נהנה נשיא המועדון, כשוכר המגרש, מכל הזכויות של בעל־בית, הרי מרשה לעצמו מונסייה בז לפרקים בלתי־צפויי מראש (א') לגדוף, (ב') לתפוס בצווארוניהם, ו(ג') להשליך מן המגרש כתבים בלתי־רצויים. מצב בלתי־נסבל נוכח העובדה שעד־כה לא עלה בידי בז לגרש את כל האספסוף של כלי התקשורת, ומשום שהפרשנים אינם מוותרים על הופעות קבוצת ה„ז'ירונדין", שכן מדובר באלופת צרפת...

תשלומים בעד שידורים של משחקי כדורגל נהוגים זה זמן רב ברחבי העולם, והם עסק מצויין בשביל הנשיא הנכבד. ואכן, דרש בז תשלום מתחנות הרדיו אך עד כה שילמה רק התחנה הפרטית „אירופ 1" את 300,000 הפראנקים בעד תא צופים. כסרבנים במיוחד, מתגלי כלי התקשורת הכתובים. אף לא אחד מכתבי הספורט של העיתונים לא שילם עד־כה פרוטה.

„במדינות החופשיות מנצלים לרעה את הזכות למידע", אומר בז: „97 אחוז מן העיתונאים הם רשעים מרושעים, וצריך להיפטר מהם". וכך חוזרים ה„גורילות" שלו ומשחררים אותו מן הכתבים. נגד העיתון „ל'אקיפ", שמאז ומתמיד מותח עליו ביקורת חריפה, הוא נקט פעולה כפולה ומכופלת בקריאה להחרימו, גם במכתבים שנשלחו לאלה אשר מפרסמים בעיתון מודעות. מאז תלוי־ועומד הסכסוך בבית־המשפט. אך גם עם „ל'אקיפ" מוכן מונסייה בז, בן ה־47, לשוחח. בראיון שהעניק לו הוא התגלה כגזען ואיש הימין הקיצוני — מה שאינו מפריע לו לקנות שני שחקנים־כוכבים צבעוניים.

במידת־מה של שמחה־לאיד ממתינים העיתונאים לרגע שבו תסתיים שורת הנצחונות של הקבוצה מבורדו. אז בוודאי יהיה מר בז מוכן לשלם מחיר כדי לברכם כאורחיו באצטדיון הריק...

„ולטווכה"

פרופסור שמועתי

האם השחקנית הצרפתיה איזבאל אדז'אני חולה באיידס? האמנם לקה הנשיא מיטראן בסרטן? שמועות, שמועות... יש מהן שמאריכות ימים עד שקורבנותיהן מתייאשים ומחפשים מפלט בכלי התקשורת עצמם כדי להכחיש — כמו איזבאל אדז'אני בטלוויזיה הצרפתית.

אך כמעט תמיד חיים הקורבנות זמן רב יותר מן השמועות עליהם — ראה הנשיא מיטראן. לפעמים השמועה היא אמת, כמו במקרה של רוק האדסון המסכן, שמת — לאו דווקא מן השמועה, אלא מאיידס.

„הדבר המכריע בשמועה איננו האם היא כוזבת או תואמת את האמת", אומר פרופ' ז'אן־נואל קפפרר; „אני שומע משהו ואחר־כך נודע לי אם הוא נכון או לא נכון. מה שמתרחש בפרק הזמן בין שתי הנקודות הללו הריהו השמועה".

ואכן, עלינו להתייחס למלים הללו ברצינות גמורה, שכן יצאו מפיו של מומחה ל„שמועולוגיה": ז'אן־נואל קפפרר, ראש החוג לתקשורת המונית באוניברסיטה של פאריס, לא חסך כל מאמץ כדי לשפוך אור על אותה צורה של הפצת מידע בלתי־מאושר, אשר זוכה — מאז אדם וחווה — לאהדה מאין־כמוה בקרב הבריות וכוח משיכתה לא פג עד עצם היום הזה. חיבורו „שמועות" מבוסס על ניתוח של למעלה מ־5,000 קריאות טלפון, אשר הוקלטו יומם ולילה על סרט־קול בקרן לחקר השמועות, אותה ייסד. אל הקרן התקשרו הן הקורבנות של שמועות והן אנשים שבאוזנם רגע שמעו את השמועה האחרונה...

לפי מסקנותיו של פרופ' קפפרר נושאיהן של שמועות הם תכופות מתחומים שעליהם מוטל טאבו בקרב החברה, כמחלות מסוימות, עניינים בינו ובינה ועניינייני כסף. בשטח הפוליטיקה אין אלה בעיקר היריבים, הפוליטיים של אדם, המפיצים עליו שמועות, אלא מתחריו בשורות מפלגתו־שלו. ואכן, יש כבר בידי פרופ' קפפרר הצעה להגן על מועמד לנשיאות מקרב האופוזיציה מפני שמועות.

קפפרר. חוקר שמועות

„התנאי הראשון לתנועת שמועה הוא רושם של מצב רעוע שבו נמצא האדם הנוגע בדבר", מלמד „פרופסור שמועתי"; „ואכן, רושם כזה מעוררת איזאבל אדז'אני, מאחר שהיא מגלמת תכופות את דמויותיהן של נשים קרועות ושבירות בנפשן". חוץ מזה, רוצה כל צרפתי להיחשב כבעל מידע טוב יותר מזולתו — וזאת עד לצמרת אמצעי התקשורת.

קרקע פוריה במיוחד לשמועות הם תחומי השיווק ויחסי הציבור. פרופ' קפפרר עושה גם עבודה מעשית: הוא מפתח תוכניות לפירמות המבקשות לדעת כיצד מגיבים לקוחותיהן לשמועות...

„ולטווכה", ציריך

העסק הטוב של העשור

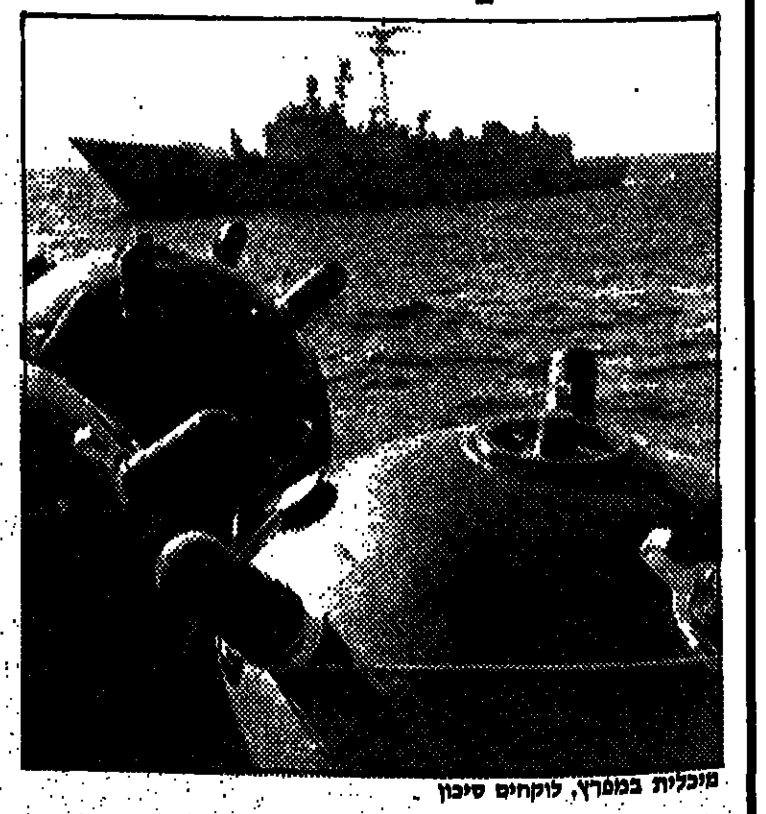

מיכליות במפרץ, לוקחים סיכון

כבר זמן קצר אחרי פרוץ המלחמה יצא „נשק קטלני" לעיראק ואיראן, לא התקשו כנראה הקניינים מטהרן להשיג חלפים לטנקים מסוג צ'יפטיין או למטוסי־קרב אמריקניים.

לא רק תעשיית הנשק, גם ענף הביטוח הבריטי מרוויח ממלחמת המפרץ. ידוע, כי רוב החברות הסיקו רווחים רבים, אף־על־פי שאינן מוכנות למסור נתונים. חברת לויד'ס מוכנה רק למסור את סך הפיצויים שנאלצה לשלמם. מאז ראשית המלחמה שולמו 1.85 מיליארד דולר על 344 כלי שיט — מיכליות נפט וגז, אוניות משא ואספקה — אשר נפגעו מטילים או עלו על מוקשים. בעד 114 אוניות צריך היה לשלם פיצויים מלאים — 67 בלבד הוטבעו השנה.

ואף־על־פי־כן, אין המפרץ איזור המעורר פחד ורעדה בלב המבטחים. עדיין ניתן להרוויח שם כסף רב. כאשר מתרבים ההתקפות והמוקשים — פשוט דורשים פרמיות גבוהות יותר על הסיכון. לא מכבר העלתה הפרמיה וזאת ב־50 אחוזים — ל־0.375 אחוז מערך האוניה. הפרמיה על המטען היא 0.5 אחוז ממנו. לכך נוספות כאוורים כמו המפרץ „פרמיות המלחמה". הללו עולות בכל שיעדה של האוניה שוכן יותר צפונית בתוך המפרץ. לדברי „לויד'ס" יש מקרים שבהם מגיעה פרמיית הביטוח לשבעה ימים בלבד ליותר מ־10 אחוז מערכם של האוניה ושל מטענה.

המיכלית הראשונה אשר שינתה את דגלה „בריג'סטאן", שהפליגה לכווית, בסמכה על הליווי האמריקני ותוך־כדי כך עלתה על מוקש וניזוקה, יצאה לדרכה המסוכנת ללא ביטוח. יתכן, שלא נמצאה חברת ביטוח שהיתה מוכנה לקבל על עצמה את הסיכון; אך גם יתכן שוותרה האוניה ויתרה על הביטוח.

אכן, יש חברות השולחות את אוניותיהן בחברה ברווחה ללא ביטוח דרך מיצר הורמוז אל איזור הסכנה. עם חזרת האוניה המוצלחת כבר עשו עסק מכניס מאוד מאחר שלא שילמו את פרמיות הביטוח הגבוהות. את דמי־התוכלים — לפעמים גם את הצוותים — משפים ומשתים על־ידי תוספת סיכון מתאימות.

מלאר־הבי מגיב הענף מסוכל מעודף נפח של מיליותין, באנחת הקלה על אבדנתה של מי מכליה...

בבעלי־בריות, בביכול, של עיראק חשים הבריטים עצמם מאד לא בנוח. ותרומת זו גברה בית־רשאות כאשר מכרה בריטניה את משרדי הקניות של האיראנים שבבנו ממש מול משרד המסחר והתעשייה בלונדון, הנדרשות 30 עד 40 איראנים.

אחרי ההתקפה האיראנית על המיכלית „גנטל כריד", שהניפה דגל בריטי, לא נותרה לה ברירה... אך עד אז יכלו האיראנים הללו למלא, תחת עיניהם הקשות של השירותים החשאיים של בריטניה, באין־מפריע את תפקידם להבטיח את אספקת הנשק הדרוש למלחמת הקודש נגד עיראק, מאירופה ומן העולם כולו. הקניות, שאורגנו מלונדון, נאמדות בסכומים שבין 4 ל־7 מיליארדי דולרים בשנה. לא ייפלא, אפוא, שקונצרנים רבים ומדינות רבות — בהיותן גם כל חמש החברות הקבועות של מועצת הביטחון — נמנים עם מרוויחו המלחמה...

השבועון „ספגס אטאשה" מציין את מלחמת המפרץ כ„עסק הטוב של העשור". איראן ועיראק, היו מוכנות לשלם מחירים מופרזים, ומדינות המפרץ האחרות השקיעו מיליארדים במערכות הנשק החדישות ביותר למען יוכלו להתגונן במקרה של המלחמה... אף כי אירופה ובריטניה אסרו...

„די צייט", המבורג

הידוק חגורה — רק במטוס

מדינתנו הצעירה בת ה־40 סובלת מאירועים מכאיבים ועצובים, משביתות רבות של סקטורים שונים, הגורמים סבל ועינויים לאורח הפשוט — רשות השידור, הרופאים, המורדימים, בתי חולים נהגי תברואה. ההסתדרות נאבקת עם משרד האוצר על תוספת מינימום של 75 שקל למשכורת של 600־800 ש"ח לחודש, כש־50% מהתוספת מקוזזים על־ידי מסים שונים.

מרענים צעירים, פורים ויוצרים, שאינם מסוגלים לפרנס משפחה בת חמש נפשות, נאלצים לחפש לעצמם אתגרים מעבר לים, הניתנים להם שם בשפע. חו"ל מעוניינת להעסיק את כוחם ומוחם היוצר. והצמרת שלנו בחירי העם?

הם מציגים את עצמם לא במופת ודוגמה אלא עירום ועריה על משכורות של 3,000־4,000 ש"ח לחודש הם מקבלים .בעת תוספת של 23% — 800 ש"ח לחודש — בגובה המשכורת של רוב העובדים במדינה.

פני בכירי העם אינם מסמיקים מבושה. במצה נחושה הם צועים בקהל חשובותם. הם, נהנים מהטבות מכובדות בבריאות, בתקשורת, בתחבורה, והציבור הרחב תוהה, מתפלא ושואל: האלה הם בחירינו?

הסקטור האקדמאי אומר, ובצדק, שגם בחירי העם יקבלו את התוספת של 75 ש"ח — ואו לא תהיה להם תלונה נגד השובתים. ומה אומרים שרינו־נבחרינו — מחציתם יושבים בחו"ל ומהדקים את החגורה רק במטוס, מבלים בבתי־מלון יוקרתיים ומצפצפים על כולם. הדוגמה מדברת בעד עצמה.

תמר אמרנט, חיפה

שפעת יש, חיסון — אין

קיימת אוכלוסייה אשר כל הרופאים של קופות החולים השונות, ללא יוצא מן הכלל, ממליצים כי היא חייבת לקבל חיסון נגד השפעת הפוקדת אותנו ושלעתים עלולה להיות קטלנית לגבי אוכלוסיה זו. גם בכלי התקשורת תוזרים ומסבירים את חשיבות החיסון הזה, והנה, במחצית השנייה של חודש אוקטובר הזריקות המבוקשות נגד שפעת לא היו בנמצא באף בית־מרקחת של קופת־חולים בהרצליה וברעננה. כותב שורות אלה, ורבים מאוד איתם נפגשתי בסיורי בבתי המרקחת בשני הישובים הנ"ל נענו בתשובה אחת — „היה ונגמר ולא יהיה עוד". גם בבתי המרקחת הפרטיים באיזור זה לא ניתן להשיג את החיסון.

נשאלת השאלה, החיסון הזה כל־כך חשוב, ובכראה שכן, מדוע מוסדות הבריאות ובראשם משרד הבריאות אינם דואגים בעוד מועד שחומר חיסון חשוב זה יהיה בר־השג בבתי המרקחת? ולמה, גם כאשר הוא היה בבתי המרקחת הפרטיים, נאלצו בני המזל שהשיגו אותו לשלם עבור זריקה זאת פי שלושה מהמחיר שנגבה בקופת־חולים. סיפור זה חוזר על עצמו בכל סתיו, מבלי שמוסדות הבריאות יפיקו לקחים לקראת השנים הבאות.

שמריהו קרבי,
הרצליה

הבדואים רוצים

שר החקלאות של אזרחי מדינת ישראל אמר („הארץ", 5.1.87) כי „14 אלף עזבו את הנגב בשנת 86/87. המצב בנגב קשה: יש לתת קרקע חינם לכל מי שרוצה לגור כאן".

הבדואים מאוד רוצים לגור בנגב ולהתפתח שם. זה הזמן להחזיר להם את אדמותיהם, לספק להם מיכסות מים סבירות לכל אזרחי מדינת ישראל, ויפרחו כפרים של בדואים במולדתם ובסביבתם הטבעית ברחבי הנגב אפשר, וצריך, גם לשקם כמה כפרים של בדואים בחקלאותם המסורתית, בתחכום ופיתוח כשיטה אקולוגית לכשעצמה, שתוכל לשמש גם כאובייקט לתיירות אקולוגיסטית.

יש אזרחי מדינת ישראל הרוצים לגור, לחיות, לעבוד ולהתפתח בנגב. הם עם הארץ והם זכאים לכל הסיוע וההטבות. חובת ממשלת ישראל לדאוג ולעודד אזרחים אלה.

יורם בן־מלך, תל־אביב

היהדות וערכיה מאידך. הגיע הזמן שאלה הנוטים להרגיש בעלות על המורשת היהודית יבינו שפני הדברים משתנים.

מאז ומעולם היתה היהדות נתונה להשפעת תנאי הזמן והמקום, וכאן ועכשיו יש לנשים מה לומר, גם על מה שבעיניה — יהודי הוא. מוטב להם לאלה שרואים עצמם שומרי החומות להבין זאת, ובהקדם.

מאיר אזרי,
מזכ"ל התנועה ליהדות מתקדמת בישראל, ירושלים

לא נחמד

אינני בקיאה במתרחש בניקרגואה, וגם לא במהלכים שהביאו להפיכה הפוליטית במדינה זו ברצוני להתייחס רק לנימה הצינית המורגשת בכתבו של ירון אמיתי „לא מקום נחמד" („על המשמר", 9.10).

כבר בפתיחה ניתן לזהות את עמדתו הביקורתית (אך לא הקונסטרוקטיבית) של הכותב, המבגיש את התפעלותו מתשלום במטבע „קפיטליסטי ביותר" (קרי: הדולר) לשם קבלת אשרת כניסה למדינה זו. ומה הוא רצה, שיחוייב במטבע „קורדובה" בתוך ארה"ב? או אולי ציפה לאשרת כניסה בחינם?

לצד תיאור מצומצם של הצעדים החיוביים שנקט המשטר הסנדיניסטי אמיתי להביא בהרחבה את השקפתם של מתנגדי המשטר, את תסכולם של אזרחים מהשורה ונשים המתגעגעות לימים הטובים של סומוסה, כאשר היה ניתן לגנוב בנחת. וחשוב מכל, הצגת מעורבותו של הבית הלבן בניקרגואה נעשתה כאילו היא מהווה תופעה שולית וזוטרת, משקל לגבי אופיו של המשטר הסנדיניסטי ומצבו הכלכלי ותנאי החיים של העם בניקרגואה.

כעיתון המתיימר להיות כלי „לציונות־לסוציאליזם־ולאחוות עמים", לכתבה מגמתית זו בוודאי אינה משרתת יעדים יקרים אלה וכדאי לעשות שימוש בסגנון המבריק של ירון אמיתי, סבורה אני שעיתון אשר מרשה לעצמו להביא כתבה מסוג זה, הוא בהחלט „לא עיתון נחמד".

סוזנה זוריצקי, ירושלים

סומוזה בפתח

עלי להודות למיכאל ארגמן מכרם שלום („מי מתגעגע לסומוזה", „על המשמר" 3.11) על שהחזיר לי את התקווה שיש גם שמאל במחנה „הסוציאליזם ואחוות העמים".

אינני יכול להעיד, כמיכאל ארגמן, נגד מאמריו של ירון אמיתי המגדיר את ניקרגואה כמקום שלא נחמד לחיות בו, משום שלא הייתי בניקרגואה. אך אני חי בישראל, ורק יכול לתאר לעצמי איך היו החיים הנחמדים מתנהלים בישראל, אילו במקום מענקים של מיליארדי דולרים בעד שותפות ושירותים לאימפריאליזם האמריקני, היה אימפריאליזם זה מעניק מאות מיליוני דולרי כדי להפיל את מדינת ישראל או את משטרה. אולם על אף מיליארדי הדולרים והטלוויזיות בכל בית ומכוניות מודל 1988, אני סבור שישראל איננה מקום נחמד לחיות בו. מוטב לחיות במדינה שאין החיים קלים בה, אך שיש בה ראש גדול, מאבק צודק ותקוות לעתיד. הם גרשו את סומוזה, אצלנו, סומוזה עומד בפתח ומתגבר מיום ליום, בחסות השחיתות של מיליארדי הדולרים והשירותים המזוהמים המתחייבים מהם, מלבד הכיבוש, שגם חסועגים כנגדו מבצעים אותו.

בקוסטה ריקה יושבת „ועדה קבועה לזכויות האדם בניקרגואה", המנסה להשתחל לאגודות לזכויות אדם ואגודות הומניסטיות בעולם, כאילו היא אחת מהן. לפי החומר שוועדה זו שולחת, אכן שחור ומשחיר שלטון הסנדיניסטים. את השפעת הקונטראס של רייגן על מצבה הקשה של המדינה אין מזכירים כלל. אכן לא קשה להבחין מי מושך בחוטים של דיסאינפורמציה מכוונת זו.

יצחק חסון,
רמת־אביב

נימוסים והליכות

קראתי במדור נימוסים והליכות של חנה בבלי עצה לבעיה שהופנתה אליה האם מותר לצרף להזמנה לבית המארח, ברגע האחרון, אורחת שלא היתה כלולה בהזמנה. תשובה היתה שלילית.

לדעתי, זה איננו הוגן, אם באמת מתארחים רק בשביל אוכל, או כמובן המנות לא יתחלקו כמתוכנן. אך מדובר באירוח של אנשים קרובים (יש לשער) ואם את מוכנה לקבל אורחת שהוזמנת מתוך קירבה אליה, הרי שגם המצטרפת אליה תהיה בוודאי מקובלת ולא זרה. השמחה האמיתית היא היחד. אך לצערנו פעמים רבות עושים רק את חשבון הכיבוד ושוכחים את האדם. ולמה אנו מתפלאים אחר־כך על ניכור בין בני־אדם?

שרה בן־הרוש,
חולון

בעלות על המורשת היהודית

התכנסו להם שלושה מנכ"לים ממשלתיים מכובדים, כולם נמנים עם זרם האורתודוקסי (להזכירכם, גם בישראל הוא מיעוט) ושלושתם גברים, ולאחר דיון קבעו הלכה בישראל כי אישה במועצה דתית זה יותר מדי.

עם כל הכבוד למכובדים, הגיע הזמן לומר די לקנאות ואפליה. נשים מזדהות ולהתנשאות ולתחושת הבעלות של מיעוט על

המכתבים מתפרסמים לאחר עריכה לשונית וקיצורים, בשל חוסר מקום. קוראים הפונים למדור מתבקשים לכתוב בקצרה בנושא אחד בלבד, וברווחים כפולים בין השורות.
המערכת

ארמלי מציע לא להספיד את הפועל ת"א

עכשיו חייבת מכבי חיפה לנצח את בית"ר ירושלים

מאת יצחק וישהוף

"שמונה מחזורים המתנו למשחק הזה; הקבוצה סבלה מחוסר מזל; האוהדים איבדו את סבלנותם; הנצחון 1:5 על הפועל ת"א בא בזמן" – כך זאהי ארמלי, כובש שלושה מחמשת השערים שהבקיעה קבוצתו, מכבי חיפה, בשבת לרשת הפועל ת"א.

ארמלי סבור כי למאמן דרור קשטן חלק רב בנצחון, אפילו יותר מאשר לו או לחברו דניאל בראיילובסקי, שהציג, לדברי ארמלי, את משחקו הטוב ביותר בישראל מאז הגיע ארצה. "קשטן העמיד אותנו בצורה מצוינת על המגרש. דניאל ידע להחזיק ברסן המשחק, והוא הכתיב את הקצב לפי רצונו. תפסנו יום־גדול. כל קבוצה תיפקדה. זה התחיל בשוער בוני גינזבורג, שלאחר שהולכנו 0:2, נכנס לכושר־שיא. חבלם ליאור רוזנטל ויתר השחקנים היו ממש מצויינים".

על עצמו אומר ארמלי: "כאשר כל אחד משחק בשביל השני מוכרחים להצליח. בשבת שיחקה מכבי חיפה בשיטה הזו. בעבר הבקעתי כבר שלושער, ואפילו ארבעה שערים. אני נמצא כיום בכושר טוב. גם שלא כל כך הלך למכבי חיפה הייתי בכושר. אסור לנו לחגוג יותר מדי. בשבת צפוי לנו מבחן קשה נגד האלופה, בית"ר ירושלים. אנו חייבים לנצח במשחק זה, ובעוד משחקים כדי שהאמונה של האוהדים תשוב. הם חשובים לנו. ההצלחה שלנו היא גם שלהם, ולהיפך".

על הפועל ת"א אומר ארמלי: "אולי חגגו שם יותר מדי את הנצחון על מכבי ת"א בדרבי; אולי השחקנים התרגשו משובו של משה סיני, שהוא שחקן מצוין. סיני עוד יתרום להפועל ת"א והיא תשוב לנצח. זו קבוצה טובה והפסד אחד לא אומר כלום. גם מכבי חיפה הפסידה משחקים ולפתע ניצחה. אסור לקטול, צריך לתת שאנס. זה היפה שבכדורגל".

0:0 לנאפולי נגד קומו

● ליגות באירופה

שער עצמי של המגן האנגלי מול אליוט, שתי דקות מהסיום, העניק אתמול נצחון חוץ ליובנטוס על פיזה — 1:2, בליגה האיטלקית בכדורגל.

המגן האנגלי לשעבר של אסטון וילה, וכיום בפיזה, נפגש לראשונה עם החלוץ הוולשי הבינלאומי איאן ראש, בליגה האיטלקית.

האלופה נאפולי נפרדה בלא שערים עם קבוצת התחתית קומו (מקום 12), שהיתה הקבוצה השנייה העונה שסחטה נקודה מהאלופה. משורות נאפולי נעדרו שני המושעים, הלוצים סלווסטרה כאני והברזילאי קארקה.

נאפולי מוסיפה לצעוד בראש הטבלה עם 14 נקודות משמונה משחקים, ומקדימה בשתי נקודות את סמפדוריה, שהשיגה נצחון־חוץ על אבלינו — 1:2. המערב־גרמני הנס פטר בריגל כבש את שני השערים בבעיטות־עונשין ממרחק. האוסטרי וולטר שאכנר הבקיע לאבלינו.

מילאן, במקום השלישי (11), ניצחה גם היא בחוץ את פסקארה 0:2, משעריהם של אנטוניו וירדיס והמחליף מריו בורטלאצי, שנכנס במקומו של החלוץ ההולנדי רוד חוליט; שנפצע בדקה ה־32.

יובנטוס תופסת את המקום הרביעי עם 10 נקודות, ומקדימה בהפרש שערים את רומא, שנוצחה על־ידי אמפולי 2:1.

תוצאות נוספות: צ'סנה — פיורנטינה 0:1; אינטר — אסקולי 2:2; טורינו — ורונה 1:1.

נצחונות לשלוש הראשונות בהולנד

שלוש הראשונות בטבלת הליגה ההולנדית ניצחו במחזור ה־13.

האלופה והמוליכה, פיליפס איינדהובן, הביסה בחוץ את אלקמאר — 0:4, ולה 24 נקודות מ־12 משחקים, ומקדימה ב־5 נקודות את אייאקס אמסטרדם (עם 13 משחקים), שגם היא ניצחה בחוץ את וילם — 0:1.

פיינורד רוטרדאם, במקום השלישי (17), גברה על פורטונה סיטארד — 1:2, ומקדימה בהפרש שערים את פורטונה. רודה הכניעה את ר.ס. 79 — 1:4.

הפסד נוסף לאנדרלכט

האלופה הבלגית, אנדרלכט, נחלה תבוסה נוספת בליגה, והפעם על־ידי אנטוורפן — 2:0.

אלי אוחנה כבש שער בנצחון מכלן על וינטרסלאג — 1:4, ואילו ס.צ. בריז', בה משחק רוני רוזנטל, סיימה בתיקו 1:1, בבית, עם מולנבק. סרקל בריז' השיגה נצחון גבוה בליאז', על סטנדארד 0:3.

תבוסה לריאל בדרבי במדריד 4:0

האלופה והמוליכה בספרד, ריאל מדריד, נחלה את ההפסד הראשון העונה בליגה הספרדית, כשהובסה 4:0 בדרבי על־ידי יריבתה העירונית, אתלטיקו, לעיני 90 אלף צופים, באיצטדיון ברנאבאו.

המאמן ההולנדי של ריאל, ליאו בנהאקר, אמר לאחר התבוסה הצורבת: "הקסם צריך פעם להיעצר".

השופט פסל שער־כבוד של ריאל, אותו הבקיע המכסיקני הוגו סאנשז מכדור שנהדף מהמשקוף.

לפני המשחק ידו אוהדי אתלטיקו אבנים לעבר האוטובוס של ריאל ואחת האבנים פגעה בקרלוס סאנטילייאנה.

צרפת: במשחק־השלמה בליגה שנערך בפאריס, נפרדו בתיקו 1:1, סאן־ז'רמן ומארסיי.

האוסטריות נאלצו להתאמץ מול צעירות אס"א באר־שבע — 0:3

● כדורעף

מאת אבנר מילמן

על־אף שבקבוצת וסנרוס ולצבורג, האוסטרית, ניצחה אמש בגביע־הקונפדרציה האירופי לנשים בכדורעף את אס"א באר־שבע — 0:3, גילו הישראליות הצעירות עמידה עיקשת.

בכל שלוש המערכות היתה התוצאה 8:8, אולם הסיום היה של האוסטריות — 11:15, 9:15, 9:15.

המשחק באוניברסיטת בן־גוריון בבאר־שבע נמשך שעה וחצי ונערך לעיני 700 צופים.

וסנרוס, מדורגת במקום השני בליגה האוסטרית, ובשורותיה שלוש שחקניות נבחרת. במיוחד הצטיינה רנטה פריסק, לה 70 הופעות בין־ארציות.

בבאר־שבע הצטיינו: אילת בר ברוך, בטי סאול ודפנה אביגור.

שפט האולנדי מקפריסין.

הגומלין יהיה במוצאי־שבת בזלצבורג.

● קבוצת הכדורעף של הפועל קרית־אתא תקיים את משחק הגומלין בגביע־הקונפדרציה לגברים במוצאי־שבת בלימסול, נגד סלמינה. במשחק הראשון, שלשום, ניצחו כדורעפני קרית־אתא — 0:3.

נבחרת הכדורייד הוזמנה לארה"ב

מאת יוסף הכהן

נבחרת הכדורייד של ישראל הוזמנה למסע משחקים בארה"ב, מתוכנן אל דרך, בתחילת שנת 1988. — טלקס על־כך הגיע אתמול למשרדי איגוד הכדורייד בתל־אביב מההתאחדות האמריקאית.

האמריקאים שישחקו במשחקים האולימפיים בסיאול, בספטמבר 1988, הזמינו את הישראלים לסידרת משחקי־מבחן.

מזכיר איגוד הכדורייד, שלמה פוגל, השיב במברק "מאחר שנבחרתנו השתתפה בחודש שעבר במשחקי אליפות העולם דרגה ב' יקשה המסע על המנהגות, ולכן שנוכל ליטול חלק במשחקים אחרי ההתחייבויות בפורטוגל".

עימות בין הוגו סאנשז מריאל מדריד וג'וזה לנאדיבורו מאתלטיקו בדרבי הסנסציוני של מדריד בו הובסה ריאל 4:0. תצלום: איי.פי

מוקד הערב: חולון עולה לגליל־העליון

● כדורסל

מאבק מסקרן יהיה הערב, במחזור הו־6 בליגה הלאומית בכדורסל, כאשר הפועל חולון תעלה לכפר־גלעדי כדי להתמודד ב־8.30 עם הפועל הגליל־העליון. יהיה זה עימות בין שתי קבוצות צמרת, לכל אחת מהן רק הפסד אחד ל... מכבי תל־אביב.

חולון תצטרך להתעלות אם ברצונה לחזור הביתה עם נצחון מול קבוצה חזקה מהגליל, שתבקש לנצל את אולמה. צפוייה התמודדות שקולה, וסביר שגם איכותית.

● קרב־תחתית יהיה ב־8 בהיכל־הספורט ברוממה, בין קבוצות הפועל חיפה ובית"ר תל־אביב, לכל אחת מהן נצחון בודד בחמשת המחזורים. החיפנים ישתדלו לנצל את ביתיותם, סיכוייהם לכך טובים. עליהם רק להיזהר מכוכב בית"ר ת"א, סימפסון.

● מאבק מעניין יהיה ב־8 בירושלים, בין קבוצות הפועל ירושלים ואליצור נתניה. חניכיו של המאמן צבי שרף מנתניה יצטרכו להיות במיטבם מול קבוצה ירושלמית שאפתנית, שתעשה כל מאמץ להפתיע את היריב העירי.

● מובילת הטבלה, הפועל ת"א, ללא הפסד, תצא ב־8 למשחק־החוץ בכפר־המכבייה נגד מכבי רמת־גן. הרמת־גנים שהפתיעו בשני נצחונות רצופים ינסו לאיים גם על הפועל ת"א אולם ספק אם כוחם יספיק להם מול יריב עדיף.

● באותה שעה תתמודד מכבי ת"א, גם היא עדיין ללא הפסד, בהיכל־הספורט ביד־אליהו (8), עם מכבי חיפה. נצחון ברור, וקרוב לודאי קל, למכבי ת"א.

● מכבי נתניה, היחידה עדיין ללא נצחון, תארח ב־8 באולמה את אליצור נוה־דוד רמלה. נתניה תנסה לנצל את ביתיותה ולגבור על אריל ויליאמס וחבריו. מאבק שקול.

הטבלה הלאומית
(אחרי חמישה מחזורים)

.1	הפועל ת"א	381־486	10
.2	מכבי ת"א	404־460	10
.3	גליל־עליון	385־441	9
.4	הפועל חולון	391־496	9
.5	אליצור נתניה	398־416	8
.6	מכבי חיפה	448־442	7
.7	אליצור רמלה	454־428	7
.8	מכבי רמת־גן	470־419	7
.9	הפועל י־ם	458־448	6
.10	הפועל חיפה	382־357	6
.11	בית"ר ת"א	484־428	6
.12	מכבי נתניה	471־375	5

● משחק שמינית־הגמר בגביע המדינה בכדורסל בין מכבי פ"ת ומכבי נתניה הוקדם ויערך ביום חמישי, ה־19 בנובמבר.

רק מכבי נתניה תחליף את אחד הזרים היום

מאת יצחק וישהוף

עד הלילה בחצות יוכלו קבוצות הליגה הלאומית בכדורסל להחליף את השחקנים הזרים שלהם בזרים חדשים. נראה כי רק קבוצה אחת תנצל אפשרות זו והיא העולה החדשה, מכבי נתניה.

מכבי נתניה תחתים היום את אלפרודריק יוז (1.95 מ'), עם עבר של עונה אחת בקבוצת סאן־אנטוניו מהאן.בי.איי. בעונה שעברה שיחק בליגה השנייה באיטליה. יוז יחליף במכבי נתניה את הלבן, ג'ים סטק.

מאמן מכבי נתניה, אריק שיבק, אמר כי הזר השני, ויילי בראון, ימשיך לשחק בקבוצה.

הקבוצה הנתנייתית השנייה, אליצור, שכנגה את מייקל פיין תעדיף כנראה להשאיר את חווה וייטמן. וייטמן יטול, בכל מקרה, חלק במשחק הליגה של קבוצתו הערב בבירה, נגד הפועל ירושלים ורק לאחר המשחק יוחלט אם להחליפו. אם אליצור נתניה תחליף את וייטמן, לא יוכל מייקל פיין לשחק בגביע קוראץ'.

הדרבי באושיסקין בדיון היום במשטרה

פגישה מכרעת תיערך היום בין ראשי מחלקת הכדורסל של הפועל ת"א לבין מפקד משטרת המחוז, ניצב גבי עמיר, בדבר החלטת הנהלת הפועל ת"א לקיים את הדרבי בגביע, נגד מכבי ת"א, באולם באושיסקין.

אתמול נפגשו אנשי הפועל תל־אביב עם מפקד מרחב הירקון של המשטרה. מפקד המרחב, ניצב־משנה ביבי, העלה את הבעיות שעלולות להתעורר בקיום המשחק באולם הפועל. נציג המשטרה הודיע כי בכל מקרה ההחלטה הסופית על קיום המשחק תתקבל על־ידי מפקד המחוז.

הפועל ת"א הודיעה כי מצידה תעשה את כל שתידרש כדי לשמור על הסדר הציבורי בזמן המשחק באולמה.

נצחונות לכל יריבות ישראל בליגה האיטלקית

שירות "על־המשמר"

ארבע יריבות הקבוצות הישראליות בגביעי־אירופה בכדורסל זכו אמש בנצחונות בליגה האיטלקית.

טרסר מילאנו (יריבת מכבי ת"א בגביע־האלופות) ניצחה את באנקו רומא — 101:107 (בראון קלע 26 נקודות לטרסר); סקאבוליני פזארו (יריבת הפועל הגליל־העליון בגביע למחזיקות־גביע) גברה על נאפולי — 104:106; ארקונסו קאנטו (יריבת הפועל ת"א בקוראץ') הכניעה את פירנצה — 81:91 ודיוטור בולוניה (יריבת אליצור נתניה בקוראץ') גברה על די וארזה — 82:84.

תוצאות נוספות: אניקו ליבורנו (קבוצתו של לי ג'ונסון) — ונציה 91:113; קאורטה — טורינו 81:94.

קאורטה מוליכה בראש הטבלה עם 16 נקודות, לפני קאנטו, בולוניה ופזארו — 12.

כל הפייבוריטיות ניצחו בארצית

כל הפייבוריטיות ניצחו אמש בליגה הארצית בכדורסל.

● צפון: הפועל נהריה — הפועל גן־שמואל 66:84 (גיל סופר — 30 נקודות לנהריה); מכבי בת־גלים — הפועל עין־דור/תבור 61:88 (קרן אמישה — 41); הפועל איתן גבת — הפועל קרית־שמונה 74:104; מכבי קרית־מוצקין — הפועל בקעת בית־שאן 67:72; הפועל כנרת/עמק"י — מכבי כרמיאל 66:67 (רב דובדבני קלע סל־נצחון שתי שניות לסיום); מכבי חדרה — אליצור קרית־אתא 79:99.

● דרום: מכבי ראשל"צ — הפועל גבעתיים 82:101 (46:47 לגבעתיים במחצית); מכבי פ"ת — א.ס. רמת־השרון 72:87; אליצור קרית־אונו — מ.מ. גבעת־שמואל 65:84; הפועל באר־שבע — הפועל רמת־גן 81:96; מכבי דרום ת"א — אליצור ת"א/פ"ת 87:106 (אמיר כץ — 47); הפועל קרית־גת — הפועל גען 70:80.

בגביע: אליצור ת"א — מכבי מוצקין

משחקי שמינית־הגמר בגביע המדינה לנשים בכדורסל ייערכו הערב. מחזיקת הגביע, אליצור ת"א, תארח ב־8 את מכבי קרית־מוצקין. שאר המשחקים: אליצור קרית־אונו — אליצור פ"ת; הפועל ירושלים — הפועל ת"א; הפועל כפר־גלעדי — הפועל גבעת־חיים (6.45); הפועל גדרות — מכבי ת"א; מכבי ראשל"צ/לוד — אליצור ראשל"צ; מ.ג. אורתודוכסים נצרת — הפועל גלבוע; בני־יהודה ת"א — הפועל חיפה.

שטוסר גבר על ויטנר

בהצבעה חשאית של 9 נגד 3 וממנע אחד קבעה ועדת המינויים של מרכז הפועל את שמעון שטוסר כמועמד לתפקיד יו"ר איגוד הסיוף במקומו של יהודה ויטנר, שכיהן בתפקיד זה בהצלחה ארבע שנים.

מזכירות מרכז הפועל אישרה אתמול את שמות יושבי־הראש וחברי הוועדות של ענפי הספורט השונים, לקראת האסיפה הכללית של ההתאחדות לספורט מחר.

המועמדים: ג'ודו — שלמה חיון; קליעה — עמנואל בן־עמרם; הרמת משקולות — גרשון גלמן; היאבקות — ניסן ורדומיצקי; סיוף — שמעון שטוסר; קשתות — רב אלון; התעמלות — שמשון בוברן; אתלטיקה — אריה סלוצקי; שחייה — ד"ר אבי רייך; טניס־שולחן — ד"ר שלמה קידר; שייט — דורון עוראן; כדורעף — יחיאל דורון; כדוריד — מני וייצמן; אופניים — מנחם עברון; קאייאקים — דן אמפרה; כדורמים — מיקי הדר.

קיסר: זרים יגמרו את הכדורגל

מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, קרא אתמול לעודד כשרונות ישראליים בתחומי הספורט והתרבות וציין כי אם יצא שמעם ברחבי תבל, הרי שיהיה בזה צעד חשוב לעידוד עליה לישראל.

הדברים נאמרו בטקס לכבודו של יגאל קריטר, בן ה־16 וחצי, מהפר על תל־אביב, שזכה השנה בתואר אלוף העולם בהאבקות לקדטים. הטקס נערך מטעם ברית יוצאי בריה"מ ומזרח אירופה בישראל ולשכת המזכ"ל בתל־אביב.

בהזדמנות זו יצא מזכ"ל ההסתדרות, נגד הבאת זרים לקבוצות הכדורגל בישראל. הוא הטעים שמילא הכדורגלנים הזרים, שיהיו מוכנים לבוא יהיו מהדרגה השנייה והשלישית, וכאותו יום שבו נביא אותם נגמור עם הכדורגל".

כדורגלני ישראל יקיימו הערב אימון בדאבלין

● כדורגל

שירות "על המשמר"

נבחרת הכדורגל של ישראל תקיים הערב ב־10, שעון ישראל, אימון־בכורה באיצטדיון בדאבלין שבאירלנד שם תערוך מחר משחק בין־ארצי נגד נבחרת אירלנד.

כבר הבוקר יקיימו הישראלים אימון קל.

הנבחרת הישראלית הגיעה אתמול בשעות אחה"צ לדאבלין. המאמן מיליינקו מיחיץ' הביע סיפוק כי כל השחקנים באו בהרגשה טובה ובריאים אחרי משחקי השבת בליגה.

14 בטוטו שווה רק 13,390 שקל

46 משתתפים ניחשו את כל 14 תוצאות המשחקים בטוטו בשבת וכל אחד יקבל 13,390 שקל.

1343 מנחשי 13 תוצאות נכונות יקבלו 170 שקלים, 13,720 מנחשי 12 תוצאות נכונות יקבלו 16 שקלים; 78,116 מנחשי 11 תוצאות נכונות יקבלו 2.50 שקל. הפרס החמישי לא יחולק בגלל ריבוי הזוכים.

הפועל מחדש הפעילות באיגרוף

לאחר הפסקה של 25 שנה מחדש הפועל את פעילותו בענף האיגרוף.

בפתיחת תחרויות האיגרוף הערב ב־6 ברמלה, ייערכו תשעה קרבות בהשתתפות מתאגרפים מעשרה סניפים.

● טניס

מאיוט זכה בפאריס

מנצחו של עמוס מנסדורף ברבע הגמר, האמריקאי טים מאיוט, המדורג חמישי בפאריס, זכה בטורניר הטניס בבירה הצרפתית, כשגבר במשחק הגמר על בן־ארצו, ברד גילברט — 6:2, 3:6, 5:7, 7:6, 3:6.

בוסטון — ואשינגטון 139:140 לאחר שתי הארכות באן.בי.איי.

במשחק המסקרן ביותר אור לאתמול בליגת האן.בי.איי. גברה בוסטון־סלטיקס על ואשינגטון־בולטס על חודה־של־נקודה — 139:140, לאחר שתי הארכות. האלופה לוס־אנג'לס לייקרס לא שיחקה.

תוצאות נוספות: אינדיאנה פייסרס — ניו־יורק ניקס 95:108; אטלנטה הוקס — קליבלנד קאבאלירס 105:113; שיקאגו בולס — פילדלפיה־76 104:94; מילווקי באקס — דטרויט פיסטונס 105:119; סאן־אנטוניו ספארס — דאלאס מאבריקס 106:130; יוטה ג'אז — סאקראמנטו קינגס 100:121; פורטלנד — לוס־אנג'לס קליפרס 99:124; סיאטל סופרסוניקס — פיניקס סאנס 96:112; דנבר נאגטס — גולדן־סטייט ווריורס 99:103.

● המדורגת מספר 1 בטורניר רוצ'סטר, כריס אוורט, גברה בחצי הגמר על הארגנטינית גבריאלה סאבאטיני — 4:6, 6:7, ותשחק בגמר עם בת־ארצה, פאם שריוור, שניצחה את הצ'כית הלנה סוקובה — 5:7, 3:6.

● נבחרת הכדורסל של ברית־המועצות ניצחה במשחק העשירי בארה"ב את מכללת אילינוי, בספרינגפילד 62:71 (35:39).

רובינסון יקבל 26 מיליון מסן־אנטוניו ל־8 שנים

יתחיל לשחק אחרי המשחקים האולימפיים בסיאול

מאת שלמה מלחי, מיוחד ל"על־המשמר"

תקוותיהן של קבוצות שונות באן.בי.איי. כי דייויד רובינסון ישחק בשורותיהן נמוגו בסוף השבוע כאשר השחקן חתם עם סאן־אנטוניו, בשכר־שיא של 26 מיליון דולאר לשמונה שנים, החל מעוד שנתיים.

בכך הוחתמו כל השחקנים שנבחרו בסיבוב הראשון של ה"דראפט" בליגה המקצוענית, לבד משחקן נבחרת פורטוריקו, חוזה אורטיז, שהעדיף את סרגוסה בספרד.

רובינסון יתחיל לקבל שכר רק מהשנה הבאה, כך שיוכל לייצג את ארה"ב במשחקים האולימפיים בסיאול.

יצויין כי שני שחקנים המשתכרים יותר מכל השאר חתמו על חוזים עוד לפני ששיחקו דקה אחת בליגה. בעוד שכוכבי הליגה לארי בירד, מג'יק ג'ונסון, כרים עבדול ג'אבר ומוזס מלון משתכרים עד 2 וחצי מיליון דולאר בשנה, הרי שלפני שנתיים חתם פט יואינג על חוזה עם ניו־יורק ניקס על 3 מיליון דולאר לשנה, לעשר שנים. עד היום לא הוביל את הניקס לשום הישג, ועדיין מחמיץ משחקים בגלל פציעה בברכו, אשר יש חוששים שהיא כרונית.

נשיא איגוד השחקנים, ג'ונור בריצ'מן (34), הודיע על פרישתו מפעילות והוא יבחן כפרשן טלוויזיה עבור הקליפרס, אשר בשורותיה שיחק בעבר. את יותר שנותיו כשחקן עשה במילווקי, שהודיעה כי תתלה את חולצתו על גג האולם. הנהלת איגוד השחקנים תצטרך לבחור בנשיא אחר. הנוהג הוא שנשיא השחקנים חייב להיות כדורסלן פעיל.

מורי הנהיגה עתרו לבג"ץ: התשלום ל"טסט" נמוך מדי

הוועד הארצי של בתי־הספר לנהיגה פנה בסוף השבוע לבג"ץ נגד שרי התחבורה והאוצר, וביקש צו־על־תנאי שיורה לשני השרים לבוא ולנמק, מדוע לא יעלו את התעריף שאותו מתירים למורים לגבות תמורת העמדת רכביהם לרשות התלמידים, בעת מבחן הנהיגה המעשי.

לפני חצי שנה נקבע בצו, כי התעריף למבחן מעשי יהיה 23 שקל, כמחירו של שיעור נהיגה אחד. בתי הספר לנהיגה אומרים בעתירה, שהוגשה באמצעות עו"ד יעקב אמיתי, כי במשך שנים רבות היה המצב אחר לגמרי. עד ששונתה התקנה, הותר להם לגבות עבור העמדת הרכב לרשות התלמידים סכום השווה למחירם של שלושה שיעורי נהיגה.

לטענת בתי הספר לנהיגה, טען בפניהם משרד התחבורה במשך השנים האחרונות, שמדיניותו בקביעת התעריף לא תשתנה, אך למרות זאת הוא פגע, לטענתם, בהכנסתם והתקנה החדשה אף מפלה אותם לרעה.

מורי הנהיגה טוענים שכל אחד מהם משקיע זמן רב בהליכים השונים לקראת מסירת הרכב לתלמיד בעת המבחן המעשי, ולאחר המבחן הם גם מטיבים להודיע לתלמידים אם הצליחו בו או נכשלו. לטענתם, גורם הדבר למתח רב בעבודתם, מתח שעליו מגיע להם פיצוי הולם.

העתירה הועברה לדיון בהרכב של שלושה שופטים.

(עתים)

● תושבים לבנונים העובדים בישראל, ישלמו מעתה 5 אחוזים מס, שיועבר לקופת צבא דרום לבנון. בכך נענתה יחידת הקישור של צה"ל בלבנון ושירות התעסוקה לבקשתו של מפקד צה"ל, הגנרל לאחד, שסכומים אלה יועברו אליו כדי שהתושבים יסייעו בעקיפין לצבאו.

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי
עפולה
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה מופקד שינוי תכנית הנקרא תכנית מס' 2718 שינוי לתכנית מתאר מס' 382 — תוספת בית חולים ומרכזי בעמק, עפולה, ביחד עם התשריט המצורף אליה.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: — גוש 16779 חלק מחלקה 7 (שתכנלת).

עיקרי מטרת שינוי התכנית: שינוי יעוד משטח חקלאי לשטח למבני ציבור והתוית דרכים ורשות.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

את ההתנגדות יש להגיש בכתב בצרוף הנמקה ובלווי תצהיר חתום על ידי ע"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

תאריך ר' בחשון התשמ"ח, 2.11.1987

עמרם קלעגי, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — צפון

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הועדה המקומית לתכנון ובניה
לודים
רח' טשרניחובסקי 1 ת.ד. 85, רמלה

בהתאם לסעיף 149 (1) לחוק ניתנת בזה הודעה, שהוגשה בקשה להיתר בגוש 4843, מגרש 21, במושב כרמי יוסף, ע"י דב ארבל.

מהות הבקשה: ליתן אישור להקלה בהקמת בית מגורים בשטח כיסוי הקרקע 250 מ"ר במקום 200 מ"ר המותר ליחידת דיור אחת, וכן מרתף ומחסנים 114 מ"ר במקום 50 מ"ר המותר.

כל בעל קרקע או בנין או מחזיק בהם, הרואה עצמו נפגע כתוצאה מאישור הבקשה הנ"ל, יוכל להגיש את התנגדותו המנומקת בתוך שבועיים מיום פירסום זה לועדה המקומית לודים בציון כתובתו המדויקת.

את תוכן הבקשה אפשר לראות במשרדי הועדה ברמלה.

יורם רבי, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה לודים

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי תל־אביב־יפו
הודעה על הכנת שינוי תכנית מתאר/מפורטת

ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 77 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב החליטה על הכנת תכנית מתאר המפורטת מס' 2595א' — תכנית לאחוד וחלוקה חדשה ללא הסכמת הבעלים.

השטחים הכלולים בתחום התכנית המוצעת:
גוש/ים 7077, חלקה/ות: 5, 6, 7, 14, 17, 18.
גוש: 7104, חלקות: 81, 82 וחלק מחלקה 78.
מקום: בין דרך פ"ת, רח' יצחק שדה ורח' המסגר.

מרדכי כהנא, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז תל־אביב

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי, חיפה
הודעה בדבר הפקדת שינויי תכנית מתאר מקומיות

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89, לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבנייה, מחוז חיפה, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבנייה חיפה הופקד, ביחד עם התשריט המצורף אליו, שינוי תכנית מתאר מקומית, הנקרא: "תכנית מס' חפ/1870 — לב הכרמל, בית גיל הזהב, חל' 122, 123 — גוש 10910", המהווה שינוי לתכניות הבאות:

חפ/144 — רוממה ושות'.
חפ/136 — מישור מרכז הכרמל.
חפ/1675 — מגדל מים חורש — גן שמואל הכהן.
חפ/1400 — תכנית המתאר של חיפה.

השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 10910, חלקות 122, 123, וחלק מחלקות 169, 171.

המקום: הכרמל, רחוב הייזריך הינה.

עיקרי התכנית:
א) שינוי יעוד חלקה 123 מאזור מלונאות לשטח מיועד לבית אבות.
ב) הגדלת שטח הבנייה המותר.
ג) שינוי יעוד חלקה 122 משטח ציבורי פתוח לשטח חצר בית אבות.

כל מעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע משינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבנייה חיפה, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות.

ההתנגדות תהיה מנומקת ותלווה בתצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

התצהיר יינתן בפני עורך דין או אדם אחר שהוסמך לכך בחוק או על פיו.

א' באלול התשמ"ז, 26 באוגוסט 1987

משה גלזר — יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבנייה, מחוז חיפה

הועדה המקומית לתכנון ובניה
מרחב רמת־השרון
ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

שהוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת השרון בגוש 6334 חלקה 85 ברחוב הרב קוק 15, המסומנת כאזור מגורים א' בקשה למתן אישור להקלה ואחוזי בניה בבית מגורים קוטג'. ההקלה המבוקשת באחוזי בניה מגיעה ל־6%. כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/אישור ההקלה, במקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב תכנון רמת־השרון, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך קבלת הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

מ. ורפין, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת השרון

מרחב תכנון מקומי
כפר סבא
הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה־1965
בדבר בקשה להקלה ושימוש חורג

הועדה המקומית לתכנון ולבניה כפר סבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה להקלה/היתר על חלקה 303 בגוש 7600, רחוב עזרא, הקלה כלהלן: 10% בעת בנין צורי.

כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל ובתכניות המצורפות אליה, במשרדי הועדה המקומית כפר־סבא, רחוב וייצמן 137, בשעות קבלת קהל, ללא כל תשלום וכן רשאי להגיש התנגדויות למתן ההיתר המבוקש.

התנגדויות מנומקות בשני העתקים אפשר להמציא לועדה המקומית לתכנון ולבניה כפר־סבא, עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום.

יצחק ולד, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — כפר־סבא

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
דרום השרון
פרסום הקלה עפ"י הוראות ס' 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה דרום השרון לתוספת בתי מגורים, בתיק בנייה (לפי רשימה מצורפת) בגוש 8900 חלקה לפי רשימה, ישוב נירית. שם המבקש נירית, מהות הידיעה: הקלה, כק. בניה לפי רשימה מצורפת עד 10% חריגה מ־5 מטר, מס' המגרשים: רמ/19/103 — 84־80־41־25.

כל המעוניינים, אם כבעל הנכס ואם מבחינה אחרת, בקרקע, בבנינים או עליהם, יכולים לעיין בעותקי התכנית, במשרדי הועדה המקומית הנ"ל בשעות הקבלה, ולהגיש התנגדות תוך 14 יום מתאריך פרסום זה.

א. רוזנבקי, יו"ר הועדה

הודעה

באסיפה הכללית של ש.מ. אודיו — חברה לבנין ועבודות עפר בע"מ, שנתקיימה במשרדה הרשום של החברה ביום ראשון 8.11.87 הוחלט להוסיף לתקנון החברה את המטרות הבאות:

1. לנהל, לעבוד ולעסוק בבניה מכל הסוגים, עפר, חיצוב ומיצוי, כולל פחות הצלות, כלונסאות וקידוחים, בטונים ובנין דרכים, עבודות אבן, בית שלדים, שיפוצים, והרחבת מבנים, בניה טרומית, קונסטרוקציות ברזל וסקפוזיה, השקאות, מתקני מיזוג אוויר, מתקני הסקה וחימום, מתקני קירור, מעליות ומתקני חשמל, מתקני תברואה, ואוטסלציה (מוטרית), מתקני ארגיה [illegible].
2. לנהל, לעמוד ולעסוק בכבישים, בכל הנבמיות עפר, חיצוב וקידוחים, עבודות אספלט, מסלולות בטון, תוכנה, קווי תקשורת, קווי חשמל, קוי ביוב, ניקוז ומים.

יעקב נודלמן, יו"ר האסיפה

טלוויזיה

08:00 טלטקסט – עד כאן – חדשות קול ישראל 08:05 שעת כושר 08:15 אורחות ז"ט – כג"צ (כ). 08:40 ראשית הקריאה – כלי סודות – ג'ים. 09:00 אנגלית ה' 09:20 השכון משוט ד' – ראשונים ופריקים (כ). 10:10 אנגלית ו' 10:30 הגיל הרך – רגע עם רודלי – סימנים במקום מילים (כ). 11:00 ערבית מדוברת – ד"ה – שו תאראה 11:15 אנגלית ו' 11:30 גיאוגרפיה של א"י – פני הארץ – עיר קטנה גדולה (כ). 12:00 אנגלית ז' 12:25 תלמוד – שניים אוחזין – מסיטא 1 (כ). 13:00 גיאוגרפיה כללית – ד"ט – מקסיקו, טורנדו, וסוגי מזג־אוויר. 13:30 אנגלית יא'יב' – Hello Israel – Mysteries 13:45 צרפתית – העשרה 14:00 טלטקסט – עד כאן – חדשות קול ישראל. 14:05 מגע – מהיר – איטי 1 – יש תהליכים שאפשר להבחין בהם רק בעזרת מצלמה 14:35 קסם – חורים וחידודים 15:00 קשר משפחתי – משפחת רוס משוחחת עם אחי יותם על התמודדות והתגברות. קודי בן ה־16 חולה לפני 3 שנים בסרטן וכל המשפחה כולל אחיו יותם, התייצבו להאבק במחלה – ונצחו. המשדר מוגש לקראת יום [illegible] של האגודה למלחמה בסרטן. 15:40 שעת כושר 15:50 מאחורי שגיות – המועצה למלחמה בסרטן 16:00 האסיר – פרק 3 – א' ב' רג' – האסיר הוא חלק מניסוי לבריקת חלומות. מדוע התפטר האסיר מתפקידו הבכיר והוריה להלומותיו מקבלת תפנית כאשר מספר 2 מחליט לפעול בדרך פעולה שפותחה ע"י מספר 14. בהשפעת סם־פלא מחשבותיו ותת הכרתו הופכים לאימפולסים אלקטרוניים, ולבסוף לתמונות שנראות על מסך. 17:00 ערב חדש.

רדיו

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות. 05.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור. 06.00 את פתיחת השידורים. 06.05 אוניברסיטה משודרת – תורתו של הרב קוק – אלוהים ועולם. מרצה: פרופ' יוסף בן־שלמה. 06.30 "מוקדם עוד" – החדשות הראשונות של היום. עם פנינה כה־צבי. 07.07 "שבע אפס שבע" – עם אלכס אנסקי. 08.00 בוקר טוב ישראל – שעת אקטואליה יומית עם מיכה פרידמן, אילנה דיין ויעל דן. 09.05 "אלה בוקר" – עם אלי ישראלי. 10.05 "מוסיקה" – עם אורלי יניב. 11.05 "מכאן לעכשיו" – עם רפי רשף. 13.00 מבזק ידיעות. 13.05 "אחר אחר" – להיטים עבריים. עורכת ומגישה: שירה גרא. 14.05 "רד רה יומי" – עם דובי לנץ ודני קרמל. 15.05 "שירים לתג" – עם ארז טל. 16.05 "ארבע אחרי הצהריים" – שעה של שירים עבריים. 16.55 "באופן מילולי" – פינתו של אבשלום קור. 17.00 "ערב טוב ישראל" – עם רז שילון, יעל דן ועוזי סגיב. 18.05 "סטרא וסיפאה" – ירחון לענייני ספרות צבאית. עורך ומגיש איתן גלבוע. 18.57 הודעות לחיילים. 19.00 מבזק ידיעות. 19.05 מוזמנים לכולכם. 20.05 "ספרים רבותי ספרים" – המגאזין הספרותי של גל"צ. עורכים: יוסי כתוי וציפי [illegible]. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת – תורתו של הרב קוק – אלוהים ועולם. מרצה: פרופ' יוסף בן־שלמה. 22.05 "על הדבש ועל העוקץ" – שירים שהתחברו אהבים. עורך מאיר [illegible]. "עשרים וארבעה" – עם ירון וילנסקי. 22.55 "שירת הבצת" – מוסיקה דורית שמעוני. 00.05 "ציפורי לילה" – עם יותם ראובני. תכנית מוסיקלית בנימה אישית. 02.05 לא רוצים לישון – מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה. 05.05 "לילי בוקר" – שירים עבריים.

שידורי צה"ל 2

19.05 "רדיו רדיו" – עם יואב קוטנר. 20.05 להיטים. 22.05 "המסקה עשר" – עם מיכל ניב. 23.05 "קול הגאו הוה" – עורך ומגיש: רני קרמל.

קולנוע

תל־אביב
4.30, 7.15, 9.30
אסתר: הציור 5, 7.15, 9.40
אורלי: התנקשות 5, 7.15, 9.30
בידור: ללא מוצא 4.30, 7.00, 9.30
גת: המכשפות מאיסטוויק 1.15, 6.15, 9.15
גורדון: 38 7.00, 9.30
דקל: האלמנה השחורה 5, 7.15, 9.30
דרייב אין: השוטר מבברלי הילס 7.45
דרור: השוטר מבברלי הילס 5, 7.15, 9.30
התווית הישראלית:
הקוסם מארץ עוץ 10.30, 16.00
האחים מארקס במרוצים 21.50, 24.00
ליטמר הרשע: ללא מוצא 4.30, 7.15, 9.30
מוזיאון ת"א: בית האמיצים 7.10, 9.30
4.30, 7.15, 9.30
סינמה 1: מעקב חושני 5, 7.15, 9.30
סינמה 2: משפחת המלוכלכים 5, 7.15, 9.30
פאר: יופי של הזונא 5, 7.10, 9.30
פאריס: לא יכולה בלי זה 12, 2, 7.15, 9.30
רב־חן:
רחן 1: מטאל ג'אקט 5, 7.30, 9.30
רחן 2: המורדת
סאן פרנסיסקו 5, 7.35, 9.45
רחן 3: תנות מעבר לפינה 5, 7.40, 9.45
רחן 4: פגישה עיוורת 11, 2, 5, 7.40, 9.45
רחן 5: ריטה סו ובוב גם הוא 11, 2, 5, 7.30, 9.40
שחף: הבלתי משוחדים 4.30, 7.00, 9.30
תל־אביב: כלא נשים (2) 5, 7.15, 9.30
תכלת: אח, אני והמהפכה 4.30, 7.00, 9.35
לב 1: המשפחה 2, 4.30, 7.15, 9.50
לב 2: גברים גברים 2, 5, 8, 10.00
לב 3: נרדפי החוק 2, 5, 8, 10.00
לב 4: היכו מלך ים 2, 5, 7.50, 10.00

רמת־גן
ארמון: מטאל ג'אקט 4, 6.40, 9.30
לילי: יופי של הזונא 7.15, 9.30
ארמון: צעיר מכדי למות 5, 7.30, 9.45
רב־גן:
גן 1: המכשפות מאיסטוויק 5, 7.20, 9.40
גן 2: שיחות מלוכלכות 5, 7.20, 9.40
גן 3: ריטה סו ובוב גם הוא 6.15, 9.15
גן 4: המורדת
סאן פרנסיסקו 5, 7.30, 9.40

ירושלים
אוריון: השוטר מבברלי הילס 4.30, 7.15, 9.30
אורנע: לוחם עם כבוד 4.30, 9.15
בית אגרון:
עשרות הדברות 16.15
יער האוימגר 20.00
מופע הקולנוע של רוקי 22.00
כאורי: ללא מוצא 4.00, 7.00, 9.30
אורגיל: מטאל ג'אקט 4.30, 7, 9.15
מיטשל: הבלתי משוחדים 7.00, 9.00
מגדל: הוואלס הגדול 7.00, 9.30
הבירה: סגור לרגל שיפוצים
אור 1: יופי של הזונא 4.30, 7.15, 9.15
אור 2: משפחת פלורד 4.30, 7.15, 9.30
אור 3: קומנדו
אמריקאי 4.30, 7.00, 9.00
אור 4: היימן מלך ירושלים
אור 5: לא שם זין 4.30, 7.00, 9.00
עדן: אני, הבוס ואשת המנכ"ל 4.30, 7, 9.00

תיאטרון ירושלים:
ואן דה פלורס 18.45, 21.45

חיפה
אורה: לו היית כאן 4.30, 7.00, 9.15
חן: נרדפי החוק 4.30, 7.00, 9.00
עצמון 1: ללא מוצא 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 2: השוטר מבברלי הילס (2) 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 3: הפרוטוקול הרביעי 4.30, 7.00, 9.15
רון: הבלתי משוחדים 4, 6.30, 9.00
אספיר: מעקב חושני 4.30, 7.00, 9.15
אורלה: המשפחה 6.45, 9.15
קרן אור המורדת:
לא יכולה בלי זה 7.00, 9.15
מורי: המכשפות מאיסטוויק 5.00, 7.30, 9.30

נתניה
שרון: שם הורד 5, 7, 9.15
סטורה: גבר מאהב 5, 7, 9.15

חולון
מבור: הבלתי משוחדים 5, 7.15, 9.30
מגדלור: המכשפות מאיסטוויק 6.00, 9.00
רינה: חתיך אמריקאי 5, 7.30, 9.30
ארמון: זהב רטוב 5, 7.30, 9.30

בת־ים
עצמאות: הבלתי משוחדים 5, 7.15, 9.30

הרצליה
היכל: הבלתי משוחדים 5.00, 7.15, 9.30
מלון דניאל – האורטוריום
א', ב', ג' – לבו של אגול 7.45, 9.30

באר־שבע
חן: השוטר מבברלי הילס 4.30, 7.10, 9.30

פתח־תקוה
היכל 1: הבלתי משוחדים 5, 7.15, 9.30
היכל 2: השוטר מבברלי הילס (2) 5.00, 7.15, 9.30
היכל 3: המכשפות מאיסטוויק 7.15, 9.30

כפר־סבא
בית ברל: רומא 10.00, 12.00

עפולה
מופתרון: האלמנה השחורה 9.00

גבעתיים
חורי: הבלתי משוחדים 7.15, 9.30

ראשון־לציון
רון 1: היחידה לפשעים חמורים 7.00, 9.30
רון 2: השוטר מבברלי הילס 7.00, 9.30

תיאטרון

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ב' 19.10 בשעה 20.30
"קידוש".

שרותים ● עזרה ● התבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
קופ"ח — עין יהב 2, חולון
חולון
אודון — חשין 52
ירושלים
אלי מני — ישעיהו 10
נתניה
הנשיא — שד' ויצמן 36
פתח־תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר
רמת־גן
סינצי — חיבת ציון 43
תל־אביב
שור — המלך ג'ורג' 64
השל"ה — קופ"ח מכבי — השל"ה 7
חיפה
ינגה — אבן סינא 7

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית. ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה
● בית לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
שערי צדק – עיניים, פנימית.
בקור חולים – ילדים.
הדסה ע"כ – כירורגיה, אורטופדיה, א.א.ג.
משגב לדך – נשים.

מוקד קופ"ח כללית
המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'–ה' 08.00–20.00, בימי ו' 08.00–15.00, טלפונים: 03־455500, 03־435500.
ער"ן – ארון קשבת בגולשת. לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה ירושלים – 02־243356; ת"א – 226027 (24 שעות); חיפה – 04־229486 (11.00–20.00); גליל מערבי – 04־922222.
קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו־ד' – טל. 222732.
"קו פתוח" – ארון קשבת לילדים ובני־נוער 03־281680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל — בתל־אביב — בימים א'–ה' בין השעות 21.00–23.00, בלילות שבת ובערבי חג בין השעות 18.00–24.00, בשבתות ובחגים בין השעות 15.00–21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649. בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ב', טל' 523566. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה. המרפאה פתוחה: כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00–24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
ד"ר חנוך סגנר שדר' 3 (ליד המשביר) קומה א', טל' 394869, 03־285822.

מרכז סיוע לנפגעות אונס לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־32432 בימים א'–ה' בשעות 17.00–21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02־227171.
ער"ן תל־אביב — טל' 03־5461111.
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03־261113.
ער"ן חיפה — טל' 04־672222.
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111.
ער"ן נתניה — טל' 053־35316.

פיקוח מיטורדים: מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 7781111; לוד/רמלה — 101, טל' 08־221022; עפולה — 065־93334; טבעון — 101, טלפון 04־931401; נהריה — טל' 04־825333; בת־ים — טל' 5511111; באר־שבע — טל' 057־74767; שח"ל לבוש רן, טל' 03־530848.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 2444; חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה: בימים א'–ה' 16.00; בימי ו' וערבי חג 11.30.
מחיפה לבני־ברק ולירושלים: א'–ה' 7.00.
מתל־אביב לחיפה: בימים א'–ה' 6.00, 7.00, 8.00, 8.15, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.
מתל־אביב לנהריה: בימים א'–ה' 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.
מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב: בימים א'–ה' 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.10, 13.30, 14.30.
מנהריה לחיפה ותל־אביב: בימים א'–ה' 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.33, 18.38. בימי ו' וערבי חג 9.05, 10.35.
* הרכבת תתעכב בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

2 תושבי עזה חשודים בגניבת "עוזים" ממטה המשטרה ביפו

יצאו מבניין המטה הארצי עם שק, ובו כלי הנשק, ו־500 כדורים ● נעצר חשוד נוסף בשותפות במעשה

מאת זהבה מוזס, כתבת "על המשמר"

ארבעה תת־מקלעים "עוזי" ו־20 מחסניות ובהם 500 כדורים נגנבו ביום ד' האחרון מבניין המטה הארצי שביפו. בלשי היחידה המרכזית הצליחו לעצור שני חשודים תושבי עזה "על חם", וחשוד נוסף אף הוא תושב עזה נעצר לאחר מכן.

סמוך לשעה 5.00 לפנות־בוקר, ביום ד', הבחינו בלשי היחידה המרכזית במחוז תל־אביב בשני אלמונים הנכנסים בהיחבא לאחד המבנים במטה הארצי ביפו. הם השתהו בפנים, ויצאו מהבניין במהירות כשהאחד נושא על כתפו שק גדול וכבד.

שני הבלשים רדפו אחריהם ותפסו אותם. הם ניסו להתנגד למעצר אך הבלשים התגברו עליהם. כשנפתח השק נמצאו בו ארבעה "עוזים" ו־500 כדורים.

השניים בני דודים בני 19 מעזה, רמדאן טאפש ובאקר טאפש, שהועסקו בעבודת צביעה במתקני הבינוי של המשטרה, פרצו לבניין, פרצו את ארונות החדר וגנבו את הנשק. מעצרם הוארך ב־4.11.87 ב־15 יום על־ידי בית משפט שלום באשקלון. ביום ו' נעצר רפיק הואר בן 30, תושב עזה כחשוד נוסף ומעצרו הוארך ביום ו' ל־14 יום.

היום הוסר צו איסור הפרסום שהוטל על הפרשה.

שש שנות מאסר למצרי, שהבריח מטען חשיש ואופיום על גמלים

בית המשפט המחוזי בבאר־שבע גזר אתמול שש שנות מאסר בפועל על אזרח מצרי, שנכנס לישראל עם שני גמלים עמוסים שקי חשיש ואופיום. השופט הגדיר את המטען כ"כמות אדירה של סמים מסוכנים".

השופט, יהושע פלפל, העריך שאין מדובר בלוויתן סמים אלא בבלדר בלבד, ואף ציין, שלדעת עדי־התביעה, נועדו הסמים לייצוא למצרים.

סלאמה עוואר סלאמה טאהה, בדואי בן 20 משבט אל־קדיראת בסיני, נתפס בינואר השנה בשטח ישראל, כשהוא מוביל שני גמלים, שעל דבשותיהם שקים. השקים הכילו 257 ק"ג חשיש ועוד 38 ק"ג אופיום. החשוד נמסר לידי המשטרה, נעצר והואשם בכניסה לישראל שלא־כדין ובהחזקת סם שלא לצריכה עצמית.

הנאשם עמד לדין בבית המשפט המחוזי בבאר שבע ובמשך כל המשפט כמעט לא אמר דבר. אפילו סנגורו לא הצליח לדובבו, כדי לאפשר לשופט שיקול־דעת, לפחות באשר לעונש שיגזור עליו.

השופט ציין, שסברתם של עדי ההגנה, כי הסם נועד לייצוא למצרים אינה טיעון להקלה בעונש, כיוון שהחוק אינו מבחין בין "יבואנים" לבין "יצואנים" ואינו מקל על האחרונים. יחד עם זה החליט השופט, שלא למצות עם הנאשם את הדין ולגזור עליו את העונש המירבי בגלל גילו הצעיר, היותו אזרח מצרי שאין לו הרשעות קודמות בישראל, ומעמדו הזוטר ברשת הסמים. גזר הדין: שש שנות מאסר בפועל ושנתיים מאסר על תנאי. (עתי"ם)

מזג אוויר

טמפרטורות המינימום והמקסימום החזויות: ירושלים 9 עד 18, ראש הגולן 8 עד 18, צפת 7 עד 16, חיפה 13 עד 20, טבריה 10 עד 23, נצרת 10 עד 20, עפולה 7 עד 22, שומרון 8 עד 20, תל־אביב 12 עד 23, נמל תעופה בן־גוריון 8 עד 26, יריחו 11 עד 22, באר־שבע 6 עד 23, אילת 14 עד 26. (עתי"ם)

● גל אושר בן 21 ממושב גני דרור שבשרון, נמצא ביום שישי סמוך לשעה 10 בריא ושלם, לאחר שנעלם ממעון הסטודנטים בגבעת המורה שם התגורר בטרם אבדו עקבותיו.

התייר השתיין נחבל בראשו ומת לאחר ששוחרר מבי"ח

מאת בצלאל רוביו, כתבנו באילת

משטרת אילת פתחה אתמול בחקירת מותו של תייר הולנדי בן 41 שנמצא מת בנסיבות מחשידות. התייר אלכסנדר רייזניק נמצא שלשום ללא רוח חיים במיטתו באחת הדירות בעיר.

רופא שהוזעק למקום קבע את מותו אך גילה על ראשו חתך שטחי וסימני מכות נוספים. משטרת אילת אשר דיווחה על המקרה לשגרירות הולנד בישראל עומדת לפנות לבית המשפט ולבקש צו לנתיחת הגופה.

בחקירה התברר שהתייר היה מוכר באילת כמרבה בשתייה ולא מן הנמנע שכתוצאה משתיית יתר נפל ונחבל בראשו. עדות לכך מסר אברהם חזן, בעל מזנון בעיר. לדבריו, יום קודם לכן התייר הירבה לשתות אצלו. לפתע שמע צעקה ואחריה חבטה חזקה. כשניגש למקום גילה את התייר שוכב על הרצפה ודם רב נוזל מראשו. אמבולנס שהוזעק למקום החיש את הנפגע לבית החולים שם קיבל עזרה ראשונה ואף נערך לו צילום גולגולת שלא גילה דבר. הבדיקה הנירולוגית לפי תיאור ד"ר ארז בנרט היתה תקינה והתייר עזב את חדר המיון על דעת עצמו. על פי תיאור הרופא, לא נתגלו סמני אלימות, ולדעתו יתכן שמדובר בדימום תוך־מוחי ושבר בבסיס הגולגולת.

תינוקת בת שנתיים נפלה מקומה שישית ונפצעה קשה

תינוקת בת שנתיים מצפת נפלה מקומה שישית ונחבלה קשה. היא הועברה לבית החולים צפת לטיפול ראשוני ומשם הועברה לביה"ח רמב"ם בחיפה.

אמה של הילדה התקשתה להסביר כיצד נפלה בתה, אולם נראה כי בעת שהאם היתה במטבח טיפסה הילדה על החלון, איבדה את שווי משקלה ונחתה ארצה. למרבה מזלה ספגה את עיקר החבלות בידיה, וראשה נבלם בצמחייה העבותה. (עתי"ם)

משתתפים בצערו של חברנו יוסף חרמץ
במות הרעיה
גינה
חברים בקיבוץ יקום

לחברנו אהרן מרום ולמשפחה
משתתפים באבלכם על מות האב
ברוך מרשלק
קיבוץ עין־המפרץ

לאליהו ויעל ארבל וכל המשפחה
אתכם באבל על מות
אורה
קיבוץ חצור

למשקה מרשלק ולבני המשפחה
אתכם אנו באבל במות
האב
קיבוץ רשפים

עם יוסף, צביקה ורוני חרמץ
אבלים על מות
גינה
חברים בעין־החורש

לחברינו רחל וחיים בלבן והמשפחה
אתכם באבלכם במות האב
יצחק לוי
קיבוץ יחיעם

שערי מטבע־חוץ בבנק הפועלים — 3.11.87

	יחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.6834	1.7044	1.6942
דולר אמריקני	1	1.52	1.59	1.5513	1.5707	1.5606
מרק גרמני	1	0.91	0.95	0.9247	0.9363	0.9314
לירה סטרלינג	1	2.71	2.84	2.7631	2.7975	2.7803
פרנק צרפתי	1	0.26	0.28	0.2737	0.2771	0.2757
ין יפני	100	1.13	1.18	1.1474	1.1617	1.1543
גילדן הולנדי	1	0.81	0.85	0.8221	0.8324	0.8280
פרנק שווייצרי	1	1.11	1.16	1.1259	1.1400	1.1331
כתר שבדי	1	0.25	0.26	0.2567	0.2599	0.2581
כתר נורבגי	1	0.24	0.25	0.2439	0.2469	0.2461
כתר דני	1	0.23	0.25	0.2386	0.2416	0.2407
מרק פיני	1	0.37	0.39	0.3757	0.3804	0.3788
דולר קנדי	1	1.16	1.21	1.1772	1.1919	1.1847
דולר אוסטרלי	1	1.02	1.10	1.0564	1.0696	1.0669
ראנד, דר' אפריקני	1	0.47	0.80	0.7905	0.8003	0.7977
פרנק בלגי	10	0.43	0.46	0.4427	0.4483	0.4451
שילינג אוסטרי	10	1.29	1.35	1.3144	1.3307	1.3237
לירה איטלקית	1,000	1.24	1.31	1.2603	1.2761	1.2677

בפלילים

המשטרה: החרדים צולמו בווידיאו בהתפרעות בי"ם

במשטרת ירושלים עצורים עדיין שלושה חשודים מתוך העשרה שנעצרו בשבת אחה"צ, בעת ההתפרעויות שהיו ברחוב בר אילן, בהן נפגע שוטר משמר הגבול בראשו.

שבעת החשודים ששוחררו הם קטינים.

דובר משטרת ירושלים, רפי לוי, אמר, כי חקירתם של שלושת החשודים נמשכת. המשטרה השתמשה במצלמת וידאו להסרטת הפרות הסדר שהיו ברחוב בר אילן, והצילומים הם הוכחה למעורבותם של העצורים. (עתי"ם)

ימאי אמריקני חשוד שתקף ושדד את ידידתו בחיפה

תושבת קרית ביאליק בת 40, הותקפה על ידי ימאי אמריקני עימו בילתה ביומיים האחרונים.

האשה התלוננה במשטרה, כי לאחר שבילו בדיסקוטק במוצאי שבת, לקח אותה הימאי למרכז הכרמל ושם תקף אותה, היכה אותה נמרצות בפניה, בראשה ובבטנה ולקח את תיקה שהכיל 70 שקל ותכשיטים. היא הועברה לבית החולים רמב"ם לטיפול.

המשטרה הוזעקה למקום. על סמך תיאורה של האשה נמסרה הודעה למשטרה הצבאית של האונייה עליה משרת הימאי, והוא נעצר. (עתי"ם)

אבובים מלאים חשיש צפים אל חופי ת"א ודרום הארץ

מאת זהבה מוזס, עזרא אבירן, כתבי "על המשמר"

ספינת משטרה שלתה אתמול אבוב שהכיל 140 סוליות חשיש במשקל 33 קילוגרם, סמוך לחוף המרינה בתל־אביב. כשעתיים מאוחר יותר הגיע צעיר בן 22 לנקודת המשטרה במרינה כשבידו אבוב נוסף שהכיל 136 סוליות חשיש במשקל 32 קילוגרם. הוא סיפר שמצא את האבוב כשגלש בגלשן־רוח.

אבוב מלא חשיש נמצא בשבת בחוף הרחצה של ניצנים. את האבוב מצא מטייל שהזעיק את המשטרה.

שתי טונות 750 ק"ג חשיש נתפסו בסוף השבוע ע"י ספינת חיל הים כלב הים, במרחק 30 ק"מ מחוף עזה. ארבעה דייגים עזתיים נעצרו והמשטרה עוסקת באיתור שש סירות דייג מעזה שעסקו בניסיון להבריח את החשיש לחוף. ספינת חיל הים הבחינה אור ליום שישי בשש סירות דיג שהתקבצו יחדיו אל מחוץ לאזור הדיג המותר. כאשר התקרבה הספינה נמוגו הספינות לכל עבר אך במצוד נלכדו שתיים ועליהן ארבעת הדייגים. תיחקור קצר העלה חשד של הברחת סמים.

כאשר שבו לאתר האירוע מצאו חיילי הספינה 55 אבובים מלאים במאות סוליות של חשיש מוברח מלבנון במשקל כולל של 2,750 ק"ג.

נאשם ברצח בתו בשנתה בדקירות בחזה ובגבה

שלום חמו (63) מנתניה הואשם אתמול בבית המשפט המחוזי בתל אביב ברצח בתו ירדנה, שהיתה בת 23 במותה.

בכתב האישום נאמר, שהנאשם ובני משפחתו היו מסוכסכים, ובמיוחד היו לו מריבות עם ירדנה. ביום כיפור בערב ב־3.10.87 פרצה מריבה נוספת בין הנאשם לבין בתו.

באותו לילה, בשעה 4.00 נטל הנאשם סכין ודקר את ירדנה שישנה במיטתה, שלוש דקירות, שתיים בגב העליון ואחת בחזה. הדקירות פגעו בריאותיה. היא נלקחה לבית החולים ומתה שם.

התובעת, עו"ד חלנה ביילין, ביקשה לעצור את חמו עד תום ההליכים נגדו, לדבריה, יש ראיות לכך שהנאשם מתנהג באלימות חמורה כלפי כל בני משפחתו ונוכחותו בבית מסוכנת להם, גם כיוון שהם עדי התביעה העיקריים. (עתי"ם)

נמשך המצוד אחר העצור אטיאס, שנמלט מכלא דאמון

החיפושים אחר האסיר יצחק אטיאס (26) משרות מיכה שנמלט בשבת לפנות בוקר מכלא דאמון, נמשכים.

אתמול הוציא בית משפט, לבקשת המשטרה צו מעצר פתוח נגדו.

שני חבריו למאסר שנמלטו עמו, נלכדו כבר בשבת בבוקר, ליד מושב הבונים, בעת שהיו בדרכם לכיוון תל אביב. (עתי"ם)

חשודים בניסיון לסחוט 5 מיליון ד' מיהודי נורווגי

מאת נירה ריימן

פרשת ניסיון לסחוט מאיש־עסקים יהודי מנורווגיה סכום של חמישה מיליון דולאר, נחשפה אתמול בבית משפט השלום בפתח־תקוה כאשר אחד מהחשודים בפרשת הסחיטה הובא להארכת מעצרו.

משטרת נורווגיה פנתה לפני שנה ליחידה הארצית לחקירת פשעים חמורים כדי שזו תסייע לה בחשיפת החשודים הישראלים בפרשת הסחיטה. היחידה הארצית לחקירת פשעים חמורים במשטרת ישראל החלה להתחקות על עקבות הכנופייה. ביום שישי הצליחו הבלשים לעצור את אחד מהחשודים כאשר ירד מכבש המטוס שבא מקופנהגן בשדה התעופה בן־גוריון.

ג'ק לנדרון, איש־עסקים יהודי מאוסלו, נורווגיה, התלונן במשטרה על ניסיון לסחוט אותו ועל יריות שנורו לעבר ביתו כחלק מפרשת הסחיטה. בחקירה התברר כי לאיש העסקים מנורווגיה היתה שותפה שביקשה לפרק את השותפות תמורת שני מיליון דולאר. החשד הוא כי כאשר השניים לא הגיעו לעמק השווה פנתה האשה אל חתנה הישראלי כדי שינקום בשותפה.

על פי החשד שכר החתן שני ישראלים, שדרשו חמישה מיליון דולאר מאיש העסקים היהודי. אתמול הוארך מעצרו של אחד מהחשודים בפרשה ולארי סיהרוליזה (44) ליד הוסיה ב־10 ימים, ושני החשודים האחרים בעצרו אף הם והמשטרה תבקש מבית המשפט להאריך את מעצרם.

בהסתדרות דורשים להחליף את צמרת הנהלת קופת חולים

קיסר מציע להסתפק במינוי ארבעה סגנים לפרופסור דורון

מאת כתבנו לענייני עבודה

דרישה להחליף את ההנהלה של קופת חולים הכללית הושמעה אתמול מפי רוב הדוברים בישיבת הוועדה המרכזת של ההסתדרות.

למרות זאת, המזכ"ל ישראל קיסר הגיש לוועדה המרכזת מסמך הנמנע מלהמליץ על צעד קיצוני זה. תחת זאת מציע קיסר למנות ליו"ר ההנהלה של קופת־חולים ארבעה סגנים שיופקדו על תחומי הארגון, המנהל והכספים של הקופה. כן הוא מציע פעולות בתחום שיפור השירות במרפאות: קיצור התורים לרופאים מקצועיים ולניתוחים מתוכננים, והענקת אוטונומיה ניהולית ותקציבית ליחידות השדה החל מ־1 באפריל 1988.

גדעון שגיא, יו"ר האגף למינהל וכוח־אדם בהסתדרות, שיזם את הדיון, דרש למנות עד סוף דצמבר השנה יו"ר הנהלה ומנכ"ל חדשים.

רעיה רטיג הטעימה כי "הנהלה זו יצרה ניכור במערכת, ועליה לתת דין וחשבון על מחדלים. אין מנוס משינויים בצוות המוביל".

יו"ר הנהלת קופת־חולים, פרופ' חיים דורון, דחה את מה שכינה "השמצות מנופחות על ההנהלה". הוא הצביע על הקשיים הכספיים שבהם שקועה הקופה, בגלל מדיניות האוצר והחלוקה ההרסנית, כהגדרתו, של המס המקביל המעדיף את קופות החולים הקטנות.

דב פלג ומשה ולדמן, נציגי ההסתדרות במוסדות קופת־חולים, לא דרשו את החלפת ההנהלה. פלג אמר שהרפואה השיוויונית נקלעה למשבר קיומי, ותקף את מדיניות האוצר בהקצאת משאבים למערכת הבריאות.

דובר קופ"ח הודיע אתמול, כי פרופ' דורון, הציג את תוכניתו לשיפור הניהול וייעול בקופ"ח הכללית, שתתחיל מיידית במרחב העמק ובמחוז הנגב.

המרוכז במתן סמכויות מוגברות גם מבחינה תקציבית וגם מבחינה מקצועית, ובמינוי ארבעה סגנים פעילים ע"י פרופ' דורון על מנת להגביר את ההתייעלות והפיקוח.

הדובר הודיע, כי קיסר נותן גיבוי להצעותיו של דורון.

כתבנו יוסף שמי מוסר, כי אתמול נדחו 90 ניתוחים בבית חולים "בילינסון" בשל עיצומי הרופאים, היום מושבתים בתי החולים "קפלן", "לווינשטיין" ו"שלוותה", ומרפאות החוץ בבתי החולים של קופ"ח, סגורות.

הגיעו המסורבים יוזפוביץ ואלברט

בדמעות ובצחוק, בשירה ריקודים ויין התקבלו אתמול בערב בנמל התעופה בן גוריון מסורבי עלייה מברית"מ, אשר הורשו לעלות לישראל לאחר מאבק שנמשך עשר שנים ויותר.

לאוניד יוזפוביץ בן־38 שהגיע עם אשתו וחמשת ילדיהם ממוסקבה, ולב אלברט, בן 40, אסיר ציון לשעבר מקייב שעלה עם אשתו אינה ובנם כרמי, הודו למברכיהם הרבים בעברית רהוטה. הם קראו להמשך המאבק למען הרבים שטרם עלו.

"כ־25 אחוז מיהודי ברית"מ כבר הצליחו לצאת", אמר אלברט בדבריו הנרגשים. הוא הרגיש, כי טרם אפשר עוד להשפיע עליהם שיעלו לישראל. כאשר היוצאים מגיעים לרומא, העניין אבוד.

השניים הודו לכל אלה שסייעו במאבקם הממושך ולמאות החברים, פעילים וקרובי המשפחה שבאו לקבל את פניהם. (עתי"ם)

וידיאו קליפ־טומן בלימודית

שרון מנחם (35) מתל־אביב, העובד בטלוויזיה הלימודית, נעצר אתמול על ידי בית משפט השלום בתל־אביב בחשד שגנב מכשיר וידיאו ממקום עבודתו.

בבקשת המעצר נאמר, כי החשוד נתפס ביום שישי, לאחר שהגיע למקום עבודתו מוקדם מהרגיל, גנב מכשיר וידיאו והחביאו ברכבו.

בא־כוח המשטרה ביקש לעוצרו לחמישה ימים, כדי לפענח מקרים נוספים של גניבת מכשירי וידאו.

החשוד הודה בגניבת מכשיר הווידיאו וכן בגניבת מגבר שנמצא במכוניתו יומיים קודם לכן, הוא אמר שפעל בקלות־ראש והוא מודע לחומרת המעשה. עם זאת, הדגיש, שאין לו קשר עם כל שאר מקרי הגניבה האחרים. הוא הסביר את השעות המוקדמות בהן הגיע לעבודה בשאר הימים, בכך שאז הדרך אינה עמוסה במכוניות.

כיוון שהיו מקרים דומים נוספים, ומאז יום ו' לא יכולה היתה המשטרה לחקור, הורה השופט ראובן זיו לעוצרו ליום אחד, כדי לאפשר למשטרה להעמיק בחקירת המקרה. (עתי"ם)

● שבר ענן פקד ביום ו' בבוקר את חיפה וכמויות אדירות של מים זרמו מאיזור הכרמל לעבר העיר התחתית. כתב עתי"ם מוסר, כי דרך העצמאות, המובילה לנמל חיפה, הפכה לאגם אדיר גדול, עשרות מכוניות נתקעו מחמת הגשם, ולא יכלו להמשיך בנסיעתן. כתוצאה מכך נוצר פקק ארוך.

● העיר נהריה החליטה להעמיד "דירה לסופרי ישראל" על מנת שיבואו לגור בה לפרק זמן מסויים, כדי שיוכלו לכתוב וליצור בה בשלווה ובתנאים טובים.

מסך ראשון — גיורא מגור

חספוס נערי מול פיכחון בוגר

יענקל'ה יעקובסון במופע מבט לאחור

יענקל'ה יעקובסון, שהצליח בהצגת־היחיד הראשונה שלו, "הסיסמה: עוגת קרם", שב אל צורת התיאטרון המספר סיפורים במופע החדש שלו, "מבט לאחור", המוצג באולם ספריית שער־ציון בתל אביב.

יש משהו אישי, אינטימי ואמיתי, ולכן משכנע, בהופעתו הכימתית של יעקובסון. בהצגתו הראשונה שכתב, ביים וביצע, עסק בהתרחשויות מלחמת לבנון, זאת אומרת בעבר קרוב, טעון מטען לא רק רגשי אלא גם פוליטי. הפעם הוא חוזר רחוק יותר, אל ילדותו בשנות ה־50 וה־60.

רבים מהמטפלים בתור הילדות האבודה נתפסים לנוסטאלגיה, לרגשנות ולהתיילדות. אבל לא כך בהצגה החדשה. השחקן מצליח לבנות שרטוטים קטנים אבל מדויקים של דמויות בעזרת תנועה אחת או שתיים כרישומי־פחם זעירים, ועל־ידי אפיון עדין של מבטא.

מצאה חן בעיני הכפילות הנשמרת כל העת בין הבלתי־אמצעיות הילדותית, החספוס הנערי התמים ואי־הביטחון של מי שרואה את "עולם הגדולים" בעיני ילד — לבין הפיכחון הבוגר, היוצר ריחוק מהנעשה, ומחזיר אותנו מדי פעם אל השחקן כמספר.

אין אלה תיאורים אידיאליים דווקא. יש בהם רגשי אשם כלפי הירקן אליעזר; כלפי ידידו הטוב ביותר, דוד, ילד תימני, שצריף משפחתו נשרף באשמת גיבורנו. יש ראשיתם של יחסים עם בנות. ויש אכזבות ראשונות. אנחנו משתתפים בניסיון כושל לגנוב בחינה בהיסטוריה, שההיסטוריה עצמה, בדמות מלחמת ששת הימים מתערבת בתוצאותיה. כי נושא המופע הוא בעצם תהליכי התתבגרות.

אלה נעורים, ששמש זורחת בהם ובכל זאת אינם משעממים. מוזר, שדווקא הוריו של הנער כמעט אינם באים לידי ביטוי ואנו לומדים אך מעט על בית משפחתו. חייו של הנער מתרחשים בעיקר בחוץ, בין חבריו, המורים והשכנים.

התנועה המעטה אבל הבנויה בטוב טעם והשימוש הנאה בקול, יוצרים כלי הולם לסיפורים. זהו ערב סימפאטי שנועד לבוגרים ולצעירים כאחד.

"ניכרת ירידה קבועה בתאונות דרכים בצבא"

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של "על המשמר"

ראש ענף בטיחות בדרכים בצה"ל סגן־אלוף שמואל הרשקוביץ, מסר אתמול בישיבת הממשלה על ירידה במספר תאונות הדרכים הצבאיות הקטלניות מ־68 ב־שנת 1982 ל־39 בשנה שעברה.

סא"ל הרשקוביץ פירט את האמצעים הננקטים בצה"ל לצמצום תאונות הדרכים ואמר, כי בצה"ל קל יותר לאכוף תקנות העבורה בשל המסגרת המשמעתית המחייבת. הוא הוסיף, כי במשטרה הצבאית הוקמה יחידת אכיפה מיוחדת של פקודות מטכ"ל בנושא התעבורה.

ראש אכ"א אלוף מתן וילנאי אמר, כי לאורך השנים ניכרת ירידה קבועה במספר תאונות הדרכים הצבאיות. הדבר נובע, הוסיף, מפעולה מתמשכת של מערכת מיוחדת, שזו משימתה. לדבריו לא ניתן לבטל את תאונות הדרכים לחלוטין ולהערכתו הגיע עתה צה"ל למינימום התאונות האפשרי.

שר התחבורה, שר הבטחון וראש הממשלה הביעו הערכה למאמצי צה"ל. שר התחבורה חיים קורפו מסר את סיכום תאונות הדרכים הקטלניות בשבוע האחרון: שמונה תאונות קטלניות, בהן נהרגו 10 איש, מהם שישה הולכי־רגל, בהם שני קטינים. נוסף על כך ארעו 48 תאונות קשות. 192 רשיונות־נהיגה נפסלו.

סגן רונן סופר למנוחות

מאת קובי מנדל כתב "על המשמר" בחיפה

בבית העלמין הצבאי בחיפה הובא אתמול אחר־הצהריים למנוחות עולמים סגן רונן סופר ז"ל (21.5) תושב קרית־אתא שנהרג ביום שישי בהתפוצצות תנור גז במתקן צבאי בצפון.

מאות מתושבי קרית־אתא ובראשם ראש העיר יעקב בן־דניאל, חבריו לבית הספר "רוגוזין" בו למד, מורים, בני־משפחתו, חיילים וקצינים מחטיבת גולני בה שירת, צעדו אחר ארונו.

סגן רונן סופר שירת בחטיבת גולני מאז גיוסו לצה"ל. בתפקידו האחרון היה מפקד מחלקה.

מפקדו בדרגת סגן־אלוף הספידו ואמר בין השאר, "תקופה ארוכה ניסיתי לשכנע אותך לחתום תקופה נוספת ולהישאר איתנו. הייתי משוכנע שאתה ראוי ומתאים להתקדם בסולם הפיקוד בגדוד. גילית רוח חברית, מסירות ומנהיגות ראויה לשמה, ויצרת קשר הדוק עם המחלקה. קשר שרק בגלל האסון ניתק. אנו בגדוד נעשה כל מה שאפשר להמשיך בדרך שבה התחלת".

2 פעוטות נמלטו מדליקה באשדוד; סבם נכווה קשות

מאת עזרא אבירן, כתב "על המשמר"

אברהם ראובן בן 67 נכווה אתמול קשה אחר הצהריים בשריפה שאחזה בדירת בנו בקומה הרביעית ברובע ג' באשדוד. שני נכדיו, בני שנתיים ושלוש, שהיו איתו בדירה הצליחו לחימלט, ולא נפגעו. סבם נלקח על ידי אמבולנס לבית החולים קפלן ברחובות.

האש פרצה במהירות בשעה ארבע אחה"צ ואחזה בשני חדרי הדירה. הכבאים השתלטו על האש, ומנעו התפשטותה.

מחר מבצע "הקש בדלת" מקווים לאסוף 4 מיליון

מבצע "הקש בדלת" של האגודה למלחמה בסרטן יערך מחר ברחבי הארץ. מארגני המבצע מקווים לאסוף ארבעה מיליון שקלים מתרומות הציבור למימון פעולותיה של האגודה. התרומה תיעשה על־ידי כ־40,000 מתנדבים, רובם תלמידים ובני־נוער שיפקדו כ־800 אלף בתי־אב ב־900 נקודות יישוב ברחבי הארץ.

המתרימים יקבלו סיוע מן המשטרה, שתשגיח בהעברת הכספים שייאספו ליעדיהם.

חברות התחבורה הציבורית יצוידו את המתנדבים בכרטיסיות מוזלות לנסיעה ביום המבצע, כ־100 סניפי בנקים ברחבי הארץ יישארו פתוחים מחר עד חצות, לקבלת כספי התרומות. ארגון תחנות הדלק אישר הגרלה בתחנות. ממטה המבצע נמסר, כי מקווים שהציבור הישראלי יבין את חשיבות הנושא ויענה למתרימים בעין יפה. (עתי"ם)

מקל וגזר בדרכים

מאת קובי מנדל, כתב "על המשמר" בחיפה

חברי סניף המועצה הלאומית למניעת תאונות בחיפה בשיתוף עם חברת הביטוח "שמיר" פתחו אתמול במבצע לאיתור נהגים שיגלו אדיבות בכבישים. המבצע — "נתפסים על אדיבות בדרכים" יימשך שלושה חודשים, מאזור חיפה ועד לנהריה.

במסיבת עיתונאים שנערכה אתמול בחיפה ציין יו"ר סניף חיפה של המועצה הלאומית למניעת תאונות, משה שלסקי, כי המבצע נועד לרסן את הגורם האנושי אשר לו חלק נכבד בתאונות הדרכים, בשיטת המקל והגזר. את תפקיד "המקל" צריכה לדבריו ליטול משטרת תנועה ארצית. המועצה הלאומית למניעת תאונות החליטה איפוא ליטול את תפקיד ה"גזר". עשרות חוליות פיקוח, יעשו במהלך שלושת החודשים הבאים מאמצים לאתר נהגים אדיבים מעל למתבקש בתקנות התעבורה. נהגים ש"ייתפסו" במתן אפשרות להשתלב בתנועה, בכיבוד זכותו של הולך־הרגל, בהסרת מכשולים מהדרך או במתן סיוע לנזקק, יירשמו ויזכו בפרסים. נוסף לכך תערך הגרלה בין כל הזוכים בפרסים.

משה שלסקי מהמועצה למניעת תאונות וחנה לויט מחברת הביטוח שמיר: אנחנו נותנים הגזר (צילום: פול מלינג)

מכונית נהוגה בידי בן 17½ עלתה על מדרכה ופצעה ארבעה תלמידים

מאת קובי מנדל כתב "על המשמר" בחיפה

ארבעה תלמידים בני 13 עד 14 נפצעו אתמול קל ובינוני בטירת הכרמל מפגיעת מכונית, בעת שהיו בדרכם לבית־ספרם.

אתמול בשעות הבוקר, סטתה מכונית מדגם "רנו 5", שבה נהג צעיר בן 17.5 שקיבל את רישיון הנהיגה לפני פחות משנה בעת שפנתה ימינה באחד מרחובות טירת־הכרמל ועלתה על המדרכה. באותה עת צעדו עליה שלושה תלמידים ותלמידה כל הארבעה נפצעו מפגיעת המכונית. אמבולנסים של מגן דוד אדום פינו את הפצועים לבית החולים רמב"ם.

מחקירת המקרה התברר, כי הסיבה לתאונה הינה סטיית יתר שביצע הנהג, בין השאר מחוסר ניסיונו בנהיגה.

משמרות מחאה נגד הסמנכ"ל שסטר ליו"ר ועד העובדים

ועדי העובדים זועמים על שלא ננקטו צעדים נגד אלי פז, ממשרד העבודה והרווחה

מאת כתבנו לענייני עבודה

ועדי העובדים במשרד העבודה והרווחה החליטו להציב משמרות מחאה ליד משרדו של הסמנכ"ל אלי פז. העבודה תשובש החל מהיום אחרי הצהריים, בכל יחידות המשרד.

ועדי העובדים מוחים בכך שהנהלת המשרד לא מיצתה את הדין עם פז, שסטר ליו"ר הוועד הארצי של העובדים, שלמה נחמה, באסיפת עובדים ב־18 באוקטובר.

שר העבודה והרווחה, משה קצב, היוצא היום לארצות הברית, העביר למנכ"ל המשרד, יהושע הירדוכיץ, את הטיפול בפרשת הסטירה, אך האחרון טרם נקט בפעולה.

מזכיר הסתדרות עובדי המדינה, ראובן בר־עמי, קרא אתמול לשר קצב, למצות את הדין עם סמנכ"ל המשרד "שכן הדעת אינה סובלת שהנהלת המשרד לא תנקוט עמדה (פעולה) באירוע כה חריג, הנוגד נורמות של מינהל תקין".

הממונה בתיק עובדי משרד העבודה בהסתדרות, יונה סומך, מסרה שהעובדים דורשים כי אלי פז יתנצל פומבית על מעשהו. היא ציינה שהסמנכ"ל מונה לתפקיד בלא שעבר הליכי מכרז כחוק.